

Załącznik do Uchwały nr XL/486/22

Rady Gminy Miękinia z dnia 30 marca 2022r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

I UZALEŻNIENIOM BEHAWIORALNYM.

WSTĘP

Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym dla Gminy Miękinia na lata 2022 – 2025, zwany dalej „Programem”, określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu oraz stosowania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

Ponadto zgodnie z art. 4¹ ust. zdanie 2 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – w brzmieniu obowiązującym, od 1 stycznia 2022 r. - elementem niniejszego gminnego programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Profilaktyka uzależnień (w tym uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych) jest jednym z celów operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia na lata 2022-2025.

Realizacja Programu zakłada współpracę różnych podmiotów, instytucji i osób fizycznych działających w obszarze profilaktyki uzależnień i przemocy.

Rozdział I

Podstawy prawne oraz charakterystyka uzależnień

1.1. Podstawy prawne Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym w gminie Miękinia na lata 2022 – 2025 powstał w oparciu o obowiązujące w tym zakresie akty prawne, programy krajowe oraz rekomendacje i diagnozy, w szczególności:

1. Ustawa z 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym (Dz. U. poz. 2469).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119, z późn. zm.).
3. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469).
4. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. [Dz.U. 2021 poz. 1372](#) ze zm.).
5. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym ([Dz.U. 2021 poz. 1038](#), poz. 1834 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie ([Dz.U. 2021 poz. 2490](#) ze zm.).
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ([Dz.U. 2021 poz. 1249](#) ze zm.).
8. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej ([Dz.U. 2021 poz. 2120](#) ze zm.).

9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. z 2021 r. poz. 642 ze zm.).

1.2. Rodzaje uzależnień

„Aktualna klasyfikacja wyróżnia 8 grup środków psychoaktywnych:

- alkohol,
- opiaty (morfina, heroina, mleczek makowy i in.),
- kanabinole (marihuana, haszysz),
- leki i substancje o działaniu uspokajającym i nasennym (relanium, nitrazepam i in.),
- kokaina,
- inne substancje pobudzające (m.in. amfetamina),
- substancje halucynogenne (LSD, psylocybina i in.),
- lotne rozpuszczalniki (zawierające toluen, octan etylu, octan butylu i inne, np. w rozpuszczalnikach do farb, klejach, zmywaczach do skór),
- tytoń,
- substancje inne niż wyżej wymienione lub kilka substancji.¹²

C. Guerreschi uzależnienia behawioralne określa mianem tzw. nowych uzależnień, w których „substancje chemiczne nie odgrywają żadnej roli”, a ich przedmiotem są „zachowania i działania akceptowane społecznie”.

Przykłady uzależnień behawioralnych:

- patologiczny hazard,
- uzależnienie od komputera/sieci internetowej,
- pracoholizm,
- zakupoholizm,

- uzależnienie od seksu/pornografii,
- uzależnienie od ćwiczeń fizycznych,
- uzależnienie od telefonu komórkowego,
- kompulsywne objadanie się.

1.3. Mechanizm powstawania uzależnień

Człowiek od wieków stosuje różne używki, które wpływają na jego codzienne funkcjonowanie. Pod wpływem różnych substancji zmienia się nastrój, czy też samo postrzeganie rzeczywistości. Można wyróżnić substancje powszechnie stosowane, które są akceptowane przez społeczeństwo, jak np. kofeina zawarta w kawie czy teina – składnik herbaty; jak i substancje szkodliwe, takie jak nikotyna.

Czym jest uzależnienie? „Termin „uzależnienie” jest stosowany m.in. w odniesieniu do takich zaburzeń psychicznych, jak uzależnienie od narkotyków (narkomanii), leków (lekomanii), alkoholu (alkoholizmu) czy papierosów (nikotynizmu). W szerszym rozumieniu termin „uzależnienie” stosowany także w odniesieniu do wielu innych przymusowych zachowań, m.in. kompulsywnych zakupów, oglądania telewizji, seksu, masturbacji, korzystania z gier hazardowych lub komputerowych czy też nadmiarowego korzystania z Internetu. Współczesna psychologia traktuje pojęcie „uzależnienie” szeroko i zakłada, że może ono obejmować także inne czynności, nad wykonywaniem których dana osoba utraciła kontrolę”

„Uzależnienia od substancji chemicznych rozwijają się stopniowo. W procesie tym można wyróżnić etapy:

- **eksperymentowanie** – początkowo osoby są ciekawe skutków działania danej substancji i są przekonane o tym, że mogą ją zażyć raz bądź kilka razy, a potem z niej zupełnie zrezygnować; niestety pierwsze próby często prowadzą do zażywania okazjonalnego;
- **zażywanie okazjonalne** – używki przyjmowane są na przykład podczas spotkań z przyjaciółmi, a ich zażywanie daje poczucie integracji z grupą oraz akceptacji, i powtarza się podczas kolejnych spotkań;

- **zażywanie regularne** – zażywanie staje się częścią życia, wykorzystywane jest do osiągnięcia przyjemności; na tym etapie osoby są już uzależnione psychicznie, choć nieświadome tego faktu – wciąż wierzą, że mogą w każdej chwili zrezygnować z używki;
- **uzależnienie** – ilości używek przyjmowanych do tej pory stają się niewystarczające, więc chorzy sięgają po większe dawki bądź silniejsze środki; do uzależnienia psychicznego dołącza uzależnienie fizjologiczne – reakcja organizmu na odstawienie, która powoduje bardzo złe samopoczucie: bóle głowy, mięśni, poczucie rozbicia, niepokój, a nawet agresję; jednym z pierwszych narządów uszkodzonych przez używki jest wątroba, narząd odpowiedzialny za neutralizowanie trucizn⁴.

Można wyróżnić takie rodzaje uzależnień:

- **Uzależnienie fizyczne** w powszechnej opinii panuje traktowane jest jako najpoważniejszy rodzaj uzależnienia. Pojawia się ono na skutek stałego przyjmowania substancji psychoaktywnej, a przez to następuje wbudowanie jej cząsteczki w komórki organizmu. Czego następstwem staje się niemożność funkcjonowania organizmu bez jej dostarczenia. Nagłe odstawienie narkotyku grozi przykrymi konsekwencjami, aby tego uniknąć potrzebny jest proces detoksykacji. Uzależnienie fizyczne w skrajnych przypadkach może prowadzić nawet do śmierci. Istnieje jednak możliwość zastosowania odpowiednich środków, tak zwanych blokerów lub detoksykacji, dzięki czemu organizm uwalnia się od tej formy uzależnienia.
- **Uzależnienie psychiczne** stanowi największe niebezpieczne dla człowieka. Charakterystyczna dla tego uzależnienia jest neodparta potrzeba sięgnięcia po substancję psychoaktywną. Ma to na celu sprawienie sobie przyjemności lub uniknięcie przykrości związanych z abstynencją.
- **Uzależnienie społeczne** polega na czerpaniu przyjemności z poczucia jedności, którą daje wspólny rytuał towarzyszący przyjmowaniu środka psychoaktywnego. Uzależnienie to odpowiada na zapewnienie podstawowej potrzeby wieku adolescencji, jaką jest poczucie przynależności i identyfikacji z grupą rówieśniczą, dlatego młodzi ludzie są na nie szczególnie narażeni.

- **Zjawisko tolerancji** polega na potrzebie przyjmowania coraz większych ilości narkotyku, by osiągnąć ten sam stan zmiany świadomości co na początku. Często osoby uzależnione poddają się terapii odwykowej wyłącznie z powodu obniżenia kosztów związanych z zakupem środków psychoaktywnych.

Mogą wystąpić takie przypadki, w których człowiek, aby zdobyć substancję psychoaktywną posłuży się kradzieżą, czy innymi przestępstwami. Jednostka nie będzie wiedziała kiedy straci „kontrolę” nad swoim życiem, kiedy uzależnienie przejmie w pełni „władzę” nad funkcjonowaniem człowieka.

1.4. Przemoc

Z nadużywaniem alkoholu oraz zażywaniem narkotyków mogą ściśle współwystępować zjawisko przemocy. W literaturze występuje wiele definicji przemocy. Pojęcie to najczęściej zastępowane jest terminami takimi jak brutalność, okrucieństwo, agresja. Niezależnie od formy, w jakiej występuje, stanowi pogwałcenie podstawowych praw człowieka. Przemocą jest „intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody”⁵. W celu określenia, czy dane zachowanie lub zaniechanie jest przemocą, należy zbadać czy spełnia następujące 4 warunki:

1. Jest intencjonalne;
2. Jedna osoba posiada wyraźną przewagę nad drugą;
3. Doszło do naruszenia praw i dóbr osobistych drugiej osoby;
4. Osoba, wobec której stosowana jest przemoc doświadcza cierpienia, ponosi szkody fizyczne i psychiczne⁶.

Przemoc w rodzinie zazwyczaj nie jest aktem jednorazowym, wręcz przeciwnie, ma ona charakter długotrwały, cykliczny. Zjawisko to najczęściej powtarza się według określonego schematu, który stanowią trzy następujące po sobie fazy:

1. **Faza narastającego napięcia** - jedno z parterów staje się napięte i stale poirytowane, sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem, często zaczyna pić czy przyjmować inne substancje odurzające. W tym czasie osoba doznająca przemocy stara

się spełniać wszystkie zachcianki osoby stosującej przemoc, często przeprosza, wywiązuje się ze wszystkich swoich obowiązków. Objawami narastającego napięcia u ofiary przemocy są różne dolegliwości typu bóle głowy, brzucha, bezsenność, nadpobudliwość nerwowa.

2. **Faza gwałtownej przemocy** - osoba stosująca przemoc wpada w szal i stara się wyładować napięcie. Do ataków agresji sprawcy i stosowania przemocy dochodzi z mało istotnych powodów. Ofiara znajduje się w stanie szoku, uspakaja sprawcę, stara się ochronić siebie, odczuwa wstyd i przerażenie, staje się apatyczna. Jest to najkrótsza faza. Skutki użytej przemocy mogą być różne obrażenia fizyczne, a nawet śmierć. Po takim zachowaniu najczęściej dochodzi do spadku napięcia i obniżenia poziomu agresji sprawcy.
3. **Faza miodowego miesiąca** - jest to trzecia faza, kiedy sprawca przemocy wyładował już swoją złość, wie, że posunął się za daleko, wyraża skruchę, obiecuje poprawę, szuka wytłumaczenia dla tego, co zrobił, okazuje ciepło i miłość. Ofiara zaczyna wierzyć w zmianę sprawcy, a także w to, że przemoc była jedynie incydentem, odczuwa bliskość i zaufanie. Jednakże, faza ta przemija i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia².

1.5. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania⁸. Dzieci i młodzież są więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych.

Środowisko szkolne wywiera ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu⁹.

Dzieci i młodzież szkolna oraz dorośli angażują się w zachowania ryzykowne z powodu nieumiejętności radzenia sobie z różnymi problemami jak np. radzenie sobie ze stresem, emocjami, trudność w rozwiązywaniu konfliktów. Poza powyższymi kompetencjami istnieją czynniki, które przyczyniają się do angażowania w zachowania ryzykowne – czynniki ryzyka, a także są czynniki, które chronią przed podejmowaniem zachowań problemowych.

Australijskie badania na zlecenie WHO pozwoliły na wyodrębnienie najistotniejszych czynników chroniących oraz czynników ryzyka¹⁰:

- 1) przemoc rówieśnicza
- 2) odrzucenie przez rówieśników
- 3) słaba więź ze szkołą
- 4) niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli)
- 5) destrukcyjna grupa rówieśnicza
- 6) niepowodzenia szkolne.

Warto przywołać badania prowadzone przez K. Ostaszewski, D. Biechowska, A. Pisarska, M. Sowińska, „Psychospołeczne czynniki problemów behawioralnych u młodzieży w wieku 17-19 lat”, dzięki którym autorzy wyodrębnili czynniki ryzyka oraz czynniki chroniące związane z problemami behawioralnymi¹¹.

Czynniki ryzyka problemowego hazardu:

- indywidualna skłonność do podejmowania ryzyka dla zabawy (potrzeba doznań)
- inne zachowania ryzykowne młodzieży, w tym nadużywanie Internetu
- wagary
- stosowanie cyberprzemocy

Czynniki ryzyka nadużywania Internetu:

- dolegliwości somatyczne i psychiczne
- przykre doświadczenia związane z byciem ofiarą cyberprzemocy
- problemowe zakupy

Czynniki ryzyka problemowych zakupów:

- spędzanie czasu wolnego w galeriach handlowych
- ekspozycja na zachowania ryzykowne kolegów
- dolegliwości somatyczne i psychiczne uczniów

- inne zachowania ryzykowne, w tym przede wszystkim używanie narkotyków oraz używanie leków

Czynniki ryzyka nadmiernego grania w gry komputerowe:

- bycie sprawcą cyberprzemocy

Czynniki ryzyka korzystania ze stron pornograficznych:

- ekspozycja na ryzykowne zachowania rówieśników
- indywidualna skłonność do podejmowania ryzyka dla zabawy (potrzeba doznań)
- objawy depresji

Czynniki, które chronią przed problemowym hazardem:

- akceptacja siebie (samoocena)
- wykorzystywanie przez młodzież czasu wolnego do czytania książek dla przyjemności

[1https://www.odnowa24h.pl/uzaleznienie-od-substancji-psychoaktywnych-a-uzaleznienie-behawioralne/](https://www.odnowa24h.pl/uzaleznienie-od-substancji-psychoaktywnych-a-uzaleznienie-behawioralne/)

[2](#) Guerreschi C., Nowe uzależnienia, Wydawnictwo Salwator, Kraków, 2006, s. 24.

[3](#) Zimbardo Philip G. *Psychologia i życie*, s. 31. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999 r.

[4 https://zpe.gov.pl/a/uzaleznienia/Do63k2pYq](https://zpe.gov.pl/a/uzaleznienia/Do63k2pYq)

[5 http://niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie](http://niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie) (dostęp: 25.08.2021).

[6](#) Tamże.

[7](#) J. Maciaszek, *Zjawisko przemocy we współczesnym świecie. Wybrane aspekty*, KUL, Stalowa Wola 2010, s. 39-41.

[8](#) World Health Organization, (2004), *Mental Health Policy, Plans and Programs*, Geneva.

[9](#) Szymańska, J. (2012) *Ochrona zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w szkole*, ORE Warszawa

[10](#) Monograph, (2000) Commonwealth Department of Health and Aged Care 2000. *Promotion, Prevention and Early Intervention for Mental Health*. Mental Health and Special Programs Branch, Canberra

[11](#) Ostaszewski K., Biechowska D, Pisarska A., Sowińska M (2017). Psychospołeczne czynniki problemów behawioralnych u młodzieży w wieku 17- 19 lat: Badania podłużne – kontynuacja. Raport końcowy z badań z badań jakościowych i ilościowych. Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych, Warszawa.

Czynniki, które chronią przed nadużywaniem Internetu:

- utrzymywanie dobrych relacji z rodzicami i rówieśnikami (wsparcie rodziców i dobre relacje z rówieśnikami)

- sposób spędzania wolnego czasu (przeznaczanie czasu wolnego na odrabianie lekcji, spędzanie czasu wolnego poza domem, sport i inne formy aktywności fizycznej)

Czynniki, które chronią przed problemowymi zakupami:

- akceptacja siebie (samoocena)
- dobre relacje z rówieśnikami
- wsparcie rodziców

Czynniki, które chronią przed nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych:

- wsparcie społeczne (wsparcie rodziców i wsparcie przyjaciół)

Czynniki, które chronią przed korzystaniem ze stron pornograficznych:

- monitorowanie przez rodziców czasu wolnego i relacji społecznych dorastającego młodego człowieka
- uprawianie sportu i aktywność fizyczna w czasie wolnym
- praktyki religijne i wiara w Boga

1.6. Rodzaje profilaktyki

Profilaktyka to podejmowanie działań, skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami które mają na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób lub innych niekorzystnych zjawisk społecznych. Działania profilaktyczne prowadzone są na trzech poziomach, w zależności od stopnia ryzyka:

Profilaktyka uniwersalna skierowana jest do ogółu społeczności, zawiera m.in.:

- działania, których celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi alkoholizmu
- działania, które mają kreować zdrowy styl życia, rozwijać zainteresowania, wspierać prawidłowy rozwój i funkcjonowanie emocjonalno-społeczne społeczności

Profilaktyka selektywna skierowana jest na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, obejmuje m.in.:

- działania profilaktyczne skierowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją działalność społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyka wystąpienia problemów uzależnień.
- przede wszystkim działania uprzedzające, nie naprawcze
- działania, które służą zapobieganiu podejmowania przez wytypowane osoby lub ich grupy zachowań ryzykownych

Profilaktyka wskazująca skierowana jest na jednostki lub grupy osób wysokiego ryzyka, które przejawiają pierwsze symptomy problemów uzależnienia od środków psychoaktywnych, zawiera m.in.:

- działania, których celem jest zapobieganie rozwojowi zachowań ryzykownych u osób dotkniętych uzależnieniem
- działania, które uniemożliwiają rozprzestrzenianie się niepożądanego zjawiska na inne jednostki lokalnej społeczności

Rozdział II

Analiza sytuacji występowania problemów alkoholowych, narkomanii oraz dotyczących uzależnień behawioralnych w Gminie Miękinia

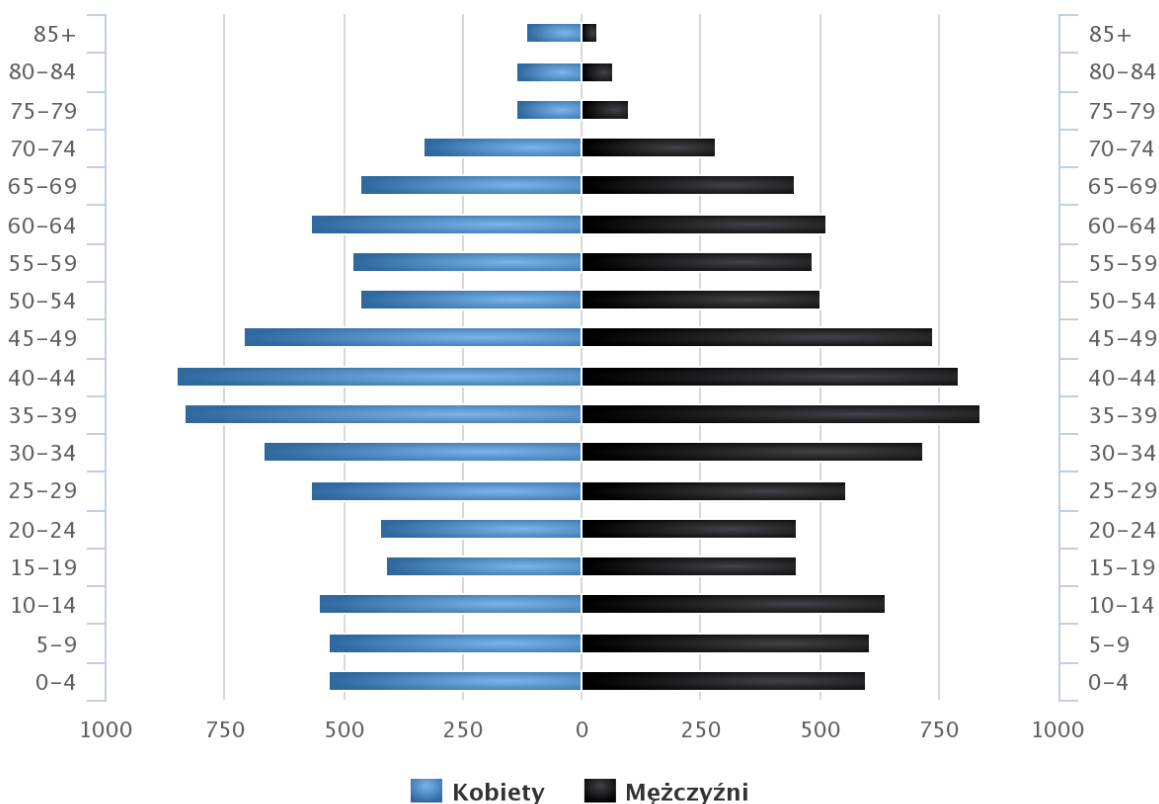
2.1. Dane demograficzne

Gmina Miękinia to gmina wiejska. Należy do województwa dolnośląskiego, powiatu średzkiego. Gmina Miękinia ma 17 615 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 33,1% ludności powiatu. Gmina stanowi 25,5% powierzchni powiatu.

Gmina Miękinia ma 17 615 mieszkańców, z czego 49,9% stanowią kobiety, a 50,1% mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców wzrosła o 58,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 37,4 lat i jest znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Piramida wieku mieszkańców gminy Miękinia, 2020

(Źródło: GUS)

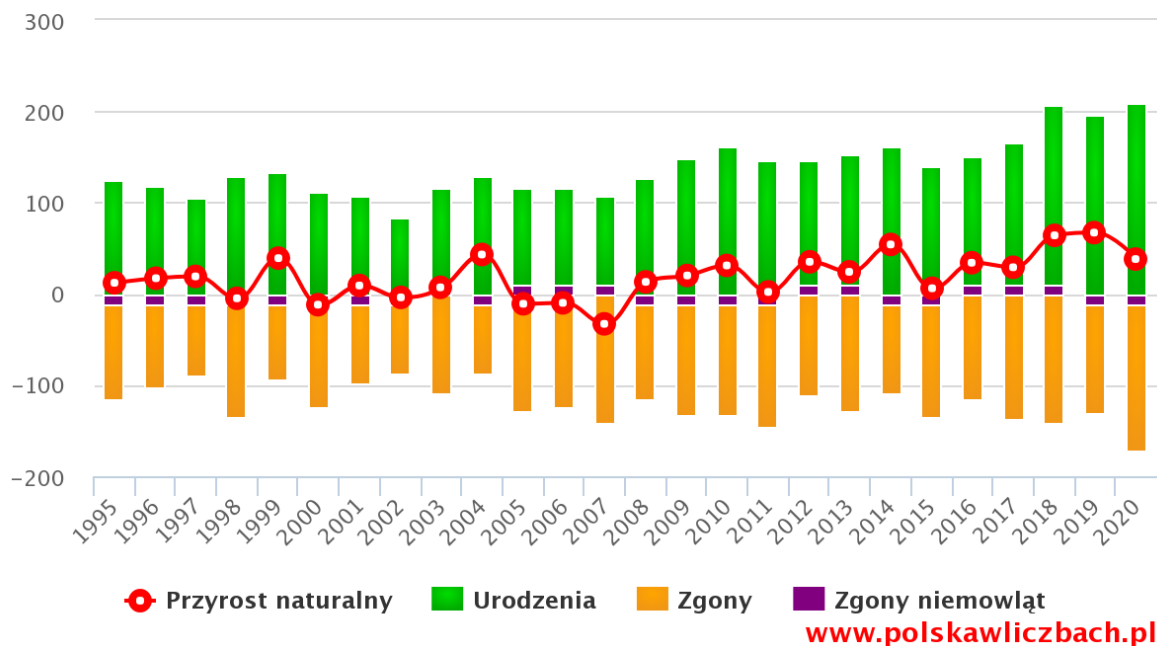

www.polskawliczbach.pl

Mieszkańcy gminy Miękinia zawarli w 2020 roku 74 małżeństw, co odpowiada 4,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,6 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 28,4% mieszkańców gminy Miękinia jest stanu wolnego, 56,4% żyje w małżeństwie, 4,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,3% to wdowy/wdowcy.

Przyrost naturalny w latach 1995–2020 w gminie Miękinia

(Źródło: GUS)

Gmina Miękinia ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 38. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 2,19 na 1000 mieszkańców gminy Miękinia. W 2020 roku urodziło się 209 dzieci, w tym 50,2% dziewczynek i 49,8% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 317 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,79 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

2.2. Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych oraz uzależnień behawioralnych

2.1. Dorośli mieszkańcy

PRZESTĘPCZOŚĆ

Poniższa tabela przedstawia dane pozyskane od Policji oraz Straży Gminnej dotyczące problemów społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu.

<i>Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem alkoholu</i>			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	23	23	20
Zakłócanie porządku publicznego	4	17	10
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	1	2	0

<i>Interwencje związane z nadużywaniem alkoholu</i>			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	42	62	35

<i>Przestępstwa na terenie Gminy Miękinia</i>			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Kradzież z włamaniem	18	28	36
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	10	16	7
Pobicie	0	1	0
Uszkodzenie mienia	13	11	12
Kradzież mienia	22	19	25
Inne	185	182	177

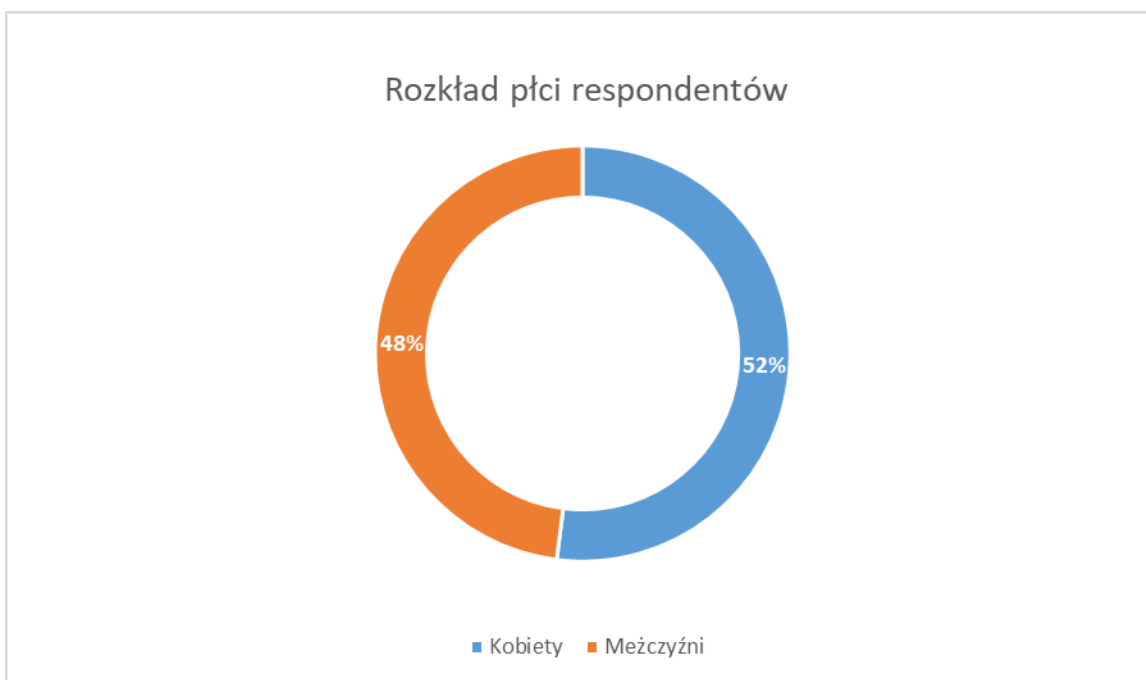
<i>Artykuł KK Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych</i>		
2019 r.		
	Wszczęte	Zakończone
Znęcanie się na rodziną	10	10
Groźby karalne	10	10
Uchylenie się od płacenia alimentów	45	33
2020 r.		
	Wszczęte	Zakończone
Znęcanie się nad rodziną	16	16
Groźby karalne	15	15
Rozpijanie małoletniego	31	24
2021 r.		
	Wszczęte	Zakończone
Znęcanie się nad rodziną	7	7
Groźby karalne	5	3
Rozpijanie małoletniego	33	29

LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GRUPA BADANA

Badania obejmowały mieszkańców Gminy Miękinia, którzy ukończyli osiemnasty rok życia, metoda zastosowana w badaniu to **CAWI** (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW – wykorzystane narzędzie badawcze to Program CORIGO rekomendowane przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział 100 osób, w tym 52 kobiety oraz 48 mężczyzn. Średnia wieku respondentów wyniosła 38,7 roku.

CELEM BADANIA BYŁA IDENTYFIKACJA ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH W
ŚRODOWISKU LOKALNYM,
W SZCZEGÓLNOŚCI OBEJMUJĄCYCH:

---

postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu;
zagadnienia związane z przemocą w rodzinie;
zagadnienia związane z uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami.

PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW
W KONTEKŚCIE UZALEŻNIEŃ

W pierwszej części badania poprosiliśmy o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem jako bardzo ważny. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców Gminy Miękinia.

Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców

<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	11%	8%	12%	69%
Uzależnienia behawioralne (hazard, uzależnienie od Internetu, nowoczesne technologie)	1%	54%	29%	16%
Uzależnienie od alkoholu	47%	33%	15%	5%
Bezrobocie	4%	7%	35%	54%
Bieda, ubóstwo	5%	40%	37%	18%
Bezdomność	44%	29%	16%	11%
Przestępczość	2%	14%	40%	44%
Kryzys rodziny	6%	45%	37%	12%
Kryzys norm moralnych	43%	24%	23%	10%
Uzależnienie od narkotyków, dopalaczy	5%	12%	46%	37%

Z powyższej tabeli wynika, że dla mieszkańców Gminy Miękinia wszystkie z wymienionych problemów są w porównywalnym stopniu ważne, jednak zdecydowanie najistotniejszymi problemami społecznymi w ich opinii są: **uzależnienie od alkoholu (80%), bezdomność (73%) oraz kryzys norm moralnych (67%).**

Poprosiliśmy również mieszkańców Gminy Miękinia o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci dokonywali oceny zaprezentowanych uzależnień w skali od 1 do 10 (gdzie 1 to niegroźnie przyzwyczajenie/nawyk a 10 to nałóg zagrażający życiu). Jeżeli chodzi o uzależnienie od różnego rodzaju substancji, to większość respondentów nie ma

wątpliwości co tego, że alkoholizm (66% zaznaczyło cyfrę 10) jest uzależnieniem zagrażającym życiu.

W przypadku uzależnień behawioralnych wyniki badania przedstawiają się nieco inaczej:

- ✓ 39% badanych zaznaczyło w skali cyfrę 10, jeżeli chodzi o zakupoholizm
- ✓ 4% badanych zaznaczyło w skali cyfrę 10, jeżeli chodzi o pracoholizm;
- ✓ 9% badanych zaznaczyło w skali cyfrę 10, jeżeli chodzi o siecioholizm;
- ✓ 9% badanych zaznaczyło w skali cyfrę 10, jeżeli chodzi o zaburzenia odżywiania.

Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższa tabela.

Jaka jest Pana/Pani opinia na temat różnego rodzaju uzależnień?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Alkoholizm	3%	9%	12%	10%	66%	3%	9%	12%	10%	66%
Narkomania	2%	31%	41%	17%	9%	2%	31%	41%	17%	9%
Nikotynizm	48%	21%	12%	13%	6%	48%	21%	12%	13%	6%
Zakupoholizm (uzależnienie od zakupów)	7%	7%	11%	36%	39%	7%	7%	11%	36%	39%
Pracoholizm (uzależnienie od pracy)	3%	32%	37%	24%	4%	3%	32%	37%	24%	4%
Siecioholizm (uzależnienie od Internetu)	25%	23%	27%	16%	9%	25%	23%	27%	16%	9%
Uzależnienie od hazardu	2%	14%	18%	32%	34%	2%	14%	18%	32%	34%
Zaburzenia odżywiania	6%	42%	22%	21%	9%	6%	42%	22%	21%	9%

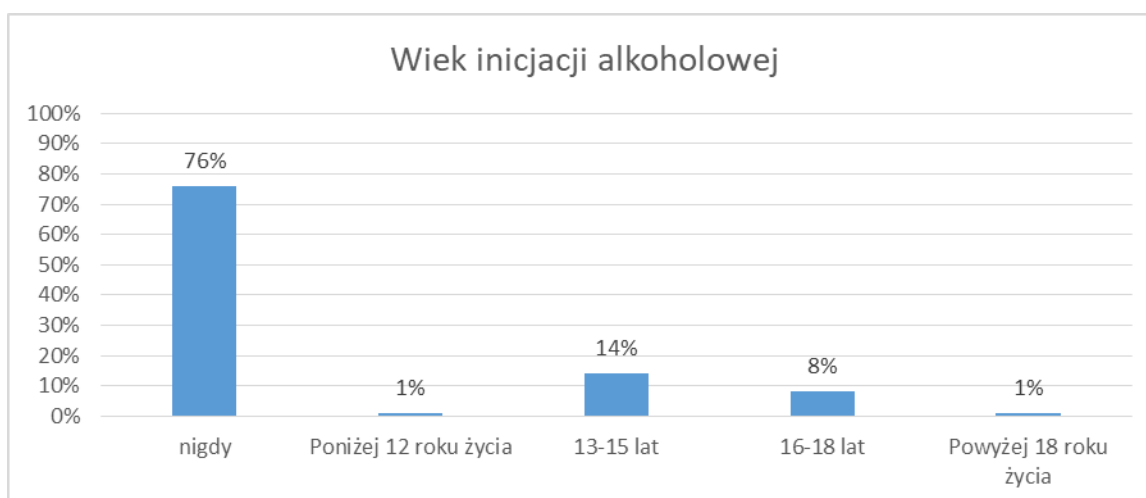
SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Przyjęto się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania.¹ Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2019 roku przez CBOS wśród Polaków powszechny jest pogląd, że nadużywanie alkoholu jest w naszym kraju dużym problemem (91%). Tylko 6% badanych uważa, że jest to mały problem, a 3% nie ma zdania w tej sprawie².

W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców gminy na temat alkoholu.

Pierwszą z poruszanych kwestii był wiek inicjacji alkoholowej. **76% ankietowanych deklaruje, że nigdy nie próbowało alkoholu.** 14% osób wskazało na wiek między 13 a 15 r. ż., a 8% na wiek 16 a 18 lat. Zaledwie 1% badanych przyznaje, że spróbowało alkoholu po osiągnięciu pełnoletności.

---

¹ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Postawy wobec wybranych substancji psychoaktywnych*, Warszawa, marzec 2007.

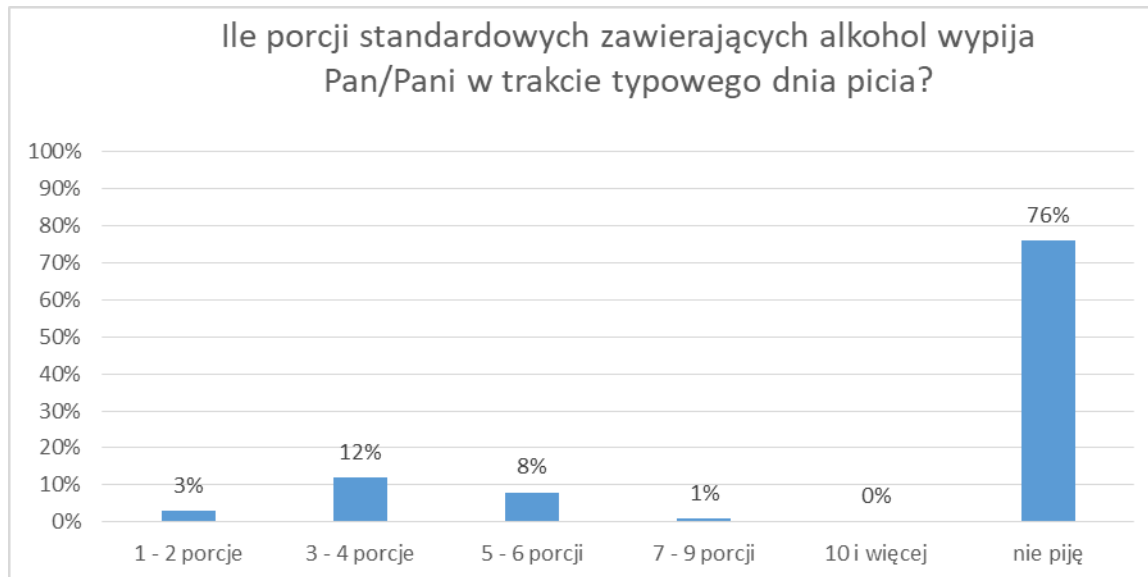
² Komunikat CBOS „Konsumpcja alkoholu w Polsce”, grudzień 2019 (oprac. M. Bożewicz).

Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. **76% respondentów** zadeklarowało **abstynencję**. Spośród mieszkańców deklarujących spożycie alkoholu, 8% przyznało, że spożywa alkohol **kilka razy w tygodniu**, 6% **robi to kilka razy w miesiącu**.

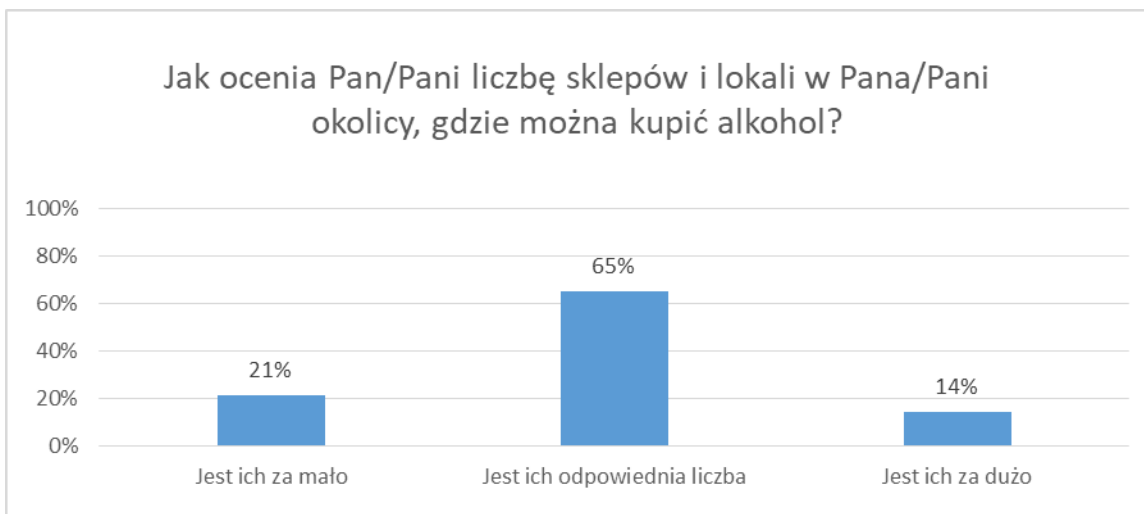

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 3-4 (12%) oraz 5-6 porcji alkoholu (8%). W tym pytaniu również 76% badanych zadeklarowało abstynencję.

65% mieszkańców Gminy Miękinia uważa, że w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów, w których można kupić alkohol, a dla 14% ankietowanych takich miejsc jest za dużo.

Zachowania związane z pićm alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożyciu.

Pierwsze z pytań w tej części dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie nie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności Gminy Miękinia, ponieważ **łącznie 82% mieszkańców nie zgodziło się z tym twierdzeniem.**

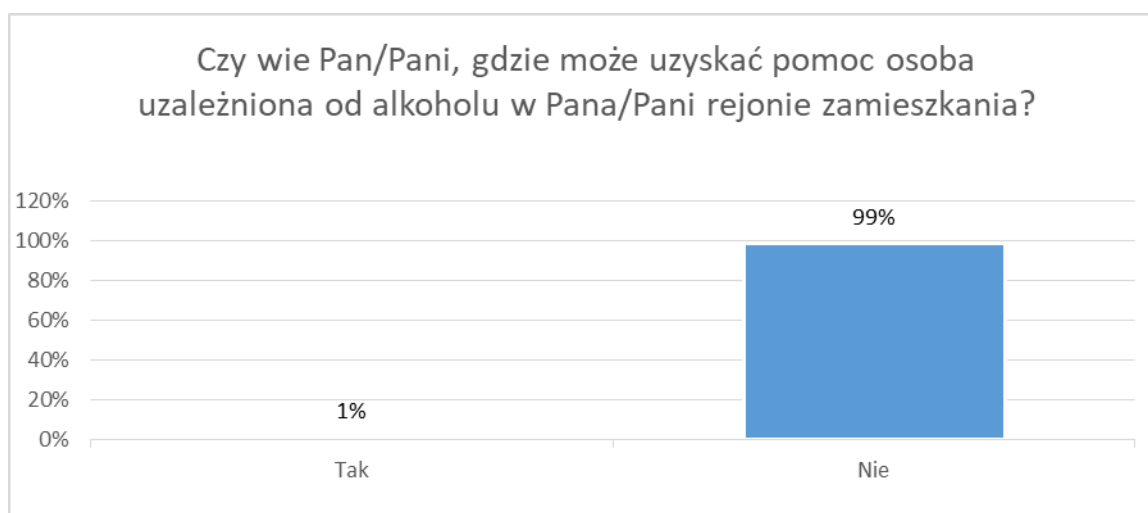
Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Łącznie 59% mieszkańców uważa, że nie należy ograniczać dostępu do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż.** Jednocześnie, łącznie **74% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.** 93% badanych nie przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.

89% respondentów uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu.** 50% badanych twierdzi, że **alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.** Łącznie 65% badanych mieszkańców **zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu niewielkich ilości alkoholu.**

Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	4%	14%	9%	73%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	3%	38%	45%	14%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	58%	16%	17%	9%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	3%	4%	29%	64%
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	8%	42%	38%	12%

Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	44%	21%	21%	14%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	4%	7%	37%	52%

Zapytaliśmy również mieszkańców Gminy Miękinia, czy wiedzą, gdzie może otrzymać pomoc osoba uzależniona od alkoholu – **99% badanych wskazało, że nie posiada takiej wiedzy.**

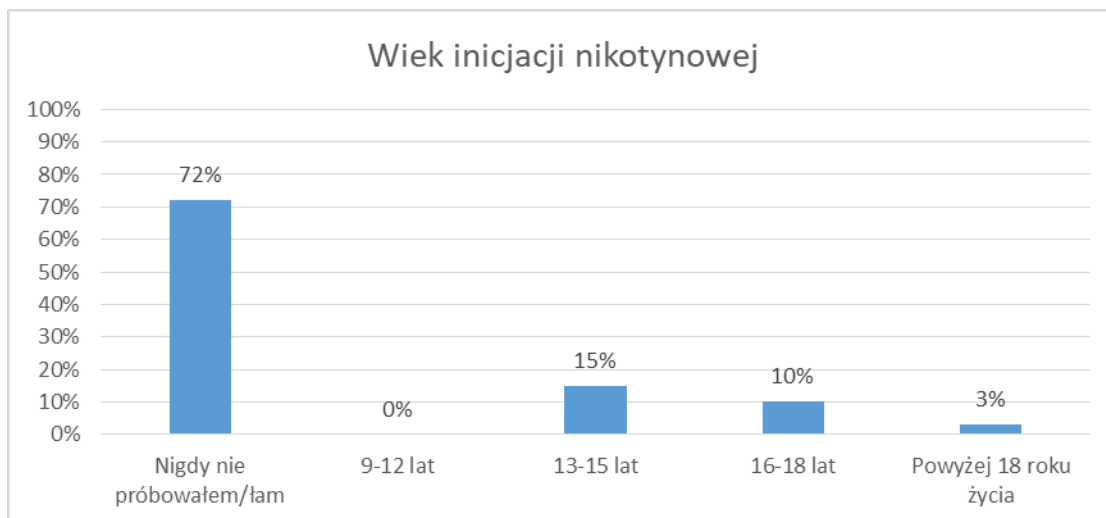

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA

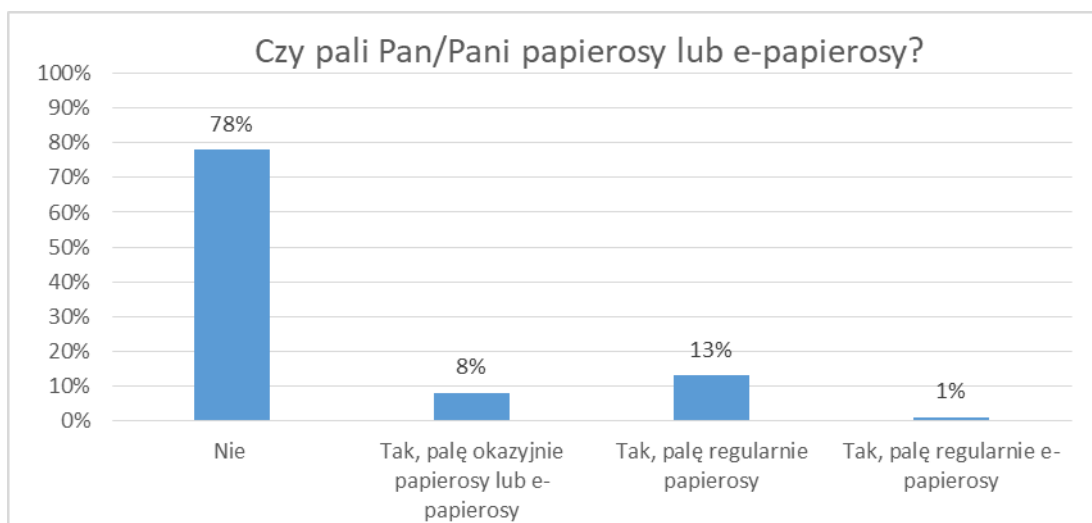

Pierwszą z poruszanych kwestią w tej części był wiek inicjacji nikotynowej. Okazuje się, że **72% respondentów nigdy nie paliło**. Kolejno, 15% mieszkańców deklaruje, że zapaliło po raz pierwszy papierosa będąc w wieku 13-15 lat. 10% ankietowanych przyznaje, że spróbowało papierosa w wieku 16-18 lat. 3% ankietowanych mieszkańców Gminy Miękinia spróbowało palenia papierosów po osiągnięciu pełnoletności.

13% ankietowanych mieszkańców wskazało, że regularnie pali papierosy, a 1% mieszkańców deklaruje regularne palenie e-papierosów, natomiast **78% nie pali papierosów i wyrobów tytoniowych w ogóle**, a 8% badanych robi to okazjonalnie.

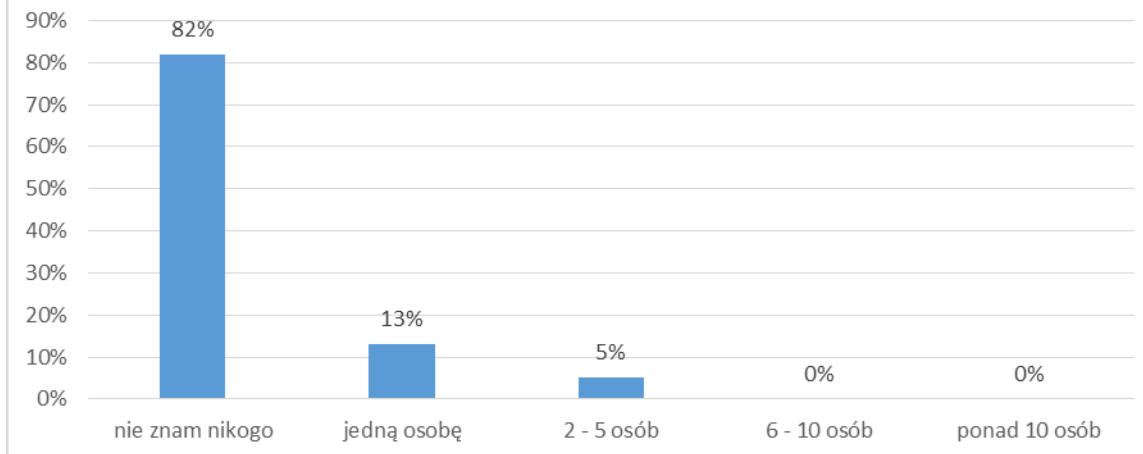
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

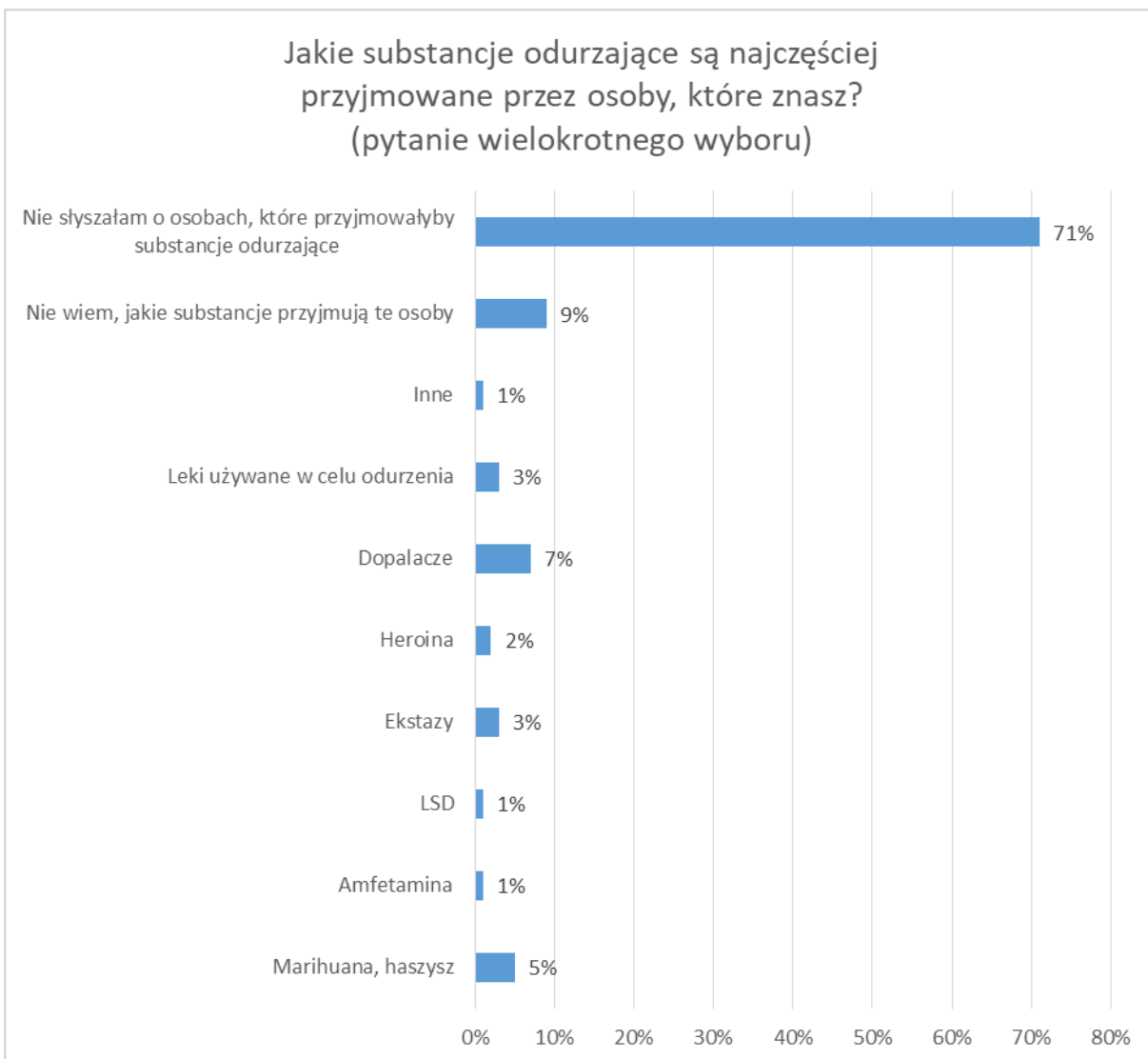

Badanie rozpoczęliśmy od pytania niezagrażającego, tj. niebudzącego oporu oraz motywujące do wyrażenia swojego rzeczywistego stanowiska. Dotyczy ono osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku badanych osób. Poniższy wykres prezentuje otrzymane wyniki.

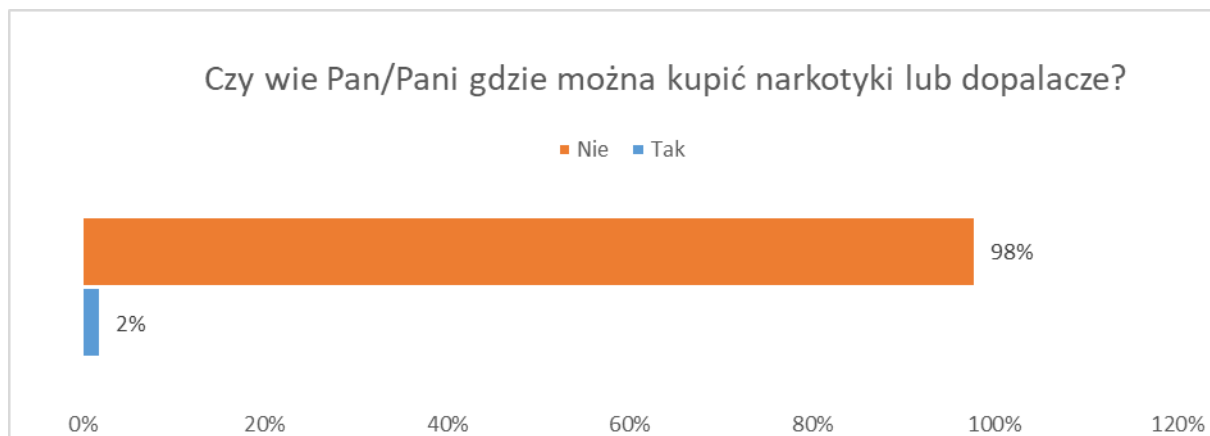
18% badanych zna co najmniej jedną osobę zażywającą narkotyki lub dopalacze. Natomiast 82% badanych twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się: **dopalacze oraz marihuana i haszysz.**

Ile zna Pan/Pani osób (osobiście lub „ze słyszenia”),
które przyjmują substancje odurzające
(narkotyki lub dopalacze)?

98% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH

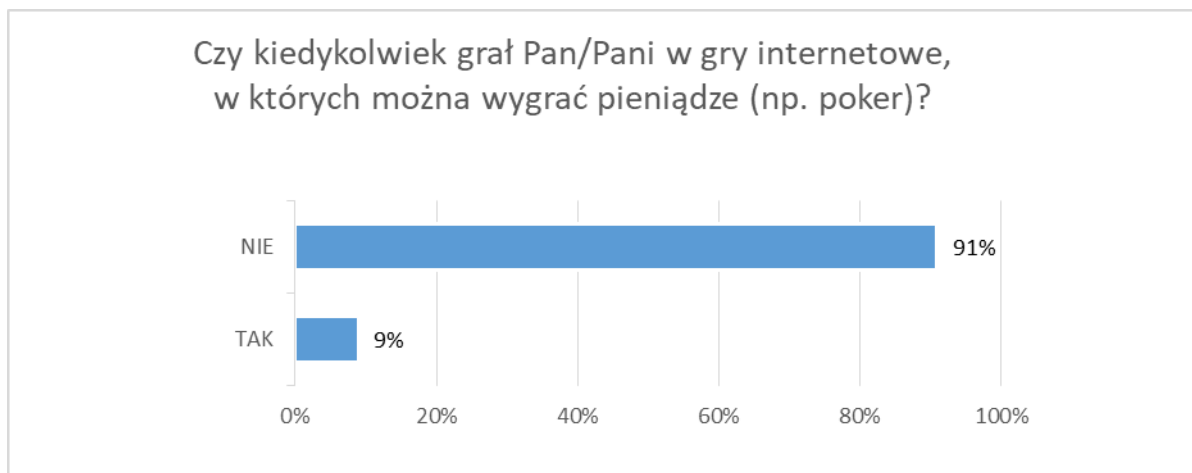
Uzależnienie od hazardu należy do uzależnień behawioralnych i jest definiowane, jako powtarzające się działanie, które nie może być kontrolowane i jest ze szkodą dla osoby uzależnionej, jej wartości, zobowiązań społecznych, zawodowych, ekonomicznych i rodzinnych, oraz związanych z naruszaniem norm społecznych i prawa. Jest określane jako patologiczny hazard, nałogowe granie, hazard przymusowy. Bywa nazywane ukrytym nałogiem, bowiem w przeciwieństwie do innych uzależnień nie wywołuje widocznych dla otoczenia symptomów i można go dość łatwo ukryć. O diagnozie tego zaburzenia nie decyduje rodzaj uprawianej gry, lecz sposób grania, który z czasem staje się sensem życia dla osoby uzależnionej i główną motywacją życiową. Aktywność związana z graniem jest dominującą aktywnością, która często prowadzi do utraty pracy, rodziny, dóbr materialnych i marginalizacji społecznej. Bez względu na ponoszone koszty nałogowy hazardzista wraca do gry.

W Polsce problem patologicznego uzależnienia narasta i choć staje się coraz bardziej powszechny, to świadomość społeczna konieczności leczenia tej choroby, jak i samych form pomocowych pozostaje ciągle marginalna. Ocenia się, że ponad 380 tys. osób może być uzależnionych od gier hazardowych, a około 200 tys. jest narażonych na ryzyko uzależnienia. Uważa się, że ponad 6 mln osób cierpi i doświadcza negatywnych skutków uzależnienia swoich dzieci, rodziców, partnerów. Niebezpiecznym jest to, że inicjacja hazardowa dotyka osoby w

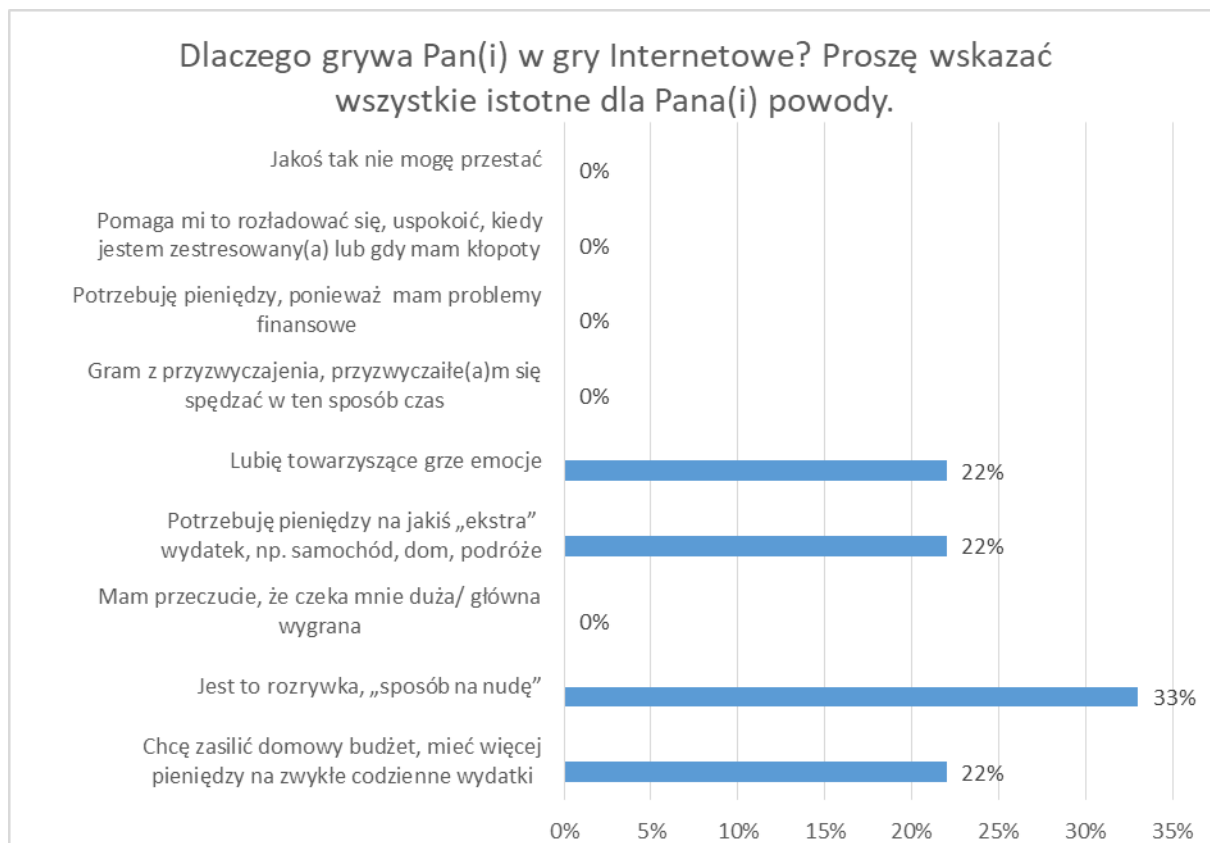
coraz młodszym wieku. We współczesnym świecie, zagrożenie ryzykiem nałogu hazardowego jest związane z preferowanym sposobem spędzania relaksacyjnego czasu i łatwym dostępem do nowych typów hazardu np. internetowego czy publiczne miejsca pełne elektronicznych gier.³

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów bukmacherskich. Zapytaliśmy mieszkańców Gminy Miękinia o ich doświadczenia z tego typu formami rozrywki.

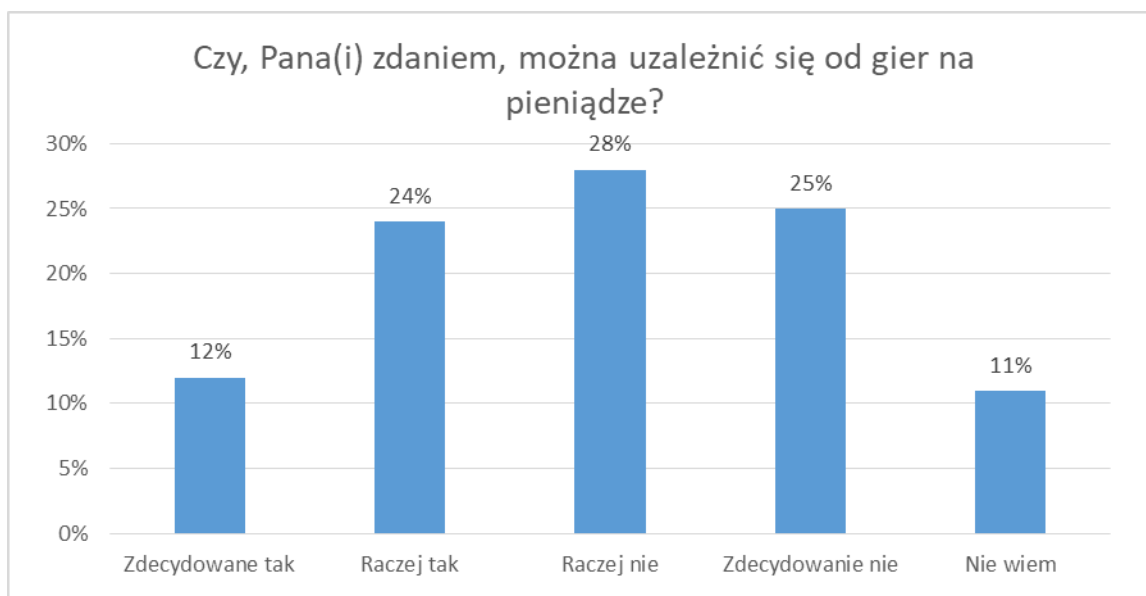
Respondenci zostali zapytani o ich osobiste doświadczenia związane z graniem w gry hazardowe. Jak wynika z przeprowadzonych badań, **9% dorosłych mieszkańców Gminy Miękinia potwierdza, że ma za sobą doświadczenia w gry internetowe, w których można wygrać pieniądze.** Powodem, jaki wskazali był cel rozrywkowy - „sposób na nudę” (33%) a także emocje towarzyszące grze oraz chęć zdobycia dodatkowych środków finansowych (po 22%).

³ www.salusprodomo.pl

Łącznie 36% ankietowanych mieszkańców Gminy Miękinia jest zdania, że od grania w gry hazardowe na pieniądze można się uzależnić. Przeciwnego zdania jest 25% respondentów, a kolejne 11% nie zna odpowiedzi na to pytanie.

PRZEMOC W RODZINIE

Według badań przeprowadzonych w 2019 roku z deklaracji badanych wynika, że w zdecydowanej większości rodzin zdarzają się nieporozumienia i konflikty (71%), przy czym w większości dochodzi do nich bardzo rzadko (54%), natomiast w co szóstej (17%) kłótnie wybuchają przynajmniej kilka razy w miesiącu. W ciągu ostatnich siedmiu lat częstość występowania konfliktów w rodzinach w zasadzie się nie zmieniła.

Dom – obok pracy, szkoły oraz ulic poza najbliższą okolicą – jest miejscem, gdzie najwięcej osób doświadczyło przemocy (według deklaracji po 8%). Niewiele mniej ankietowanych przyznało, że padło jej ofiarą w najbliższej okolicy (7%). Nieco rzadziej ankietowali zetknęli się z agresją w restauracji, kawiarni, na dyskotece (5%), w środkach komunikacji – pociągu, autobusie, tramwaju, taksówce (5%) lub w innych miejscach (4%)⁴.

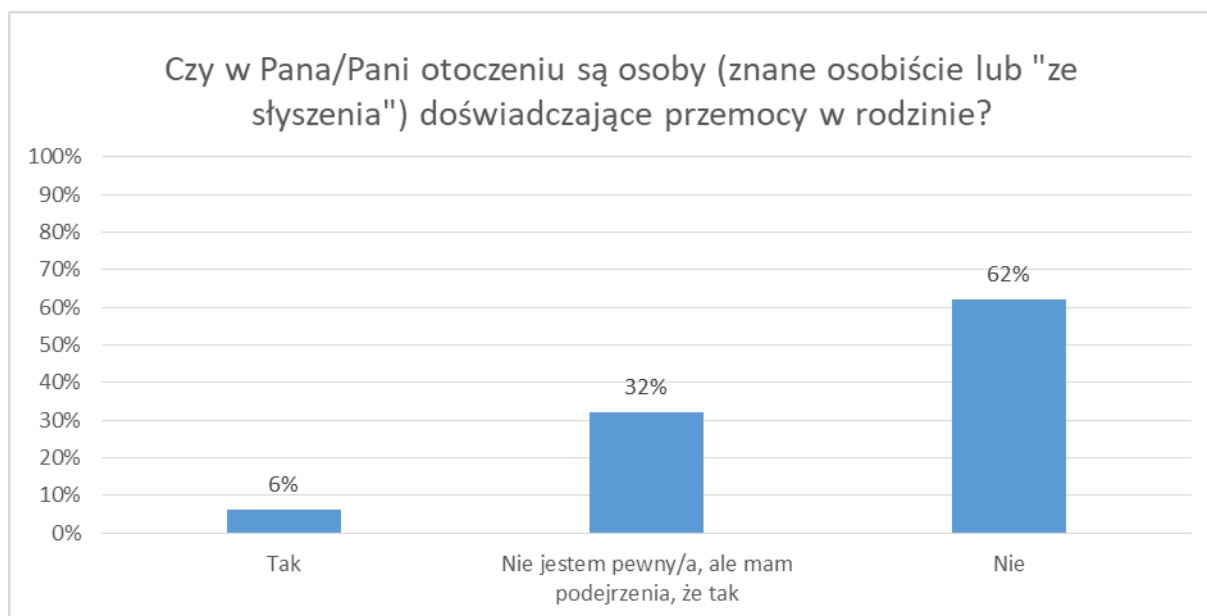
---

⁴ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, kwiecień 2019

Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

32% badanych **wskazało, że nie jest pewne czy w swoim otoczeniu ma osoby doświadczające przemocy w rodzinie**. Jednocześnie, **6% przyznało, że ma w swoim otoczeniu takie osoby**. **Natomiast, 62% respondentów definitywnie odpowiedziało, że nie zna ofiar przemocy rodzinnej**. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doznających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

POTRZEBA REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ W OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY MIĘKINIA

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należą do zadań własnych gminy, a podstawą tych działań jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadaniem własnym gminy jest także przeciwdziałanie narkomanii, a podstawą działań z nim związanych jest Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii⁵.

Mieszkańcy Gminy Miękinia zostali zapytani o to czy widzą potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień oraz o to, jakie działania w tym obszarze są w ich opinii najbardziej potrzebne.

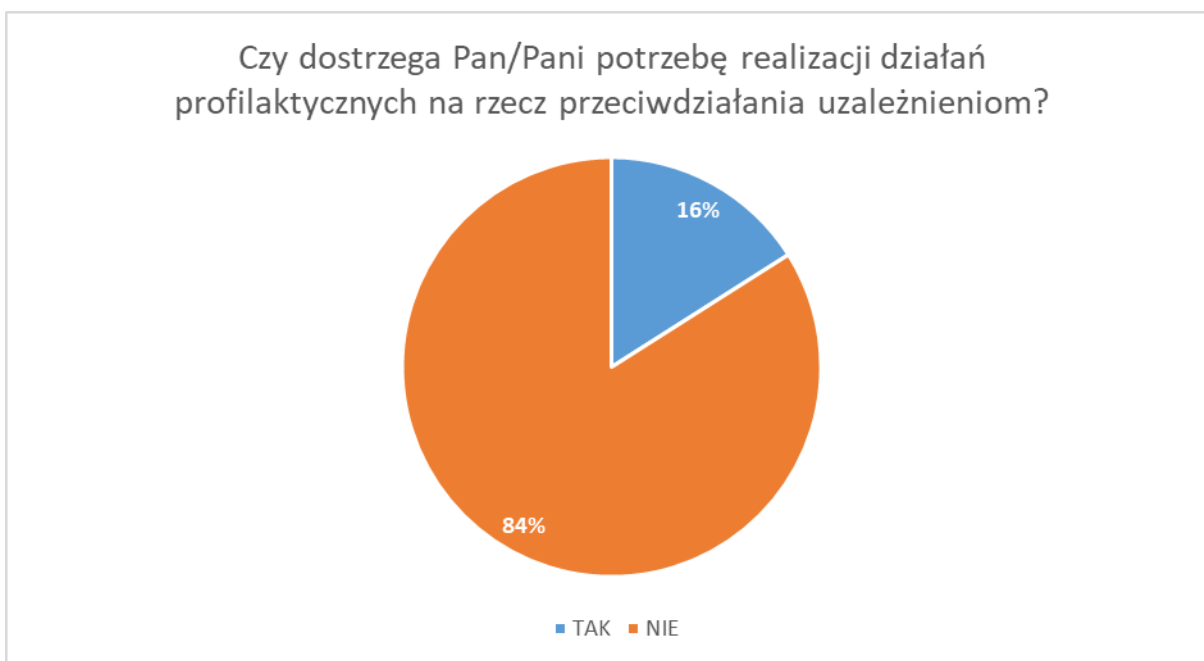
Jak wynika z przeprowadzonych badań **84% mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień**. Świadczy to o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych (alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki) oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z tym związane, takim jak: groźne choroby i infekcje, wypadki drogowe, zatrucia i przedawkowania, uzależnienia, niepełnosprawność, marginalizacja, konflikty z prawem, problemy młodych ludzi w uzyskaniu zatrudnienia, akty agresji, problemy w relacjach z innymi, problemy w nauce i inne destrukcyjne lub szkodliwe czyny popełniane pod wpływem substancji psychoaktywnych oraz w związku z nimi.

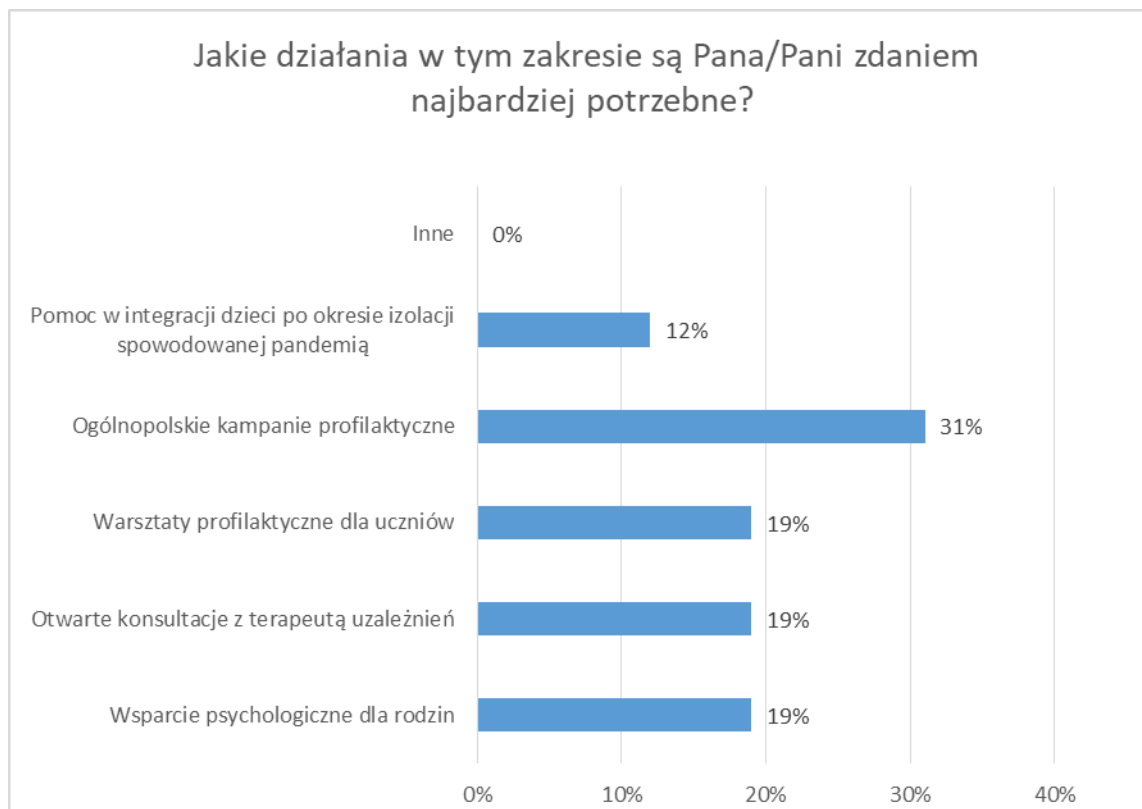
Respondenci, którzy dostrzegają potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień

---

⁵ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

zostali poproszeni o wskazanie, które z owych działań są w ich opinii najbardziej potrzebne. Badani wskazali na potrzebę **organizowania ogólnopolskich kampanii profilaktycznych (31%)**, **wsparcie psychologiczne dla rodzin, otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień oraz warsztaty profilaktyczne (po 19%)**.

BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

GRUPA BADANA

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie Gminy Miękinia. Grupa badana stanowiła 16 kobiet oraz 4 mężczyzn. 70% respondentów to pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, pozostałe 30% to ich właściciele.

CEL BADANIA

Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

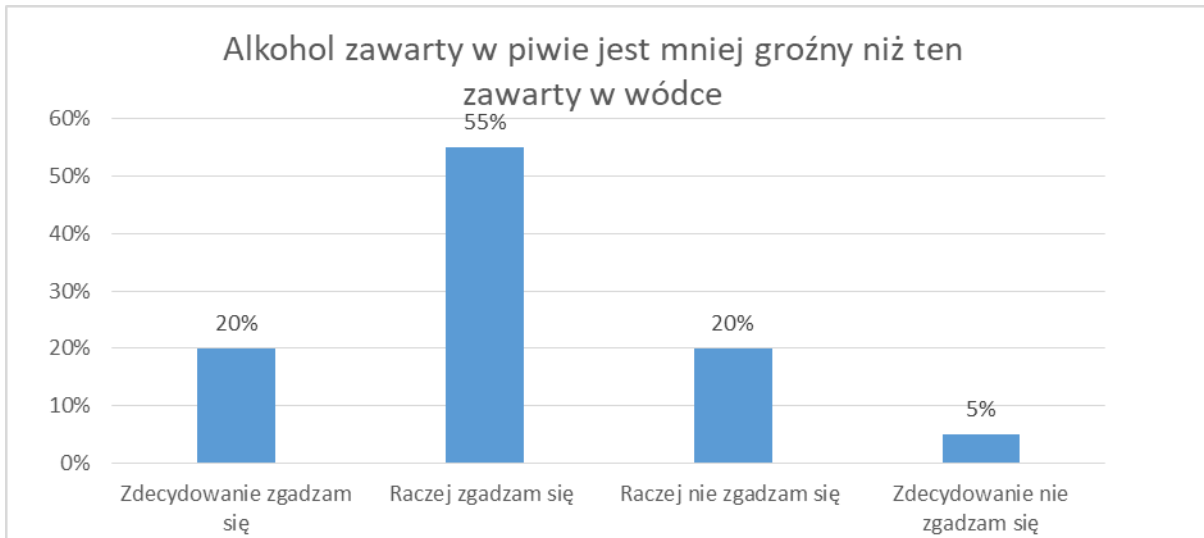
sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
nieprzyjemnych sytuacji zainicjowane przez osoby spożywające alkohol.

WYNIKI BADAŃ

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

Łącznie 75% badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że zgadzają się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o **niskim** poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

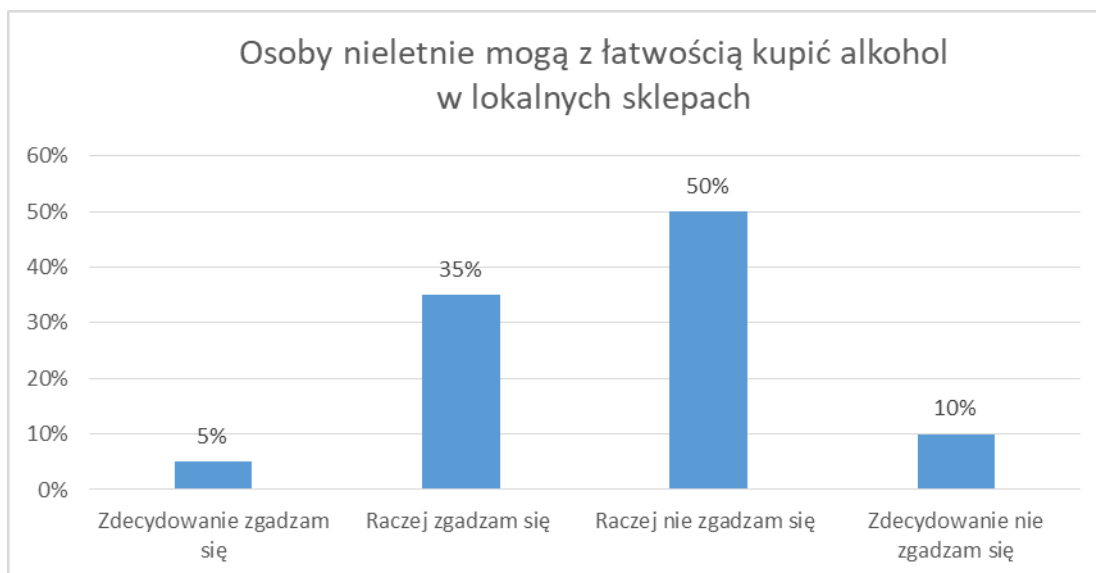
60% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.

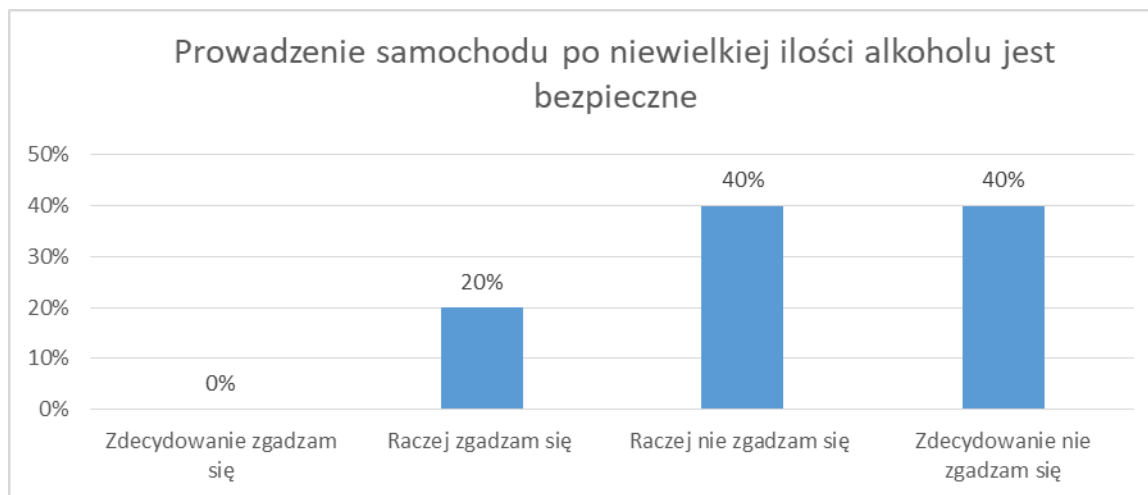
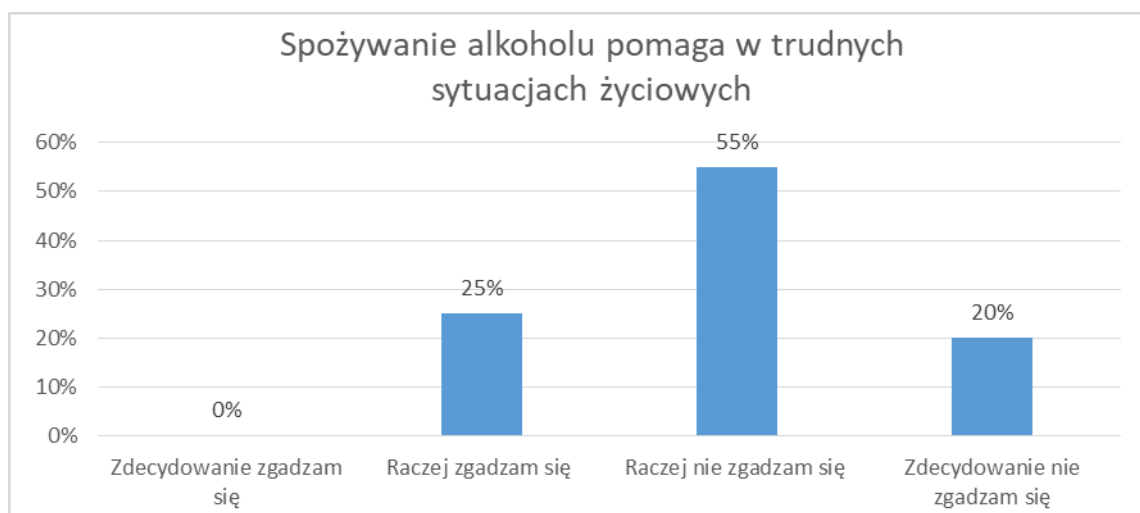
60% badanych uważa, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.

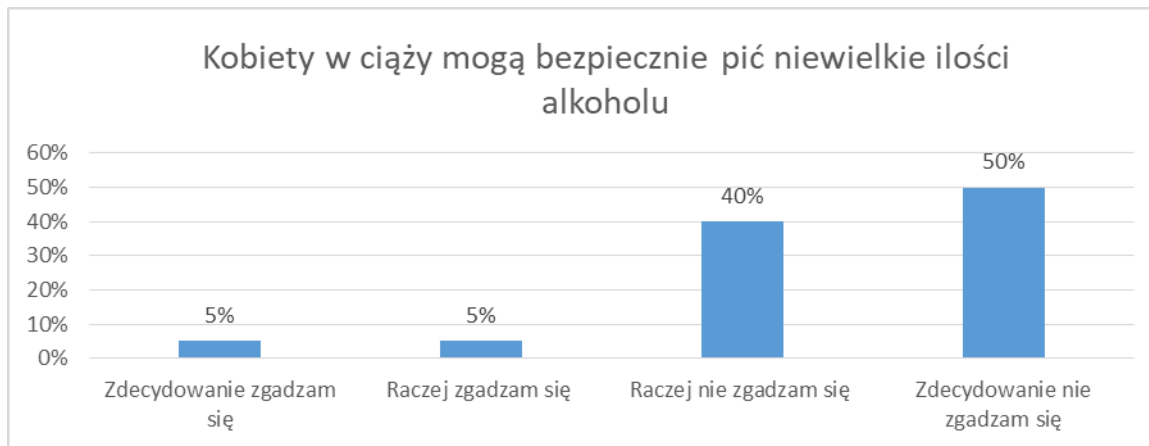
Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. **40% z przebadanych sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.**

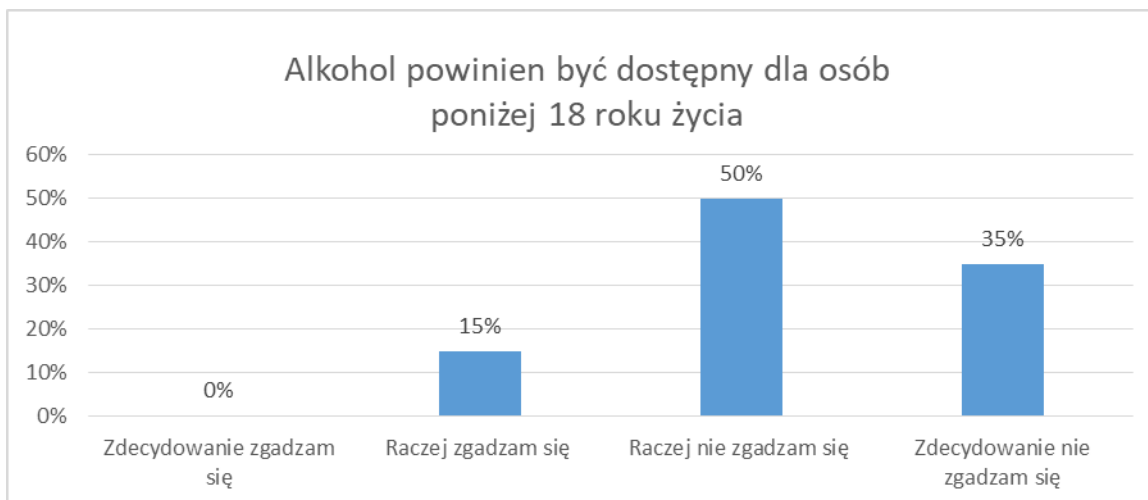
75% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych. 20% badanych raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne. Dodatkowo, łącznie 10% sprzedawców zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.

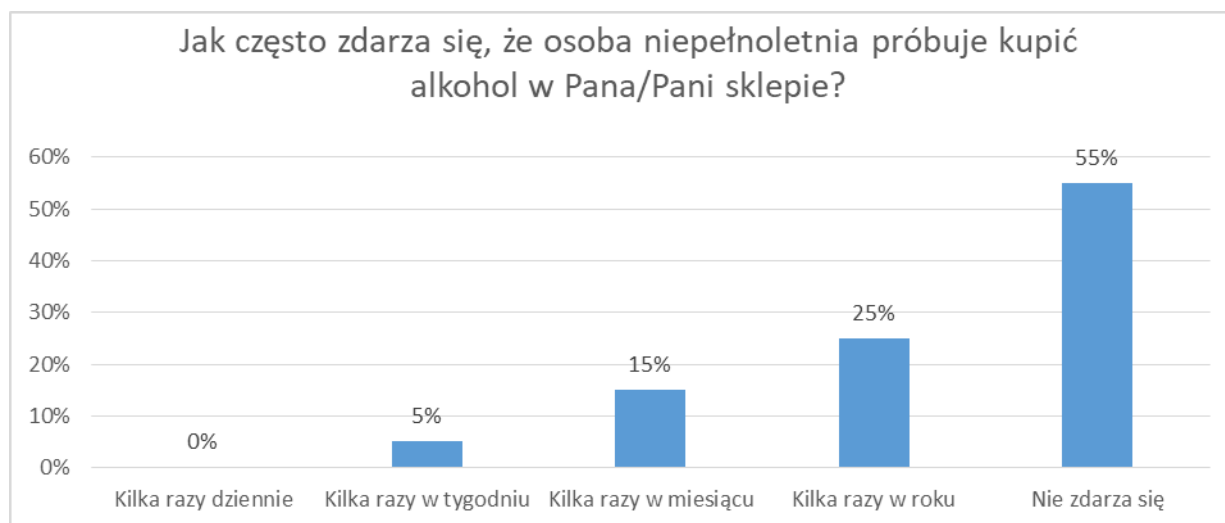
Łącznie 85% sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Miękinia uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.

Łącznie 15% badanych uważa, że w okolicy jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

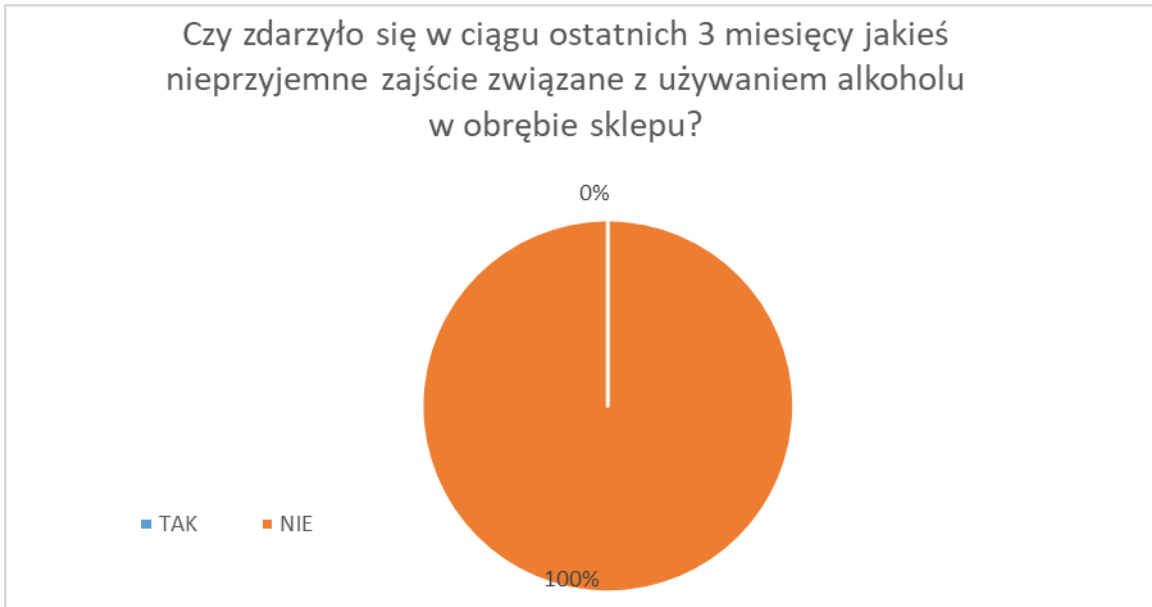

Sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie Miękinia deklarują, że przypadki **próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w roku (25%) lub miesiącu (15%)**. Zdaniem 5% sprzedawców taka sytuacja ma miejsce kilka razy w tygodniu. 55% ankietowanych sprzedawców odpowiedziało, że taka próba nie ma miejsca.

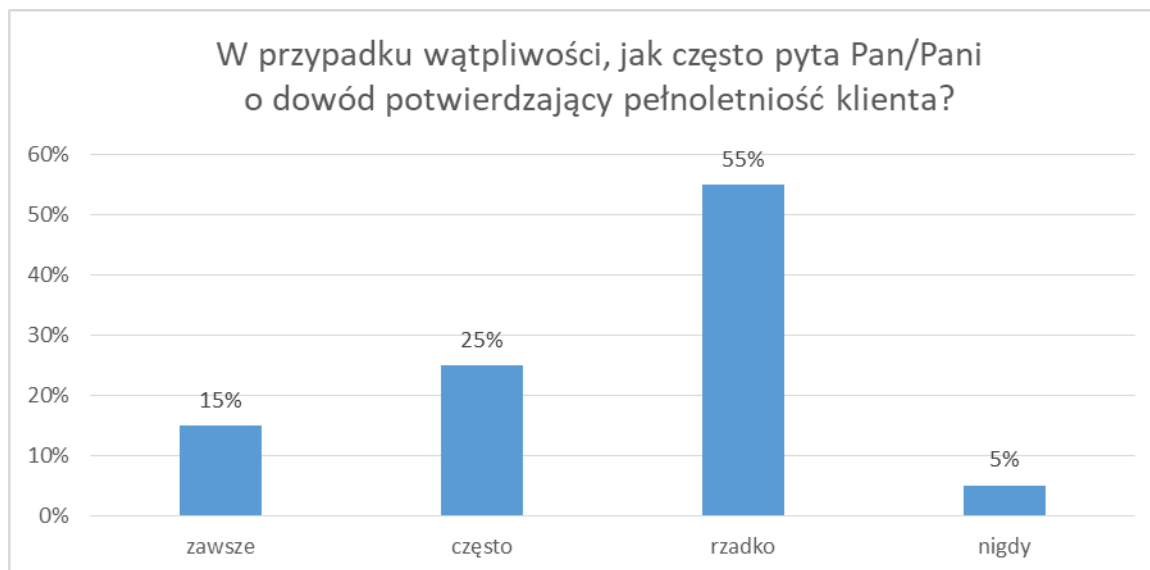

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być względnie częstym zjawiskiem. Zdaniem badanych zdarza się to kilka razy w tygodniu i miesiącu (po 5%). Według 75% ankietowanych sprzedawców taka sytuacja nie ma miejsca.

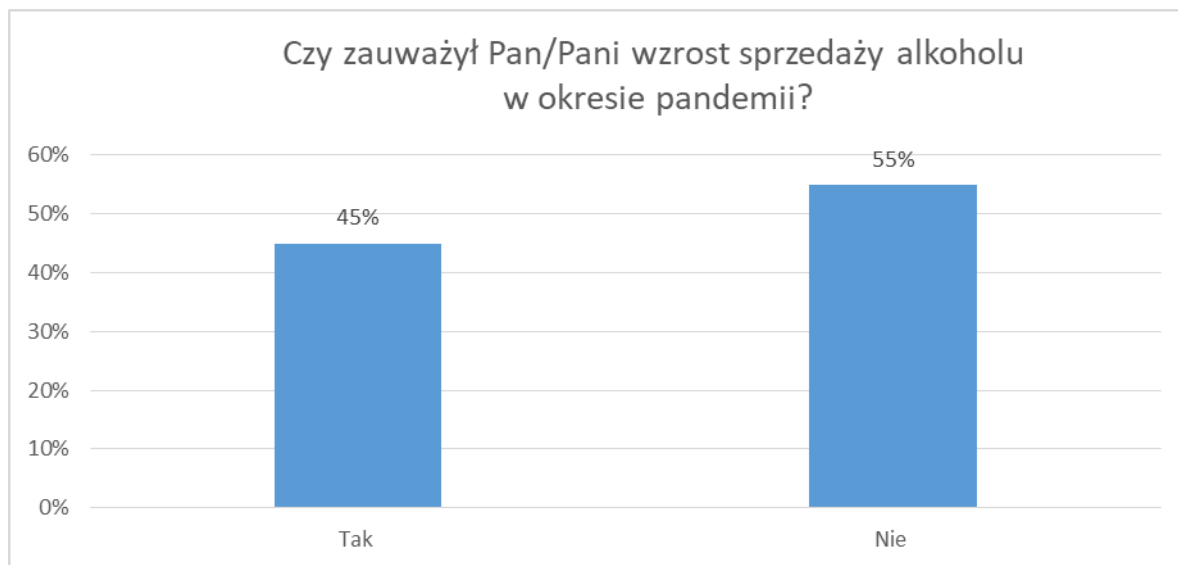
100% ankieterowanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie miało miejsca nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

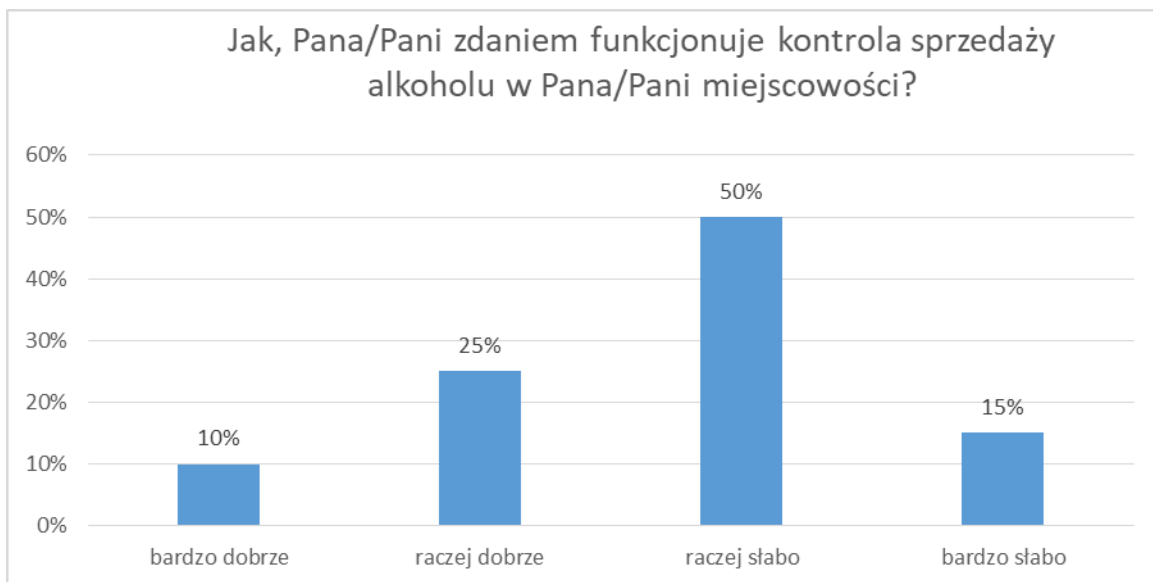
W przypadku wątpliwości co do wieku, **15% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek**, a 25% sprzedawców robi to często.

45% ankietowanych sprzedawców zauważa wzrost sprzedaży alkoholu w porównaniu z okresem sprzed pandemii.

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w Gminie Miękinia. **Łącznie 65% badanych oceniło jej funkcjonowanie słabo i raczej słabo.**

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY

METODOLOGIA

Badanie przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź.

Cel badania

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych:

- alkoholu,
- narkotyków,

dopalaczy,

zagadnienia związane z uzależnieniami behawioralnymi.

Charakterystyka grupy badanej

W badaniu wzięli uczniowie klas Szkół Podstawowych Gminy Miękinia w przedziale wiekowym: klas 4-6 oraz 7-8.

<i>Liczebność grup badanych</i>	
Szkoły Podstawowe - uczniowie klas 4-6 (SP 4-6)	271
Szkoły Podstawowe - uczniowie klas 7-8 (SP 7-8)	316
ŁĄCZNIE	587

WYNIKI

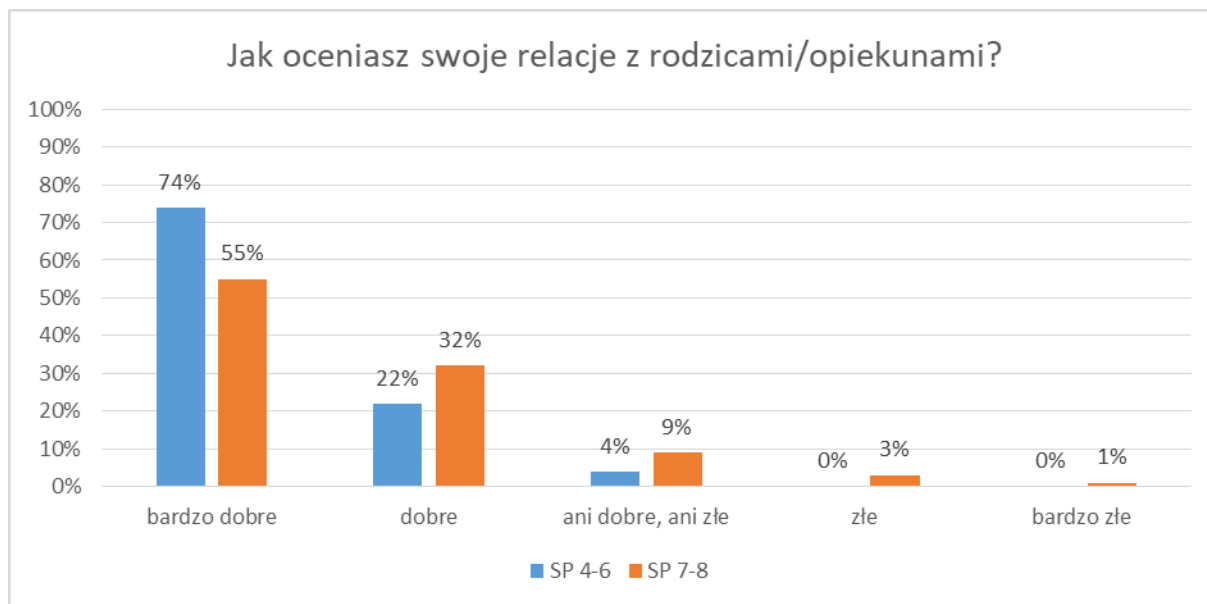

Relacje z rodzicami, Nauczycielami oraz rówieśnikami

Rozwijanie pozytywnych relacji międzyludzkich w okresie dorastania jest jednym z kluczowych elementów sprzyjających skuteczności programów profilaktycznych. Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowią dla nich oparcie i źródło wiedzy.

Uczniowie w Gminie Miękinia deklarują bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami: SP 4-6: łącznie 96%; SP 7-8: łącznie 87%. Pozytywne relacje rodzinne i umiejętne postępowanie

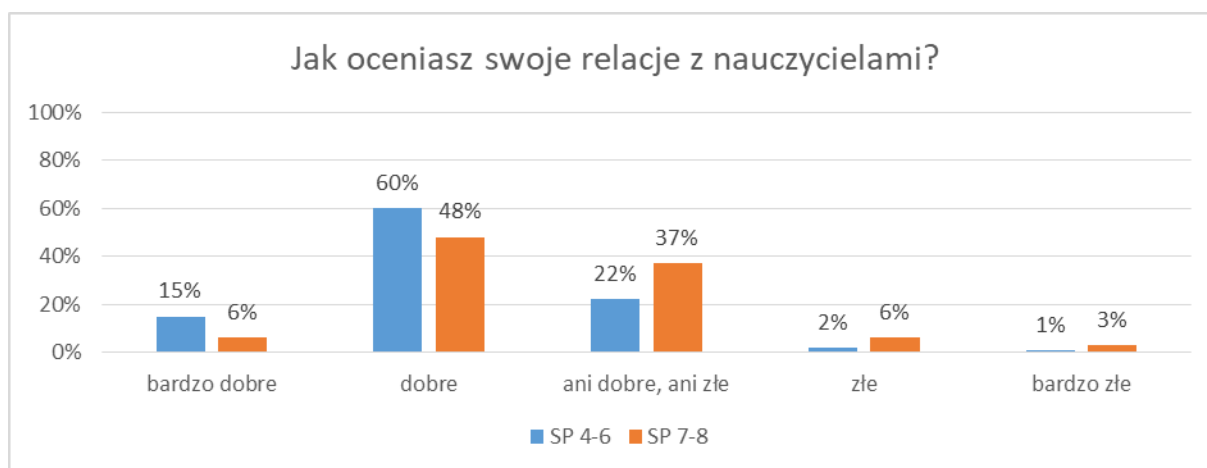
wychowawcze rodziców jest jednym z silniejszych czynników chroniących dorastające dzieci przed angażowaniem się w zachowania ryzykowne/problemowe.

Klimat szkoły jest jednym z tych elementów środowiska społecznego, które w istotny sposób mogą modyfikować procesy socjalizacyjne i rozwojowe. Wiele badań wskazuje na to, że pozytywny klimat szkoły należy do istotnych czynników wspierających karierę szkolną dzieci i młodzieży, a także należy do czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi. Dobry klimat w szkole sprzyja przystosowaniu uczniów do wymagań i obowiązków szkolnych; wiąże się z lepszymi wynikami w nauce, wyższą motywacją do uczenia się, większym zaangażowaniem uczniów w pracę na lekcjach, wyższymi wskaźnikami frekwencji oraz mniejszymi wskaźnikami „wypadania” uczniów z systemu szkolnego. Badacze przedmiotu wskazują także na związki dobrego klimatu szkoły z korzystnymi postawami uczniów wobec szkoły, wobec działalności prospołecznej w szkole, a także z zadowoleniem z siebie i poczuciem własnej wartości. Dodatkowo, wyniki badań mówią o tym, że postrzeganie przez uczniów swoich związków ze szkołą i z nauczycielami jako przeważnie pozytywnych jest związane z mniejszym rozpowszechnieniem zachowań ryzykownych młodzieży, w tym: używania substancji

psychoaktywnych, stosowania przemocy, ryzykownych zachowań seksualnych oraz zaburzeń emocjonalnych i zachowania⁶.

Ważnym elementem relacji uczniów ze szkołą jest jakość kontaktów z nauczycielami. Jak wynika z przeprowadzonych badań, uczniowie z Gminy Miękinia mają w większości **bardzo dobre i dobre relacje z nauczycielami: SP 4-6: łącznie 75%; SP 7-8: łącznie 54%.**

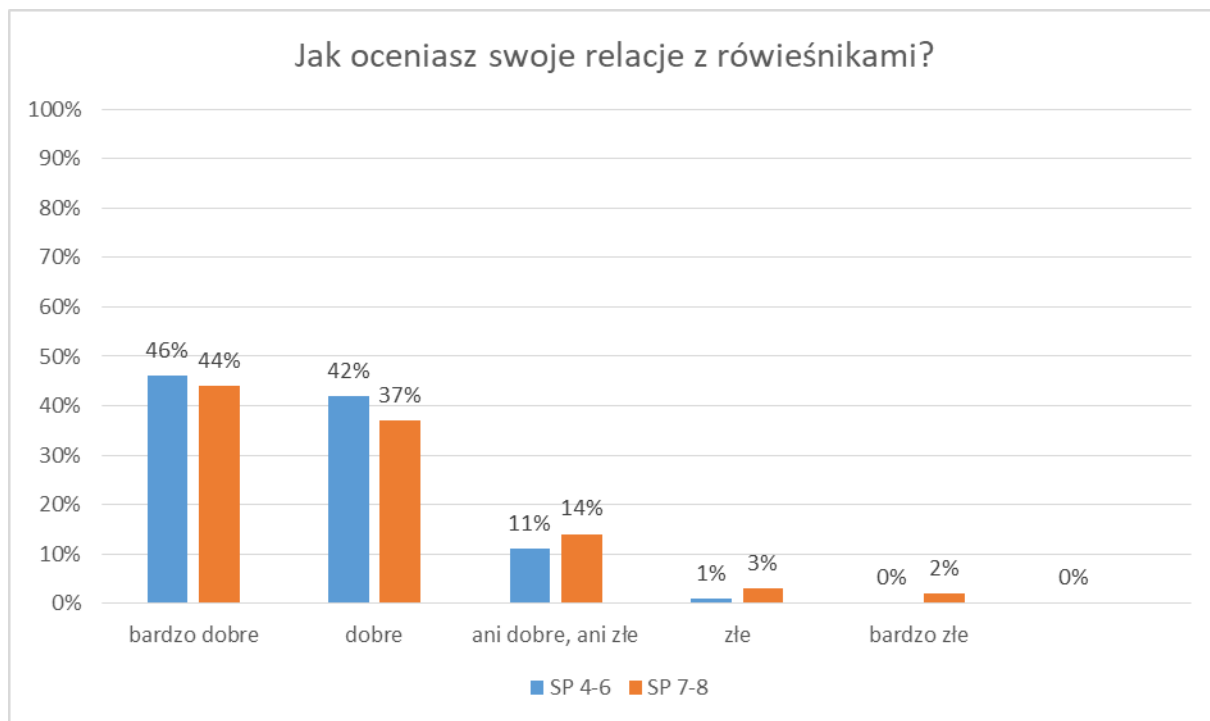

Kolejnym istotnym elementem są relacje z rówieśnikami – uczniowie z Gminy Miękinia relacje z rówieśnikami oceniają w większości bardzo dobrze lub dobrze- **SP 4-6: łącznie 88%; SP 7-8: łącznie 81%.**

---

⁶ K. Ostaszewski, *Zachowania ryzykowne młodzieży w perspektywie mechanizmów resilience*, Warszawa 2014.

Powyższe wyniki wskazują na korzystną atmosferę wychowawczą oraz przyjazne środowisko szkolne w Gminie Miękinia, co stanowi niezwykle istotny czynnik chroniący przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży.

Substancje psychoaktywne: Alkohol

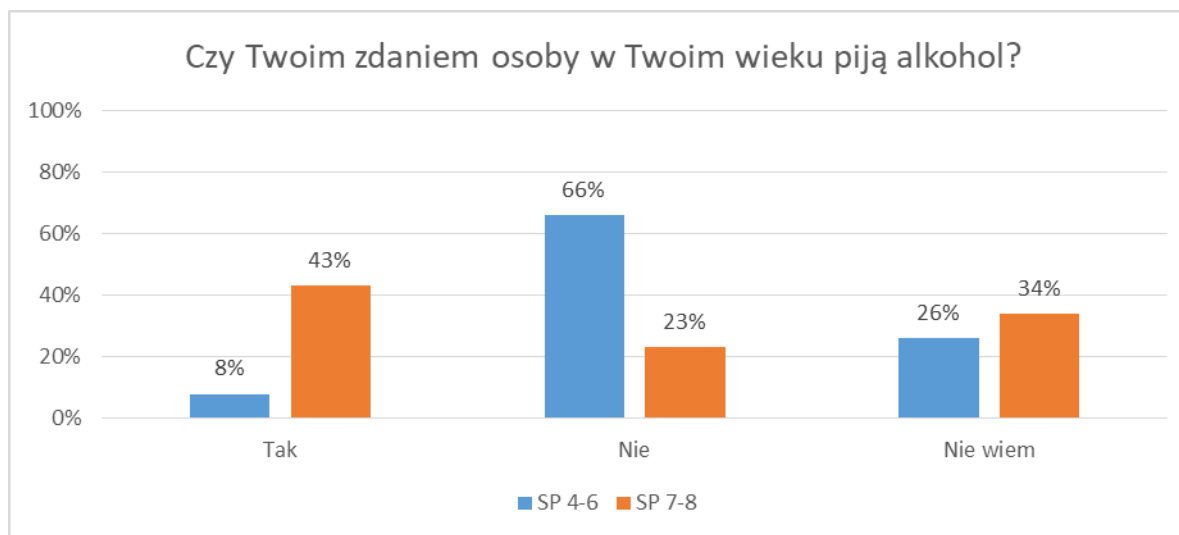
Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

Jak wynika z badań ESPAD (Europejski Program Badań Ankiety w Szkołach na temat Używania Alkoholu i Narkotyków) z 2019 roku napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego

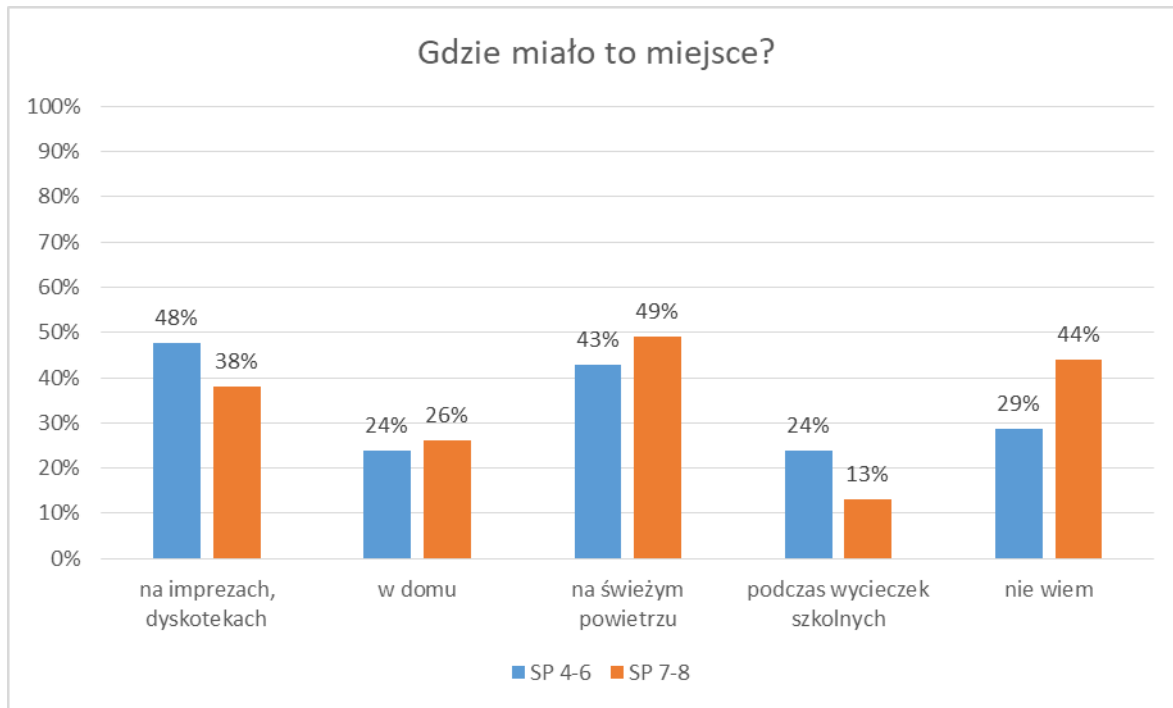
swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto-szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej kohorty i 18,8% ze starszej grupy wiekowej.

W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie: 74% (72% w 2016) uczniów przynajmniej raz piło piwo, 62% (63% w 2018) – wódkę i inne mocne alkohole, a 43% (41% w 2016) – wino⁷.

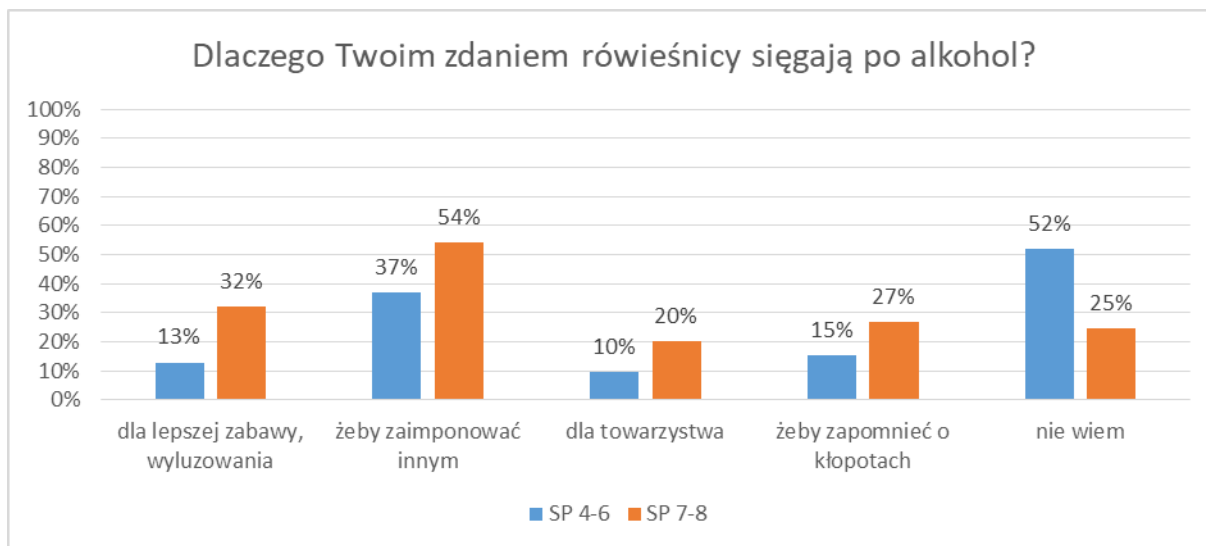
W pierwszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o subiektywną ocenę, czy ich rówieśnicy spożywają alkohol. **8% uczniów klas 4-6 oraz 43% uczniów klas 7-8 przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol.** Następnie badanych zapytano o to, w jakich miejscach ich koledzy/koleżanki spożywają alkohol. Uczniowie wskazywali najczęściej na świeżym powietrzu (SP 4-6: 43% SP 7-8: 49%) oraz na imprezach i dyskotekach (SP 4-6: 48%, SP 7-8: 38%).

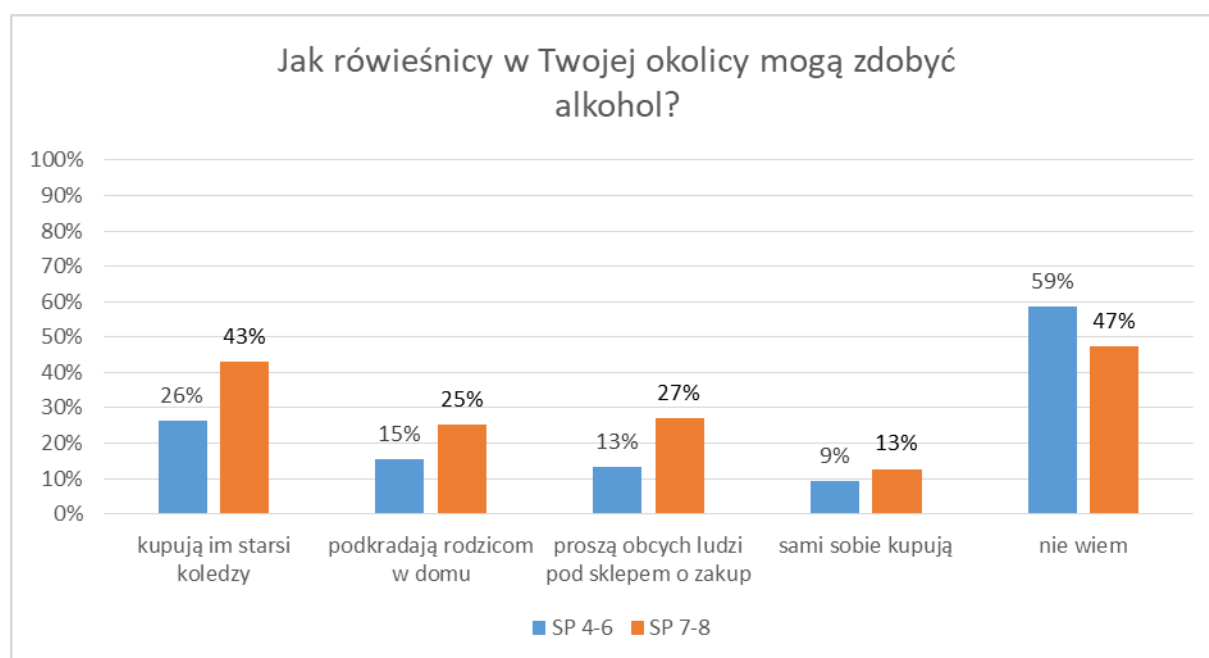
⁷ J. Sierosławski, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD przeprowadzonych w 2019 roku*, Warszawa 2020.

Jeżeli chodzi o przyczyny z jakich młodzi ludzie sięgają po alkohol, respondenci wskazywali najczęściej na chęć zaimponowania innym (SP 4-6: 37%, SP 7-8: 54%), oraz, co niepokojące, aby zapomnieć o kłopotach (SP 4-6: 15%, SP 7-8: 27%).

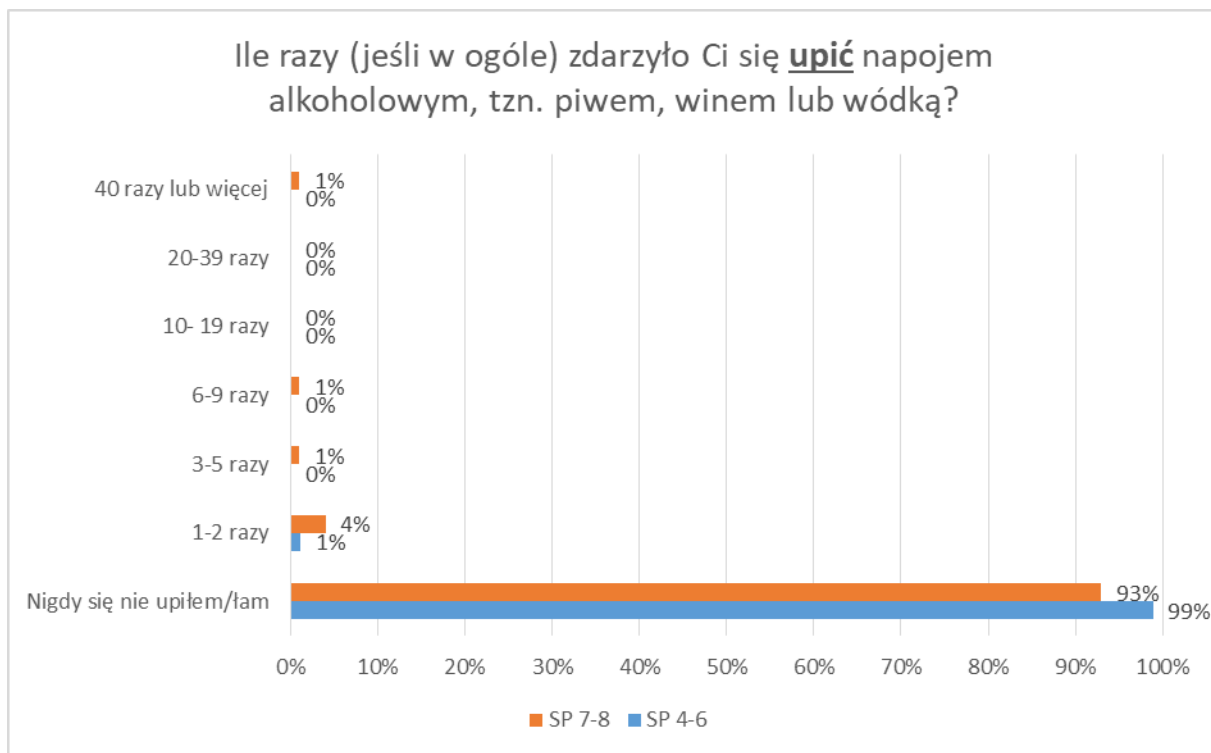
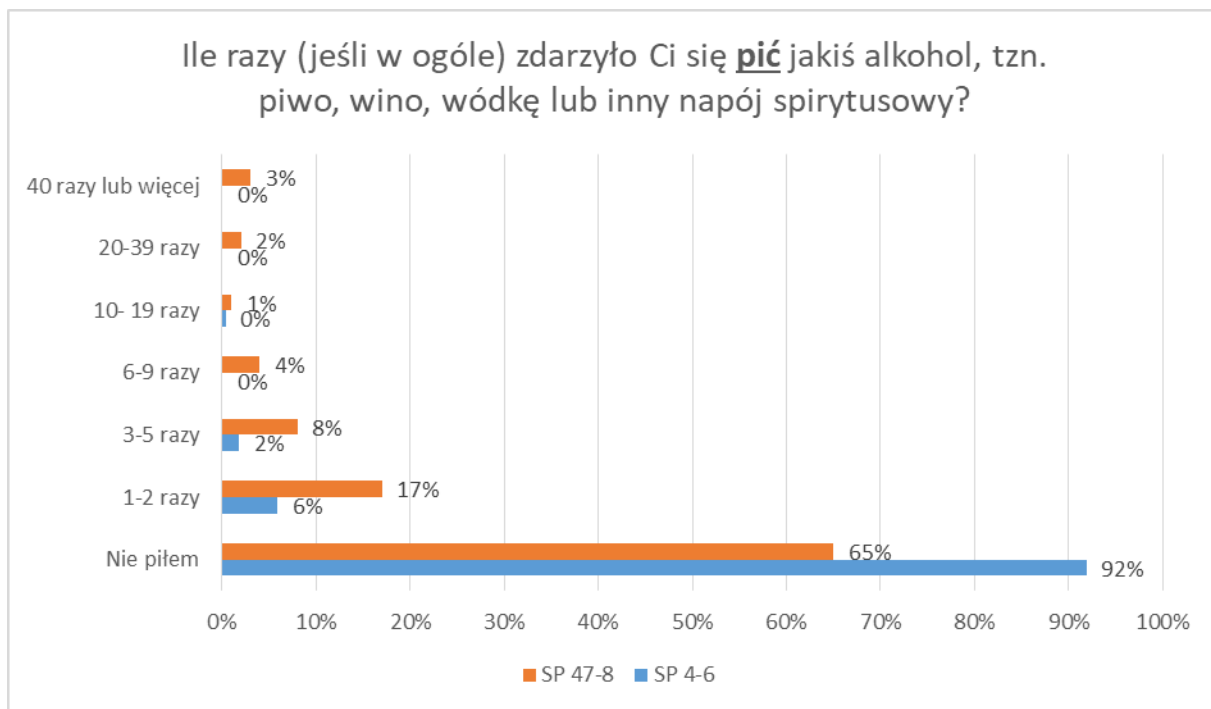

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w Polsce obowiązuje zakaz sprzedaży i podawania alkoholu osobom nieletnim⁸. Zatem zapytano uczniów ze szkół podstawowych o źródło pozyskiwania alkoholu przez ich rówieśników, którzy są osobami niepełnoletnimi. **Badani wskazywali najczęściej, że nie wiedzą w jaki sposób ich koledzy/ koleżanki zdobywają alkohol** (SP 4-6: 59%, SP 7-8: 47%). Jednakże, ci uczniowie, którzy posiadają taką wiedzę przyznawali, że alkohol kupują im starsi koledzy (SP 4-6: 26%, SP 7-8: 43%), proszą obcych ludzi pod sklepem o jego zakup (SP 4-6: 13%, SP 7-8: 27%), czy podkradają go rodzicom (SP 4-6: 15%, SP 7-8: 25%).

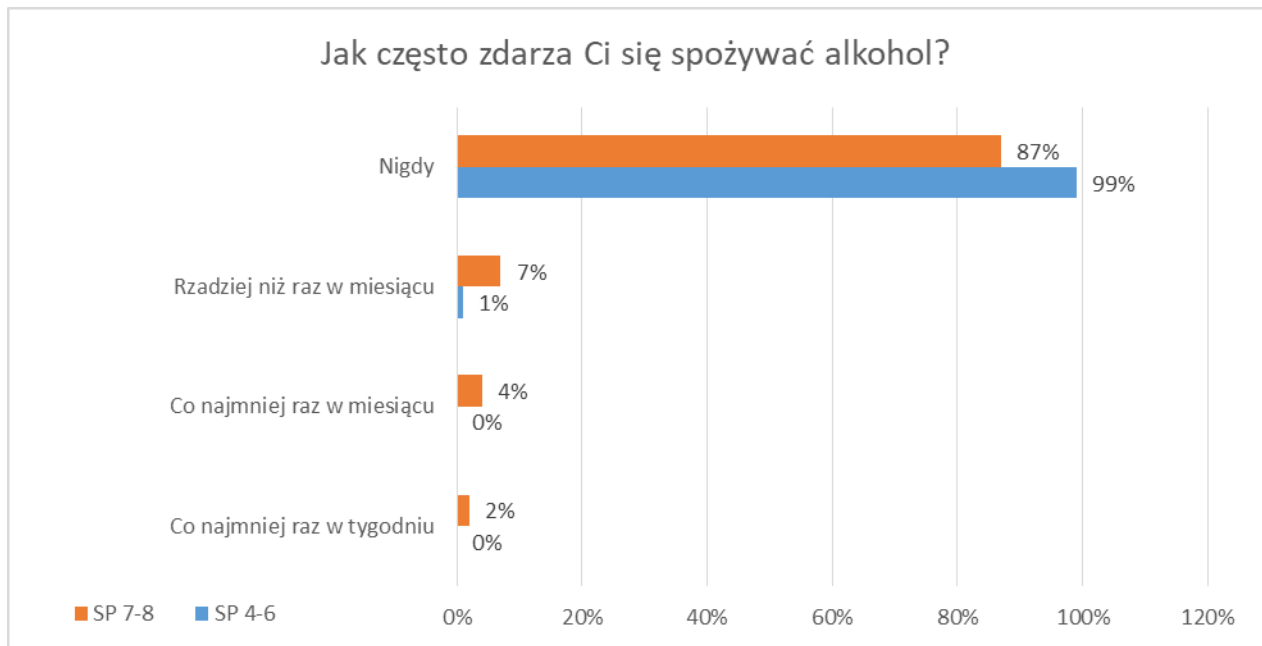

Jak wynika z przeprowadzonych badań **inicjację alkoholową** ma za sobą **8% młodszycy uczniowie oraz 35% starszych**. Uczniowie zostali zapytani, ile razy zdarzyło im się wprowadzić w stan upojenia alkoholowego. **Starsi uczniowie wskazali, że 4% z nich upiło 1-2 razy. Niepokojące jest, iż 1% ankietowanych uczniów klas 7-8 wskazało, że upiło się więcej niż 40 razy. Młodszy uczniowie zadeklarowali, że upili się alkoholem 1-2 razy (SP 4-6: 1%).**

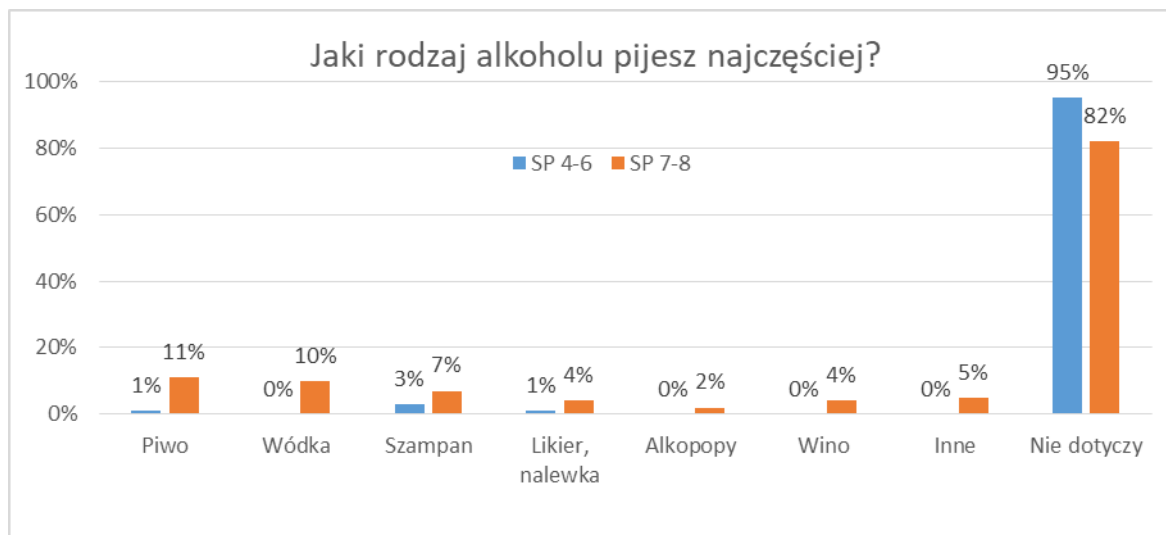
⁸ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

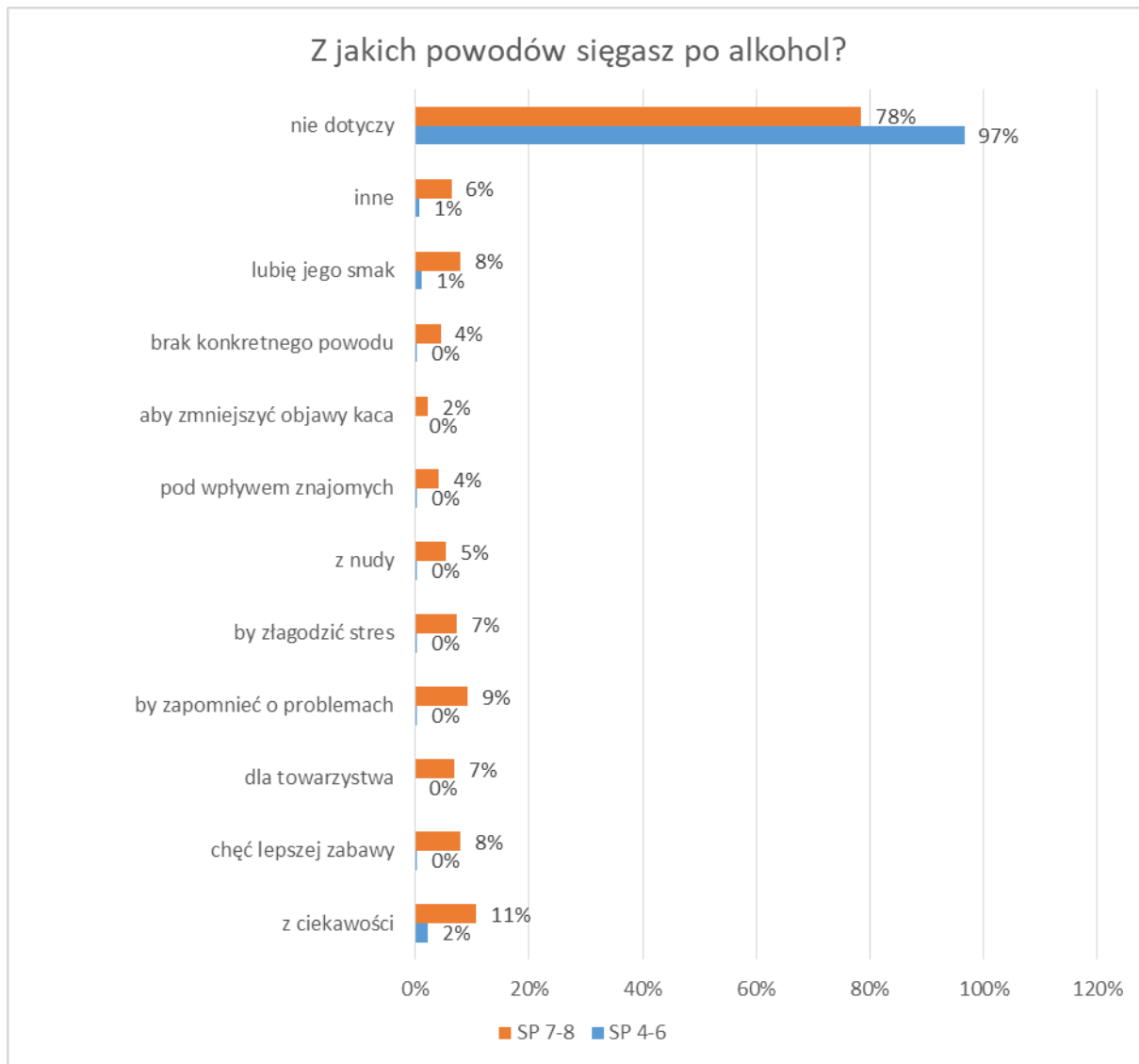
Równie istotna jest częstotliwość spożywania alkoholu. Uczniowie w większości deklarują częstotliwość rzadziej niż raz w miesiącu. Niepokojące są jednak wskazania 2% uczniów klas 7-8, którzy deklarują spożycie alkoholu co najmniej raz w tygodniu.

Następnie zapytano uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. **Uczniowie szkół podstawowych Gminy Miękinia deklarujący spożywanie alkoholu najczęściej sięgają po piwo (SP 7-8: 11%) oraz szampan (SP 4-6: 3%, SP 7-8: 7%).** Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższy wykres.

Wśród powodów, z jakich sięgają po alkohol uczniowie wskazywali na różnorodne przyczyny: na to, że piją alkohol, z ciekawości (SP 4-6: 2%, SP 7-8: 11%), by zapomnieć o problemach (SP 7-8: 9%) oraz z powodu chęci lepszej zabawy (SP 7-8: 8%).

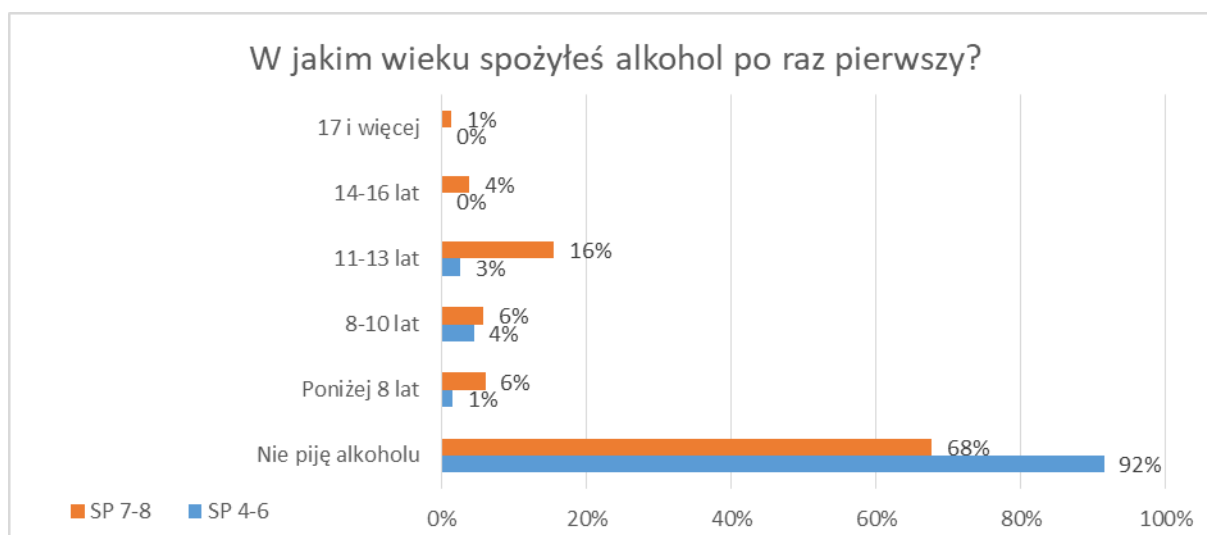

Wczesna inicjacja alkoholowa w gronie rówieśników czy w środowisku rodzinnym, gdzie rodzice dodatkowo dają przyzwolenie na próbowanie/picie alkoholu przez swoje dzieci, zwiększa ryzyko pojawienia się u nich w przyszłości potencjalnych problemów związanych ze spożywaniem alkoholu. Ponadto, takie przyzwalające postawy rodziców oraz wczesna intoksykacja alkoholowa są jednymi z wielu czynników zwiększających ryzyko pojawienia się zachowań problemowych u adolescenta. Dodajmy, że Polska uważana jest za kraj, w którym

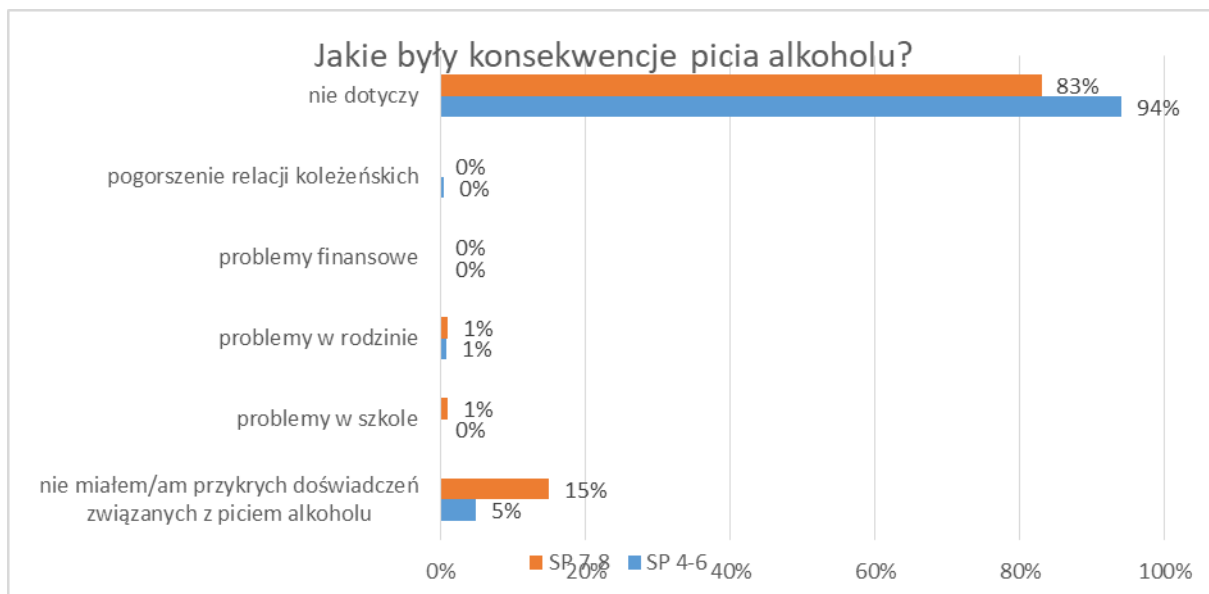
dominuje duże przyzwolenie dla intoksykacji alkoholowej, a sama konsumpcja alkoholu jest na porządku dziennym⁹.

Zapytaliśmy uczniów deklarujących spożycie alkoholu, w jakim wieku pili go po raz pierwszy. Uczniowie klas 4-6 wskazali na wiek między 8 a 10 rokiem życia (4%), starsi zaś w większości przyznają się do próbowania alkoholu w wieku 11-13 lat (16%).

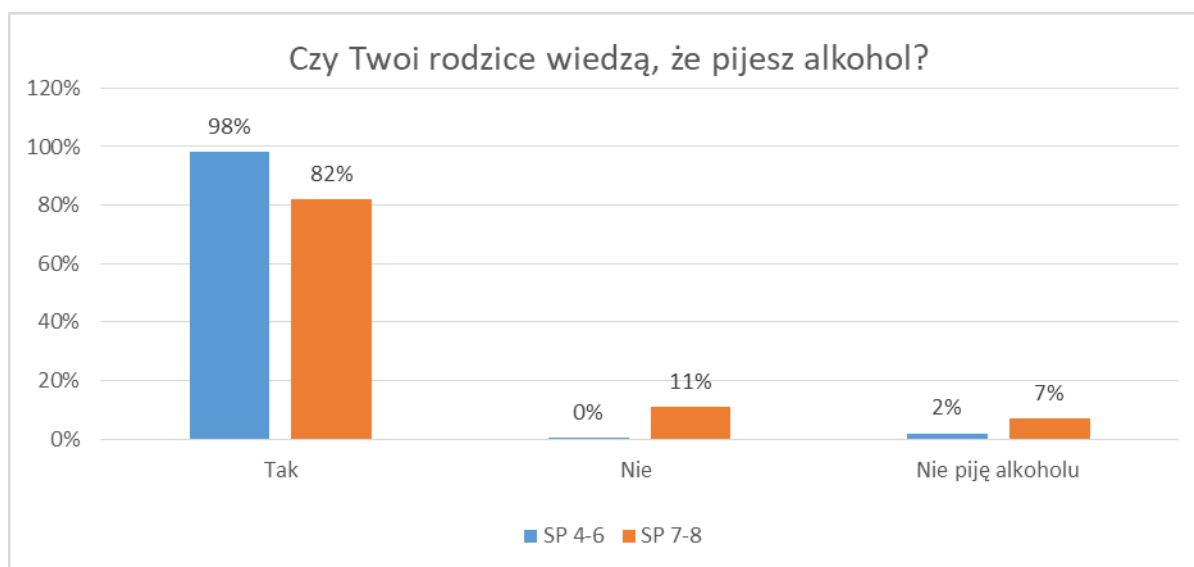

Respondenci odpowiedzieli, iż po wypiciu alkoholu zazwyczaj nie mieli przykrych doświadczeń związanych z piciem alkoholu (SP 4-6: 5%, SP 7-8: 15%) lub mieli problemy w rodzinie i szkole (SP 7-8: po 1%).

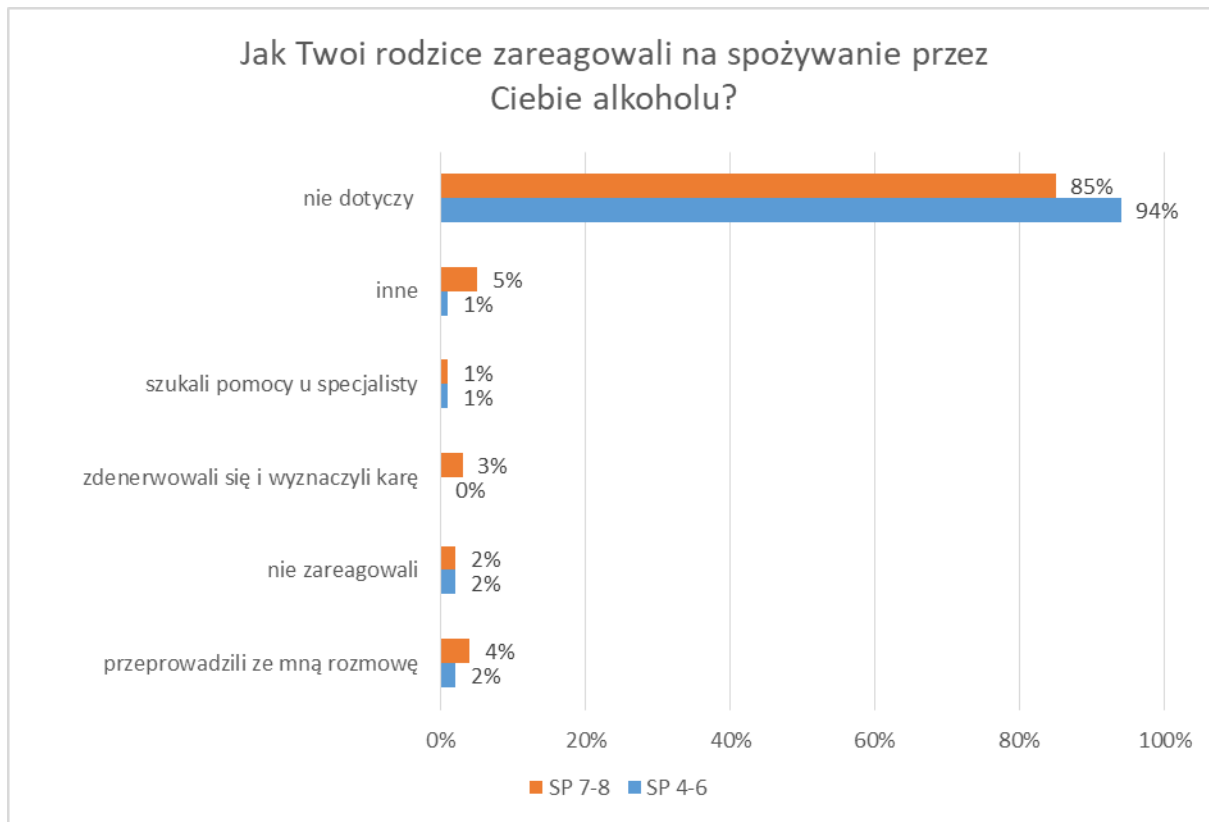
⁹ D. Dolata, *Picie kontrolowane – propozycja strategii pomocowych dla młodych dorosłych*, „Kultura-Społeczeństwo- Edukacja Nr 2 (6) 2014, Poznań 2004.

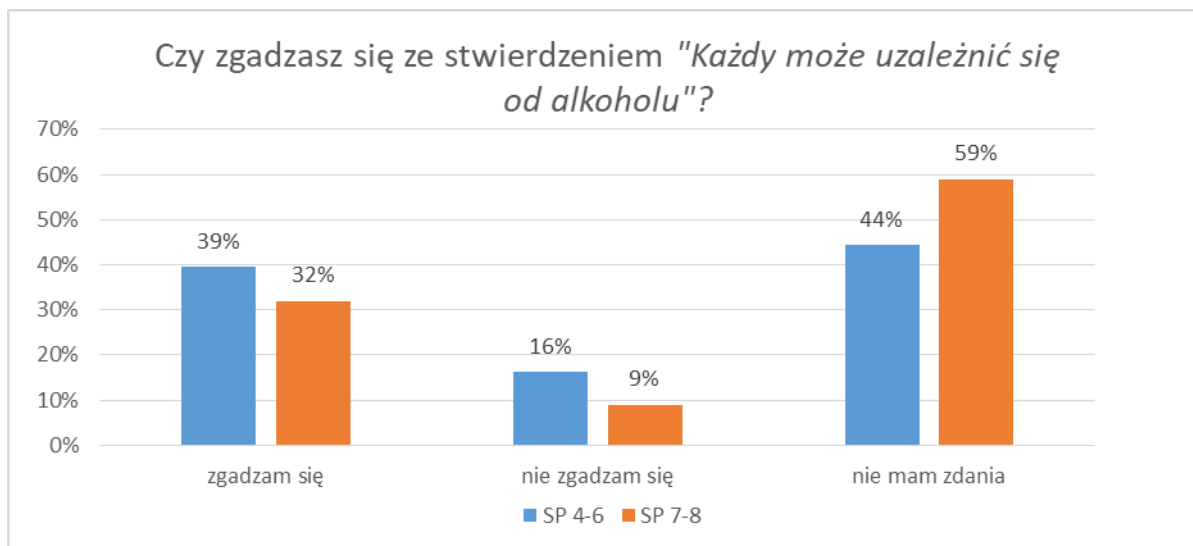
W kolejnym pytaniu uczniowie oceniali czy ich rodzice wiedzą o tym, że pili alkohol. 98% młodszych uczniów oraz 82% starszych zadeklarowało, że ich rodzice są świadomi, że pili już alkohol.

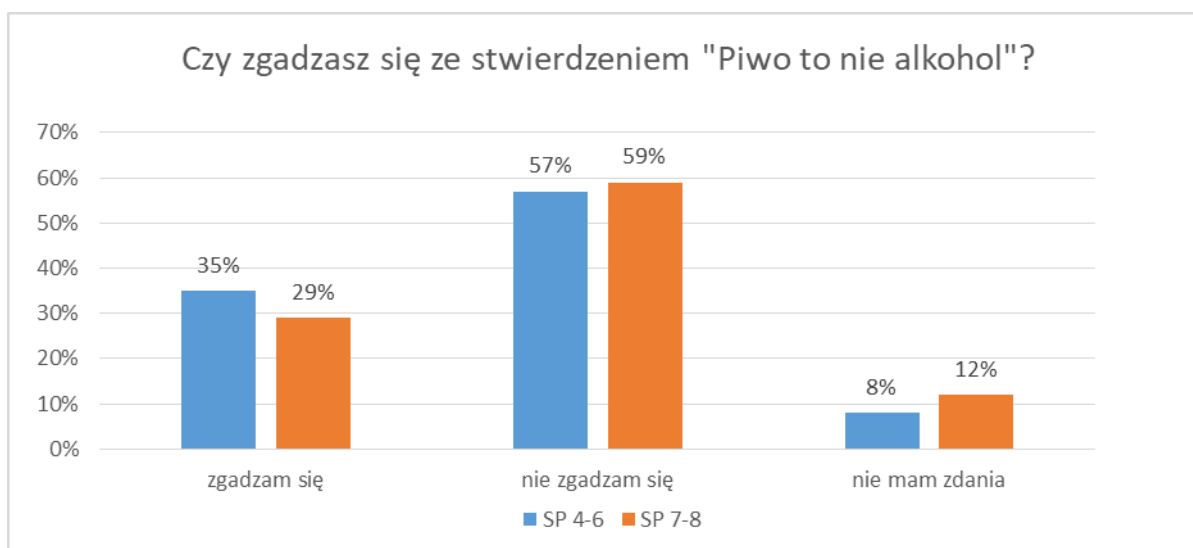
Jak wynika z deklaracji uczniów, reakcją ich rodziców na spożywanie przez nich alkoholu była rozmowa dyscyplinująca (SP 4-6: 2%, SP 7-8: 4%) oraz wyznaczenie kary (SP 7-8: 3%). Niepokojące jest, że łącznie 4% ankietowanych rodziców w ogóle nie zareagowało – co może świadczyć o ich przyzwoleniu na picie alkohol przez nieletnich.

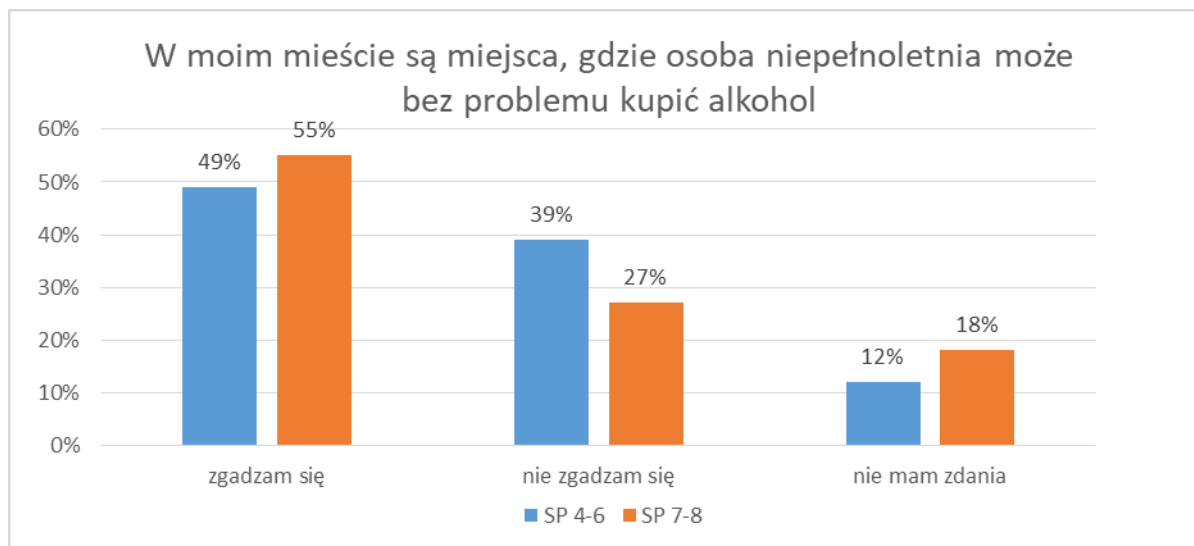
39% uczniów klas 4-6 oraz 32% klas 7-8 Gminy Miękinia ma świadomość na temat spożywania alkoholu i stwierdza, iż każdy może uzależnić się od alkoholu. Jednakże, nie można bagatelizować faktu, iż ponad połowa starszych ankietowanych uczniów nie ma wiedzy na temat konsekwencji nadmiernego spożywania alkoholu.

Spora liczba uczniów szkół podstawowych w Gminie Miękinia przyjmuje konstruktywną opinię na temat napojów o niskiej procentowej zawartości alkoholu (piwo). 57% SP 4-6 oraz 59% SP 7-8 nie zgadza się z twierdzeniem, że piwo to nie alkohol. **Należy zwrócić szczególną uwagę, że 35% młodszych uczniów oraz 29% starszych uważa, że piwo to nie alkohol.**

Wydaje się, że alkohol w Gminie Miękinia jest dość łatwo dostępny dla uczniów Szkoły Podstawowej, ponieważ **uczniowie z każdej badanej grupy zadeklarowali, iż zna takie miejsca w swojej okolicy, gdzie osoba niepełnoletnia może bez problemu kupić alkohol.**

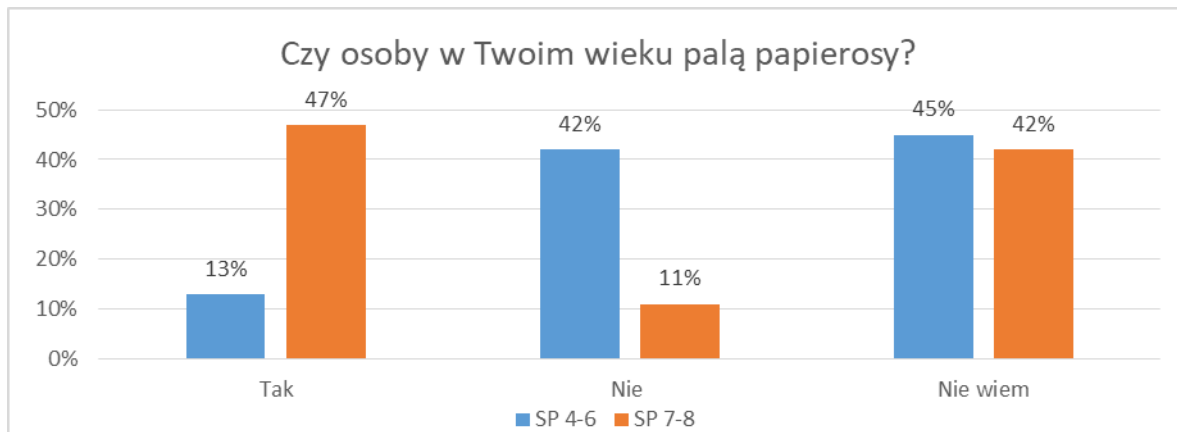

Substancje psychoaktywne: Papierosy

Jak wynika z badania ESPAD palenie tytoniu jest wśród uczniów z polskich szkół zachowaniem mniej powszechnym niż spożywanie alkoholu. Chociaż raz w życiu paliło 49,9% uczniów z młodszej i 65,5% uczniów ze starszej grupy. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem paliło 23,0% uczniów z grupy młodszej i 35,5% ze starszej.

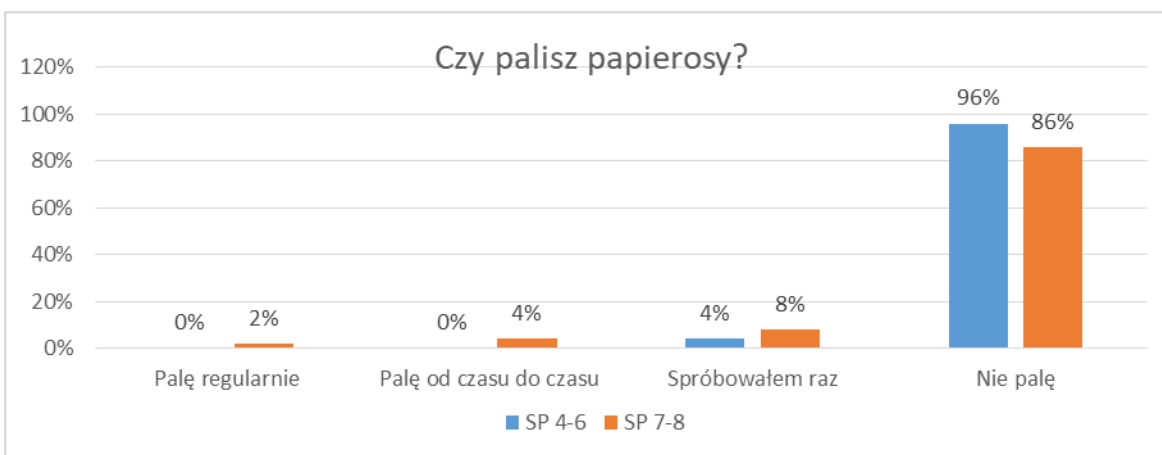
Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytano więc uczniów czy ich rówieśnicy palą papierosy oraz czy sami kiedykolwiek próbowali papierosa.

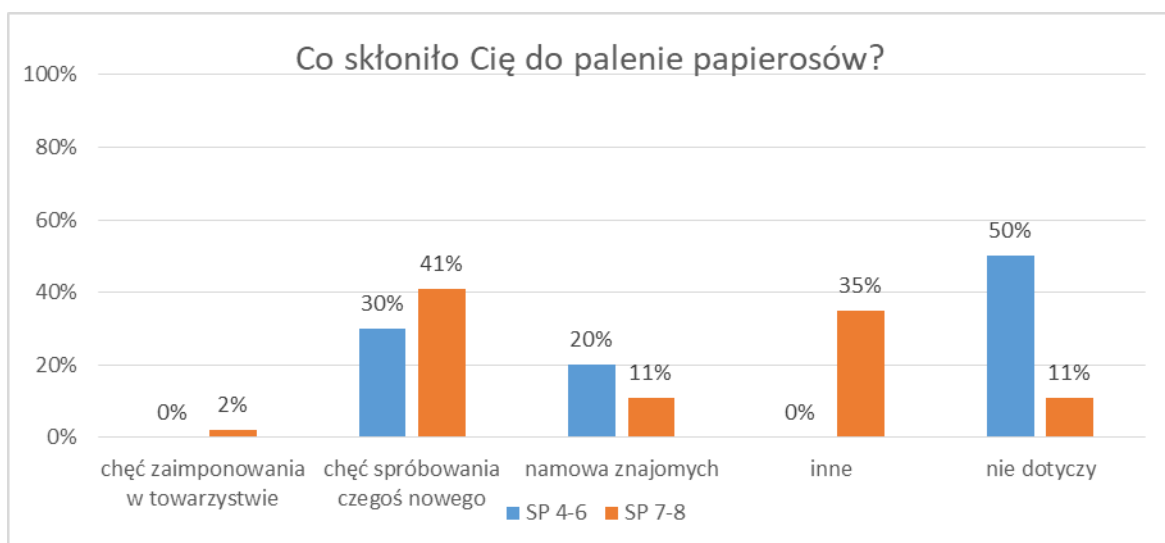
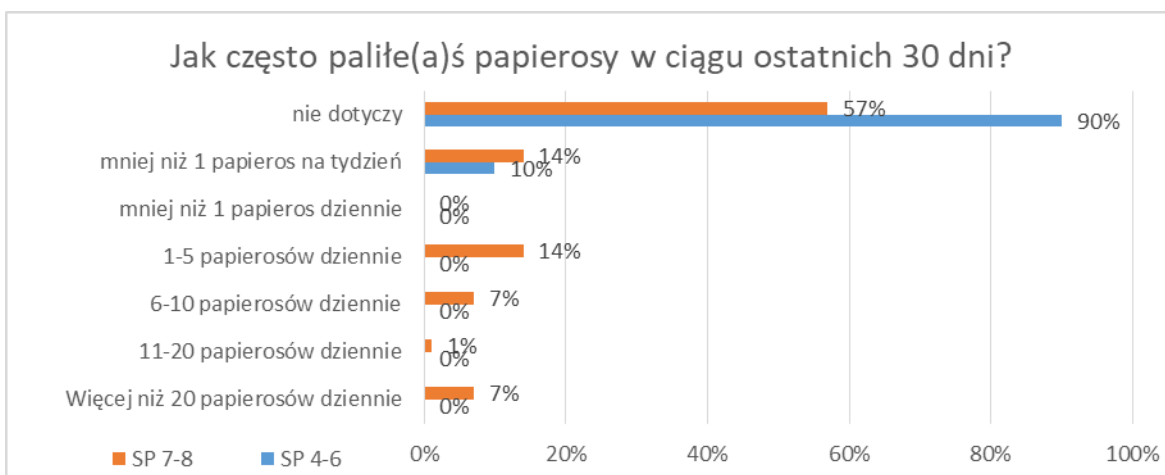
Jak wynika z przeprowadzonych badań, uczniowie często nie wiedzą, czy ich rówieśnicy palą papierosy SP 4-6: 45%, SP 7-8: 42%. Jednakże 13% młodszych i 47% starszych uczniów wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy. Pozostałe 42% uczniów klas 4-6 oraz 11% uczniów klas 7-8 odpowiedziało, że ich rówieśnicy nie palą papierosów.

Następnie zapytano ankietowanych o to, czy sami palą papierosy. **Inicjację nikotynową ma za sobą 4% uczniów klas 4-6 oraz 14% uczniów klas 7-8, z czego 4% uczniów młodszych i 8% starszych deklaruje, że spróbowali palenia tylko raz.**

14% najstarszych uczniów deklarujących, że mają za sobą inicjację nikotynową przyznało, że w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem palili 1-5 papierosów dziennie. Kolejne 7% uczniów klas 7-8 zadeklarowało palenie 6-10 papierosów oraz więcej niż 20 papierosów dziennie. Młodszy uczniowie deklarowali ilości mniej niż jeden papieros na tydzień (10%). Najczęściej wskazywanymi powodami **palenia papierosów przez uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową była chęć spróbowania czegoś nowego** (SP 4-6: 30%, SP 7-8: 41%) oraz namowa znajomych (SP 4-6: 20%, SP 7-8: 11%).

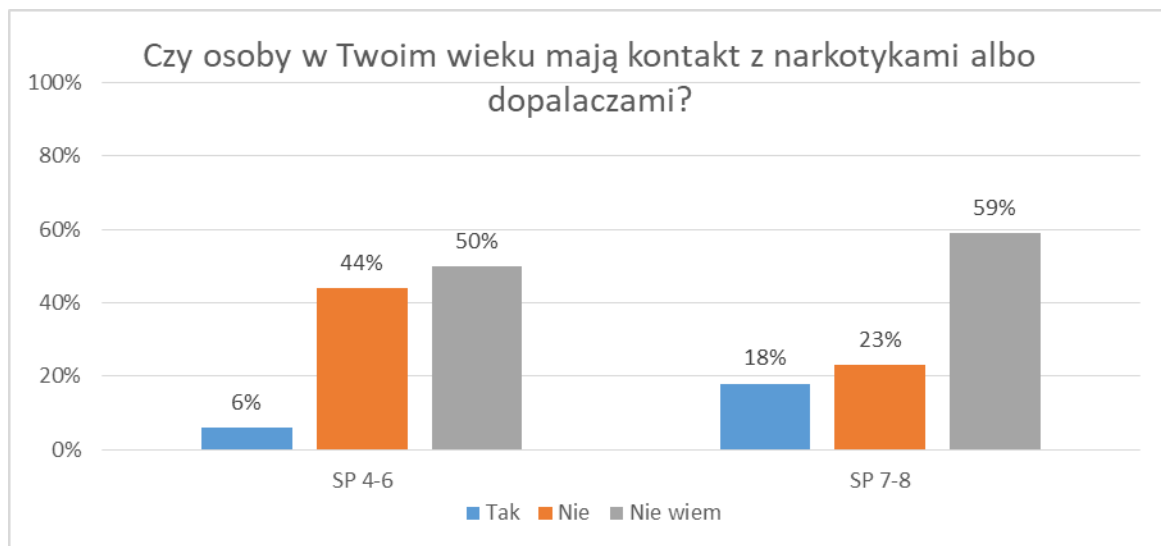

Substancje psychoaktywne: Narkotyki i dopalacze

Wyniki badania ESPAD wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania wśród polskiej młodzieży substancji nielegalnych (narkotyki, dopalacze), niż legalnych, zwłaszcza alkoholu i tytoniu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Chociaż raz w ciągu całego życia używało tych substancji 21,4% młodszych uczniów i 37,0% starszych uczniów.

Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych wśród uczniów gimnazjów jest amfetamina (4,2%), a wśród uczniów szkół wyższego poziomu – ecstasy

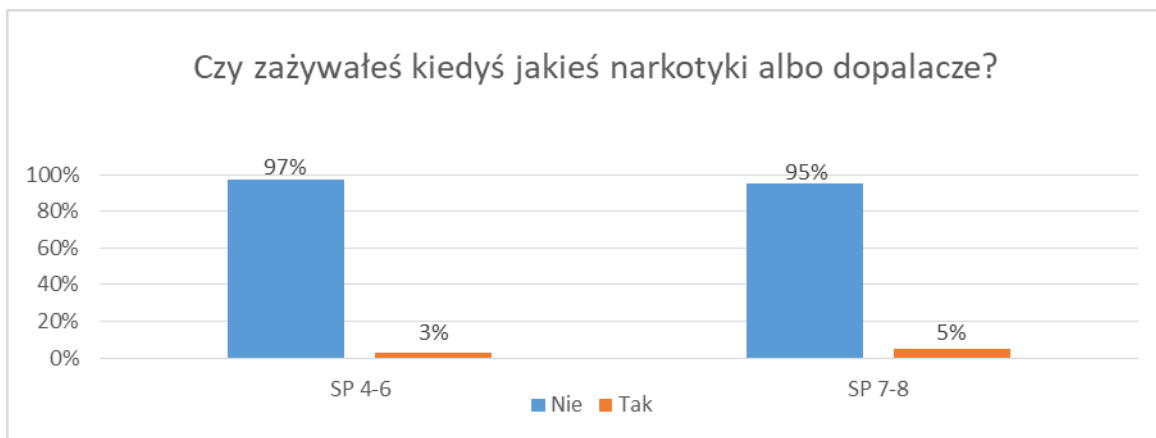
(5,1%)

. Aktualne, okazjonalne używania substancji nielegalnych, czego wskaźnikiem jest używanie w czasie ostatnich 12 miesięcy, także stawia marihuanę lub haszysz przetwory konopi na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia.

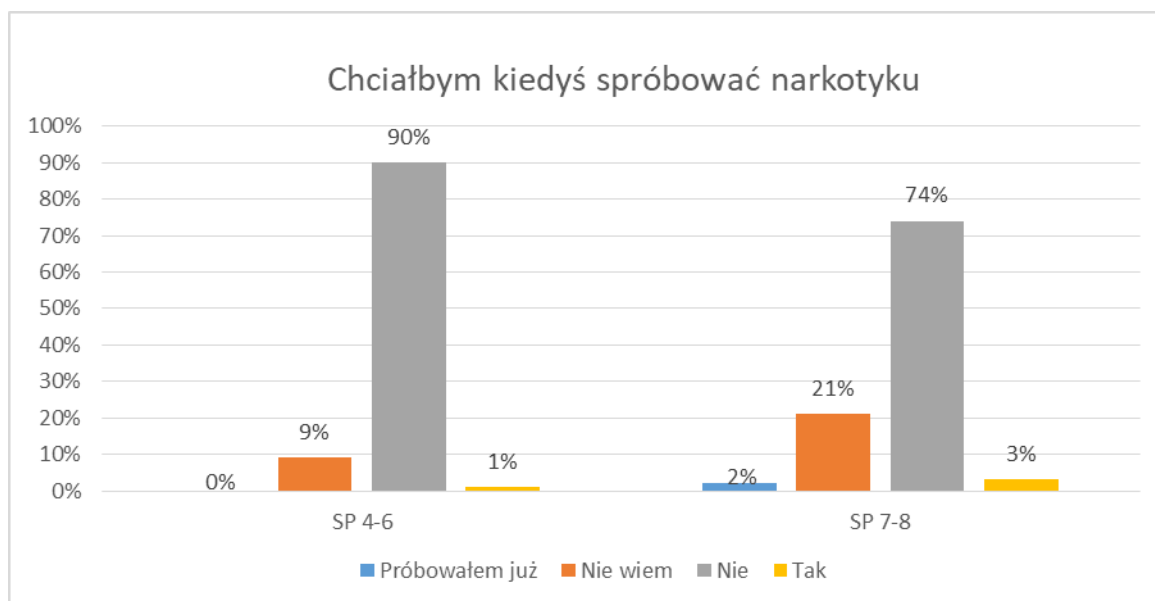
W klasach trzecich gimnazjów używa tych środków ponad 16,7% uczniów, w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych – 29,6%.

Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków: 6% uczniów klas 4-6 oraz 18% uczniów klas 7-8 wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami. Jednocześnie, pojawiły się deklaracje 3% młodszych oraz 5% starszych uczniów Gminy Miękinia w których przyznają, że przyjmowali substancje psychoaktywne takie jak narkotyki i dopalacze.

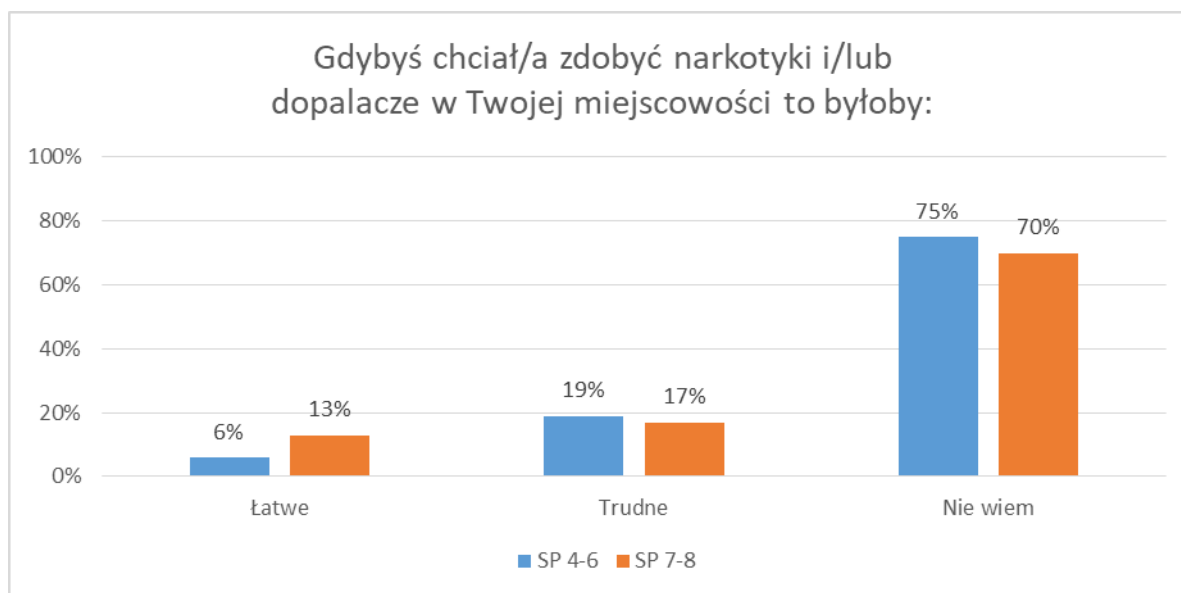

Młodzież w wieku szkolnym charakteryzuje się dużą ciekawością świata zewnętrznego – w tym pytaniu 1% uczniów klas 4-6 oraz 3% uczniów klas 7-8 odpowiada twierdząco, iż chciałoby spróbować narkotyków. Warto zauważyć, że w tym pytaniu 90% ankietowanych młodszych uczniów oraz 74% starszych odpowiedziało „nie” – a 2% uczniów klas 7-8 zadeklarowało, że ma już za sobą zażycie wspomnianych substancji.

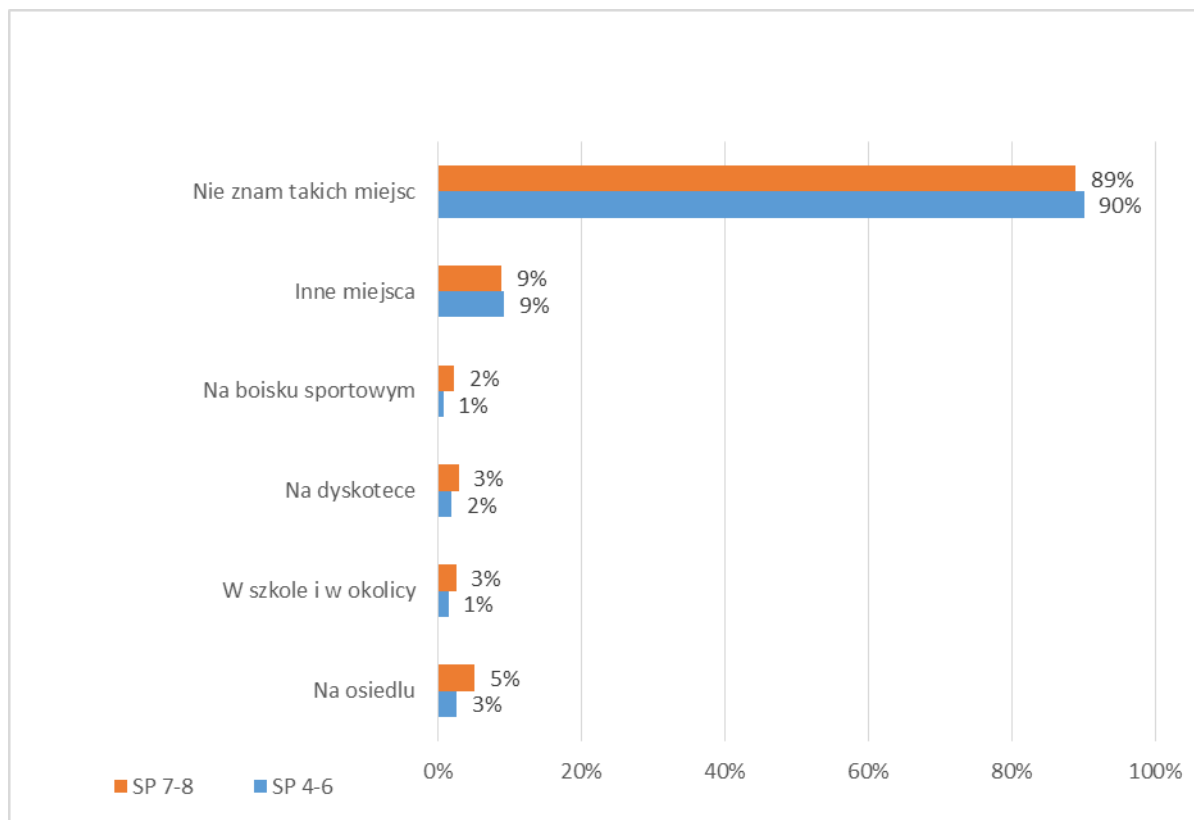

Jeżeli chodzi o subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy, to uczniowie w większości **wskazywali, że nie wiedzą czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy byłoby łatwe/trudne** (SP 4-6: 75%; SP 7-8: 70%). Jednakże, **13% uczniów klas 7-8 twierdzi, że byłoby to łatwe**, a **19% uczniów klas 4-6 oraz 17% uczniów klas 7-8 zaznaczyło, że byłoby to**

trudne. Może to oznaczać, że ci uczniowie lub ich znajomi dokonywali już próby zakupu narkotyków lub dopalaczy.

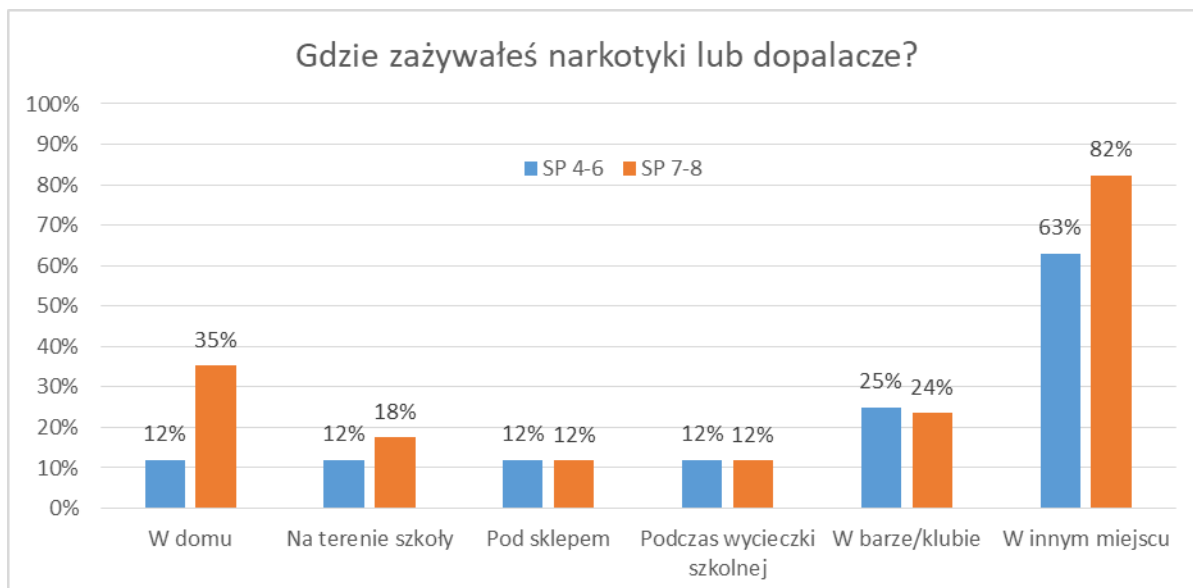

Kolejno, zapytano uczniów, czy znają w swojej miejscowości miejsca, w których można kupić narkotyki lub dopalacze. Większość badanych nie posiada takiej wiedzy (SP 4-6: 90%, SP 7-8: 89%), **aczkolwiek pojawiły się wskazania uczniów wskazujące, gdzie można nabyć te substancje.**

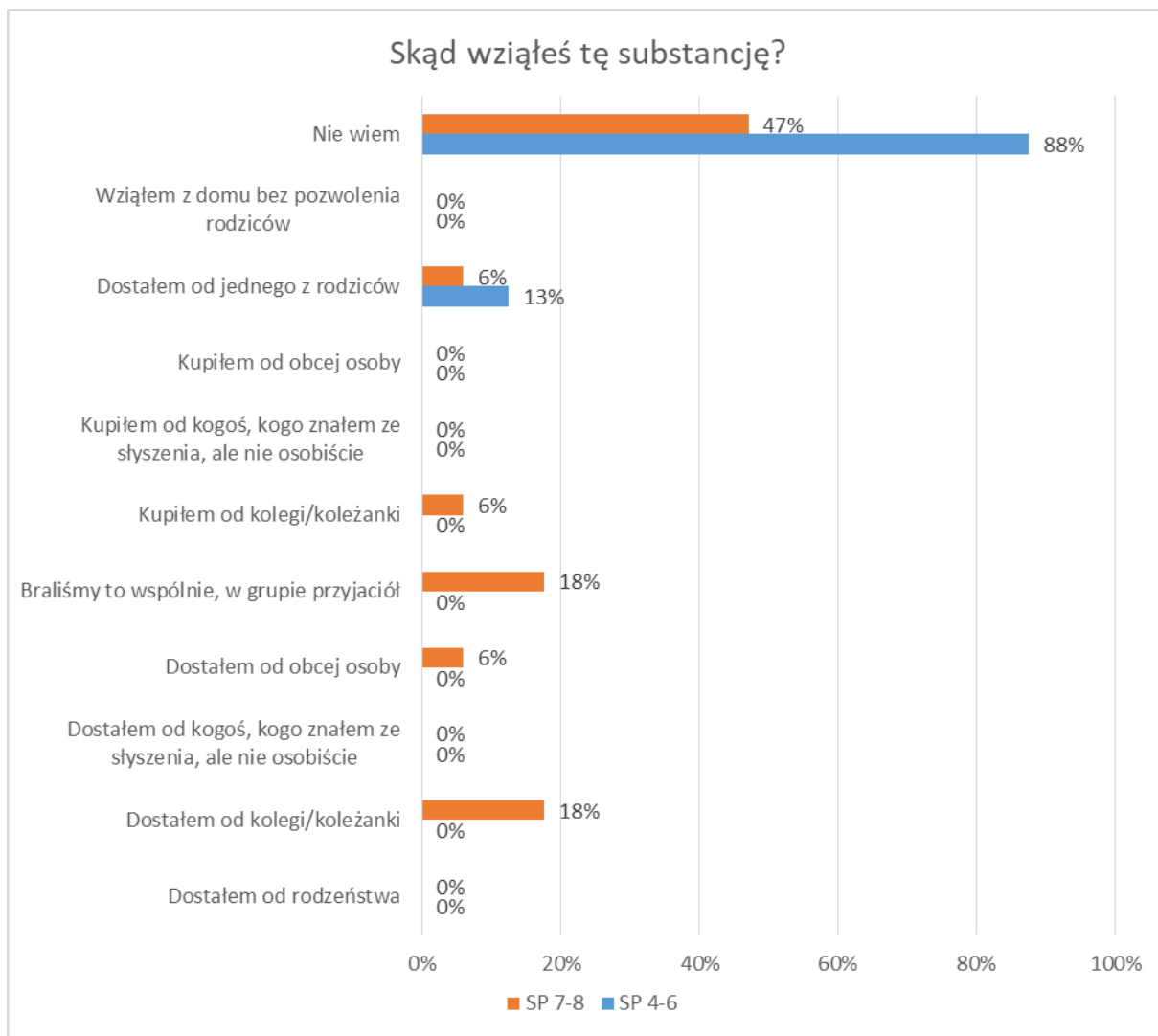

Uczniowie zostali również poproszeni o określenie, w jakich okolicznościach zażywali owe substancje psychoaktywne. Badani, którzy mają za sobą inicjację narkotykową wskazywali na wiele miejsc, w których zdarzyło im się przyjmować narkotyki lub dopalacze. **Respondenci deklarują, że zażywali je w barze/klubie (SP 4-6: 25%, SP 7-8: 24%) oraz w domu (SP 7-8: 35%) oraz w innych miejscach.**

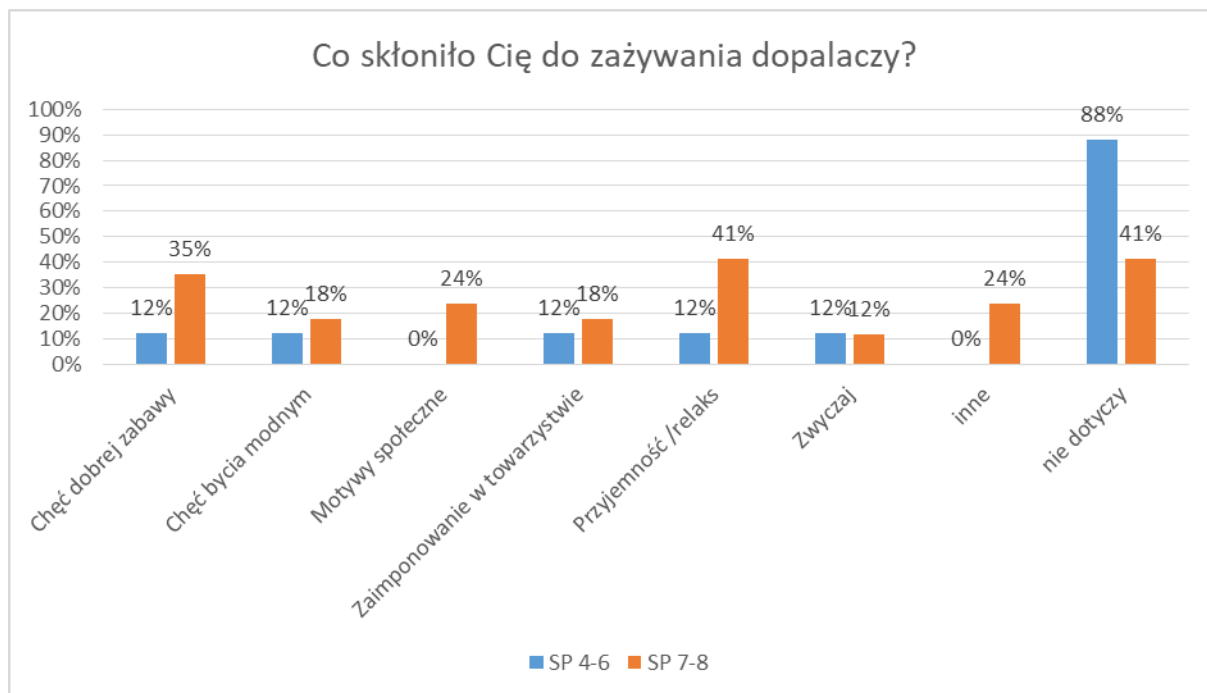
Młodszy uczniowie, którzy mają za sobą eksperymentowanie z narkotykami oraz dopalaczami – **dokonałi tego w wieku poniżej 8 lat (12%)** oraz w wieku 8-10 lat (12%). Starsi uczniowie wskazali, że tego typu eksperymentów dokonywali będąc w wieku 11-13 lat (29%), 14-16 lat (18%) oraz 8-10 lat (12%).

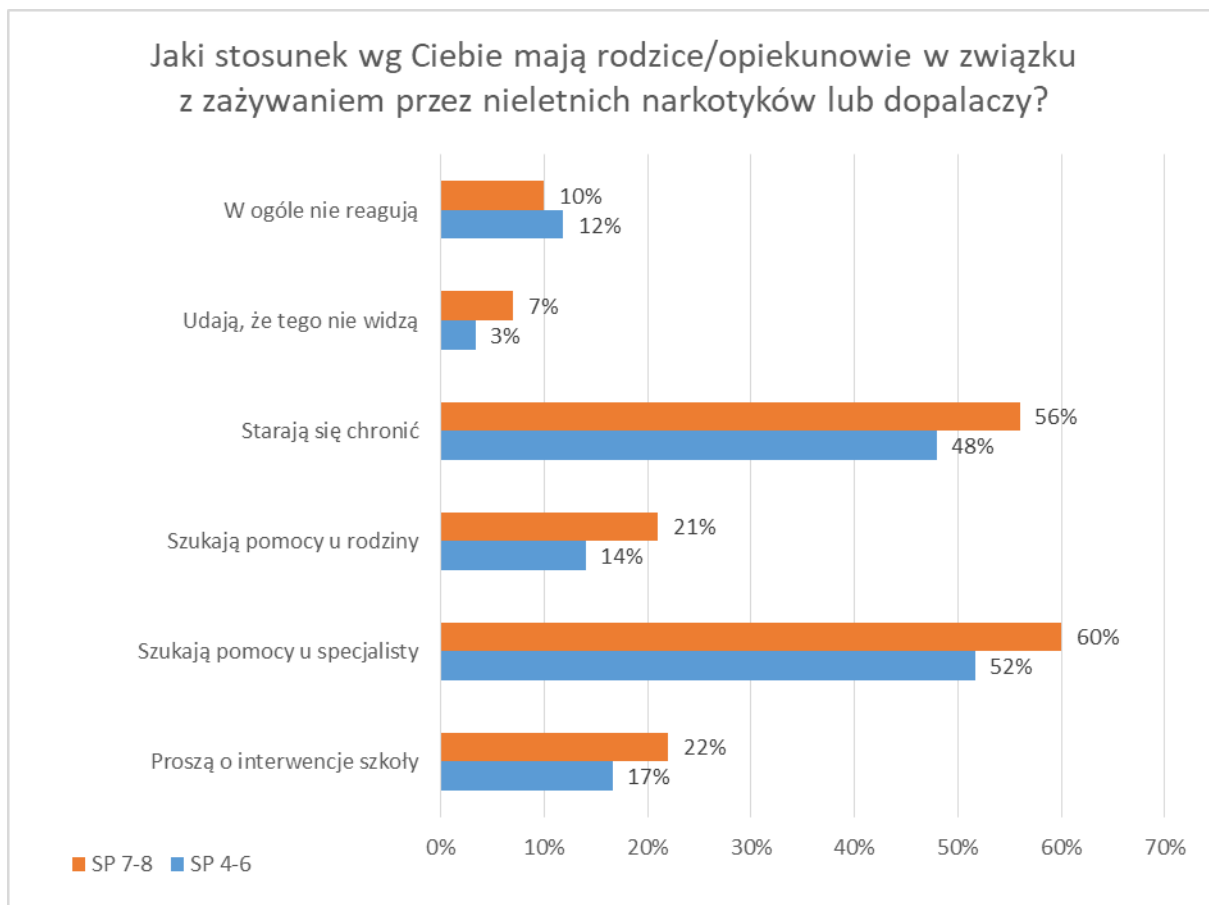
Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania substancji psychoaktywnych, to uczniowie w większości wskazywali, że nie wiedzą skąd wzięli narkotyki/dopalacze, które zażywali (SP 4-6: 88%; SP 7-8: 47%). Natomiast 13% młodszych przyznało, że otrzymali je od rodziców, starsi uczniowie otrzymali je od znajomych bądź przyjmowali je w ich grupie (po 18%).

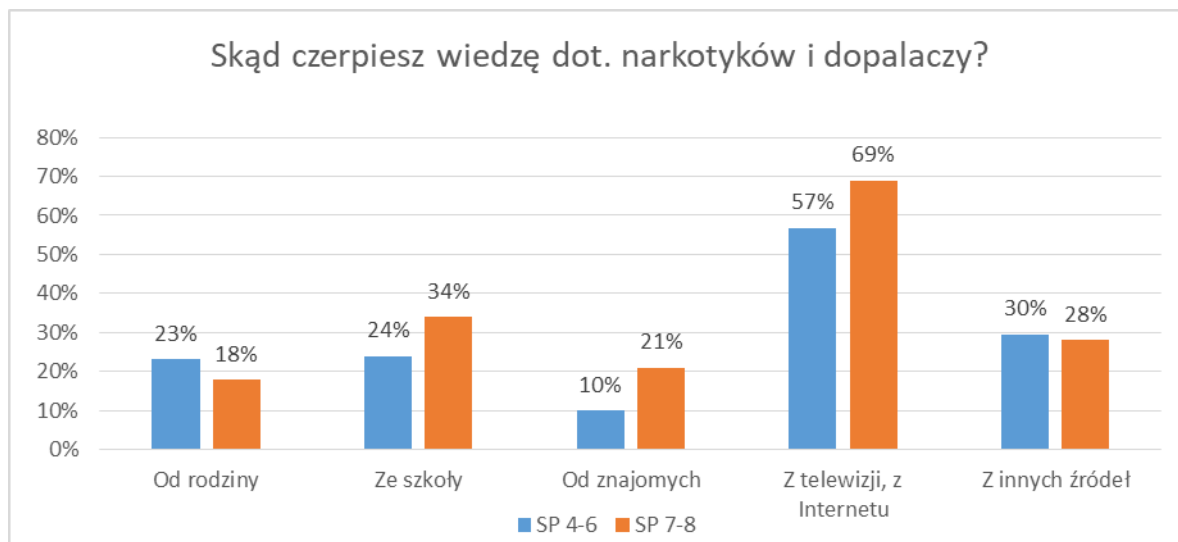
Niepokojąco wydaje się być fakt, iż badani uczniowie Gminy Miękinia zadeklarowali, że powodem przyjęcia substancji psychoaktywnej było chęć dobrej zabawy (SP 4-6: 12%, SP 7-8: 35%) oraz przyjemność i relaks (SP 4-6: 12%, SP 7-8: 41%). Takie wartości wskazują na konieczność przeprowadzenia akcji profilaktycznych wśród dzieci – tak, aby nauczyć je z jakich legalnych i zdrowych źródeł można czerpać radość, odpoczynek oraz dobrą zabawę.

W procesie wychowawczym dzieci bardzo ważną odgrywają rodzice, którzy stanowią dla nich wzór do naśladowania – pod względem zachowania, wyrażanej opinii oraz postaw. Zapytaliśmy uczniów – jaki stosunek, wg nich, mają rodzice/opiekunowie w związku z zażywaniem przez nieletnich narkotyków i dopalaczy. Badani najczęściej zaznaczali, iż **dorośla część społeczeństwa Gminy Miękinia szuka pomocy u specjalisty (SP 4-6: 52%, SP 7-8: 60%)** oraz stara się od tego chronić dzieci (**SP 4-6: 48%, SP 7-8: 56%**). **Należy nie bagatelizować faktu, iż w opinii uczniów rodzice w ogóle nie reagują (SP 4-6: 12%, SP 7-8: 10%).**

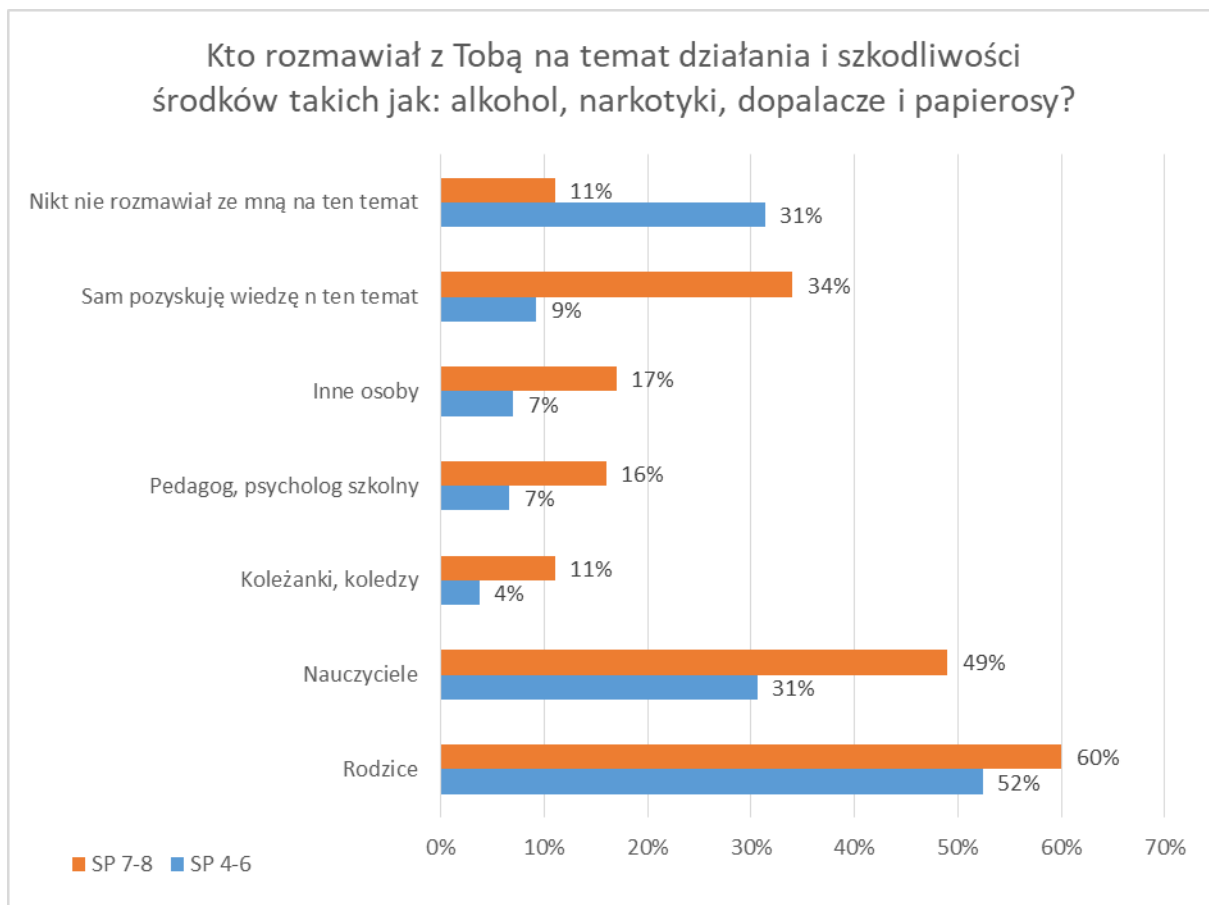

XXI wiek jest to okres, w którym to młody człowiek ma każdą informację na wyciągnięcie ręki i niestety są one często zafałszowane (tzw. „fake news”) i kreujące zły punkt widzenia młodych dorosłych. Badani uczniowie odpowiedzieli, że najwięcej o narkotykach i dopalaczy wiedzą dzięki dostępowi do Internetu oraz telewizji (SP 4-6: 57%, SP 7-8: 69%).

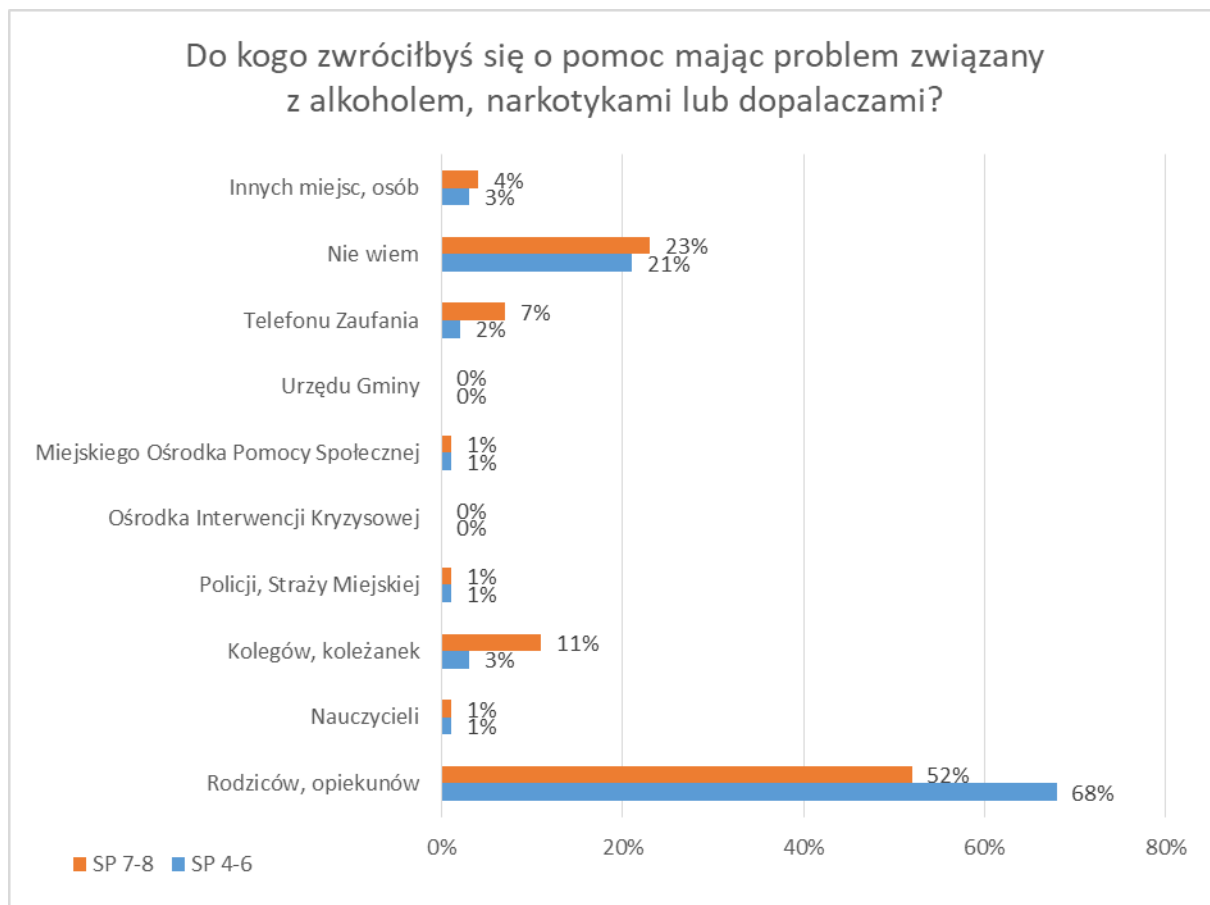

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali zapytanie o to kto z nimi rozmawiał nt. działania oraz szkodliwości substancji psychoaktywnych. Na pierwszym miejscu pojawiają się rodzice (SP 4-6: 52%, SP 7-8: 60%), a następnie nauczyciele (SP 4-6: 31%, SP 7-8: 49%). Aż 31% ankietowanych starszych uczniów zadeklarowało, że nikt z nimi nigdy nie rozmawiał na ten temat.

Pod względem zaufania w przypadku problemu z substancjami psychoaktywnymi na pierwszym miejscu pojawili się rodzice (SP 4-6: 68%, SP 7-8: 52%), lecz na jednym z ostatnich – nauczyciele (po 1%). Warto zorganizować warsztaty dla pracowników pedagogicznych, w których to tematyka dotyczyłaby komunikacji nauczyciel-uczeń w sytuacjach kryzysowych.

Jednym z wielu czynników sprzyjających sięganiu po substancje psychoaktywne jest styl życia zorientowany na zabawę, skoncentrowany na terażniejszości oraz płytkość i instrumentalny charakter więzi. Okazjonalne sięganie po substancje psychoaktywne (zwłaszcza alkohol) jest związane ze specyfiką wieku dorastania, głównie z zaspokajaniem ważnych potrzeb rozwojowych młodzieży - pokazaniu się otoczeniu w roli osoby dorosłej i niezależnej od autorytetu dorosłych, integracji z rówieśnikami. Większość nastolatków, mimo dużej presji zewnętrznej prezentuje zachowania normatywne.

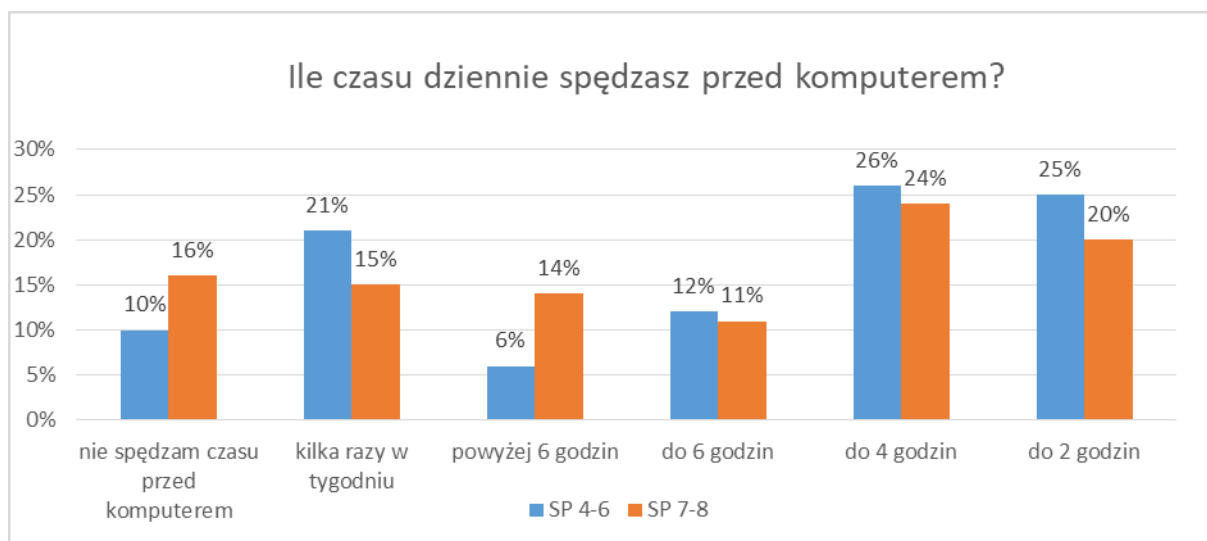
Uzależnienia Behawioralne: Internet, smarfon, hazard

Problematyka nieprawidłowego korzystania z Internetu i komputera (w tym, nadużywanie) staje się coraz powszechniejszym zagadnieniem. Komputer i Internet oferują szeroki wachlarz aktywności – zarówno prorozwojowych (dostęp do wiedzy), jak i patologicznych (m.in. dostęp do treści pornograficznych). Jedną z najbardziej rozpowszechnionych aktywności, które można wykonywać będąc online, jest granie w gry czy korzystanie z portali społecznościach. Mimo że

odpowiedzialne korzystanie

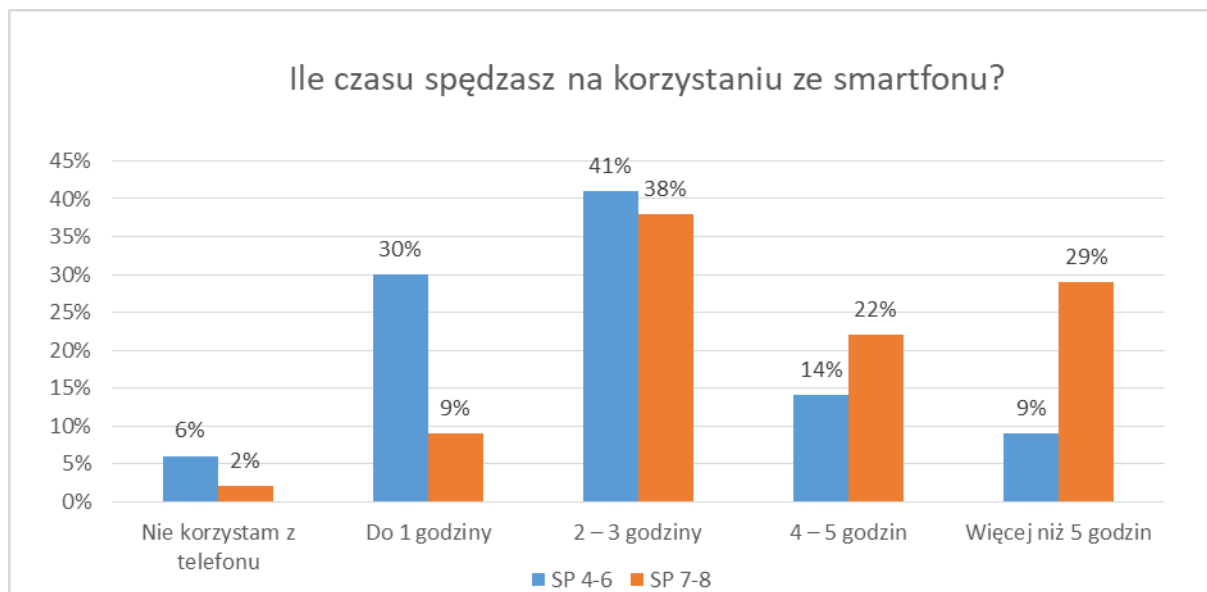
z komputera i Internetu, nawet przez dzieci, niesie ze sobą wiele korzyści, to należy jednak zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenia wynikające z nadmiernego, pozbawionego kontroli zaangażowania. Poza skrajnymi przykładami niebezpieczeństwa, jakie wiąże się z nielegalnym użytkowaniem Internetu, pozostaje obszar związany z negatywnymi konsekwencjami dla rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży. Spędzanie coraz większej ilości czasu przed monitorem komputera ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, ale także dla rozwoju emocjonalnego i społecznego.¹⁰

Uczniowie szkół podstawowych Gminy Miękinia najczęściej spędzają przed komputerem do 4 godzin dziennie (SP 4-6: 26%, SP 7-8: 24%).

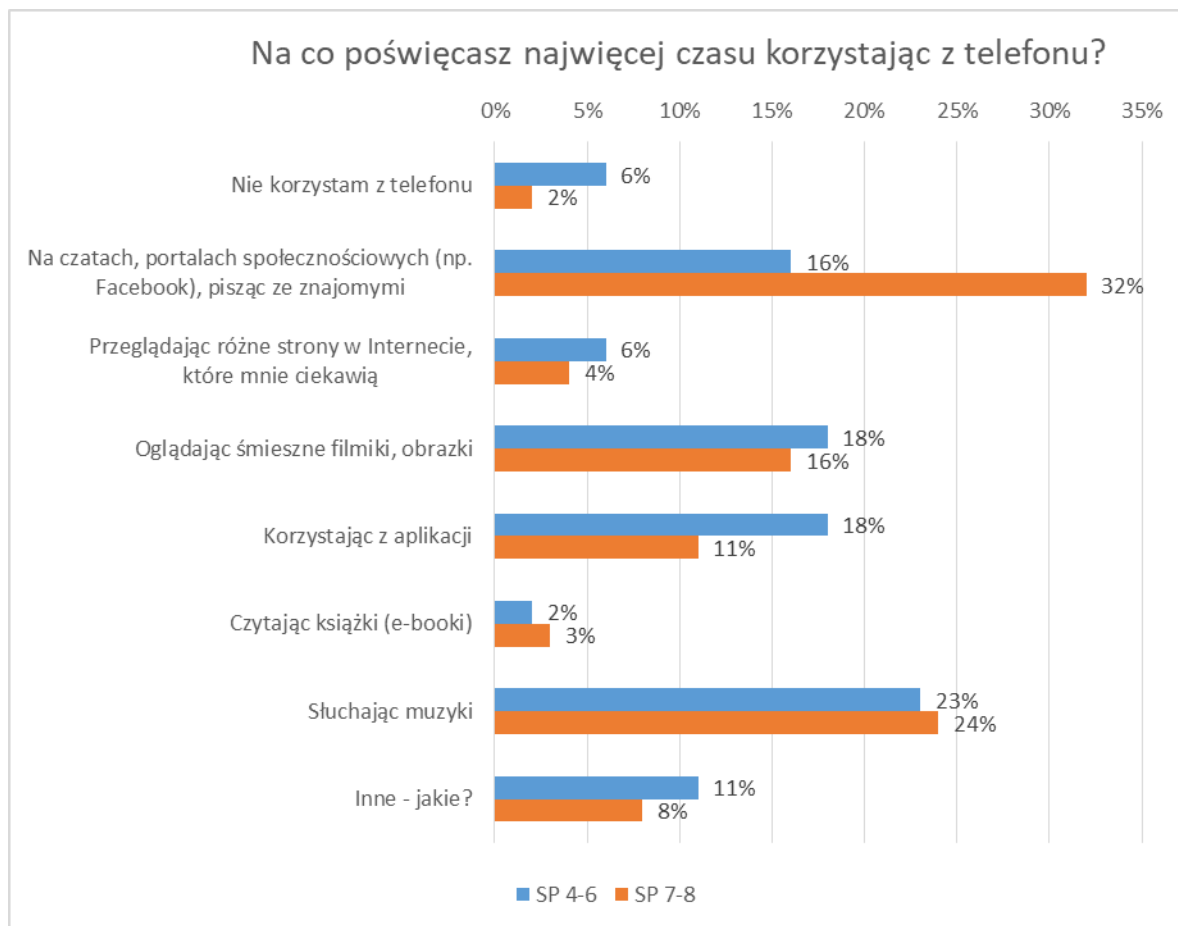

W przypadku korzystania ze smartfonu młodsi uczniowie deklarują najczęściej czas do 3 godzin dziennie (łącznie SP 4-6: 71%). Niepokojące są deklaracje 29% starszych uczniów mówiące o korzystaniu ze smartfonu powyżej 5 godzin dziennie.

¹⁰ Rowicka M., *Uzależnienia behawioralne. Praktyka i teoria*, Minister Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015

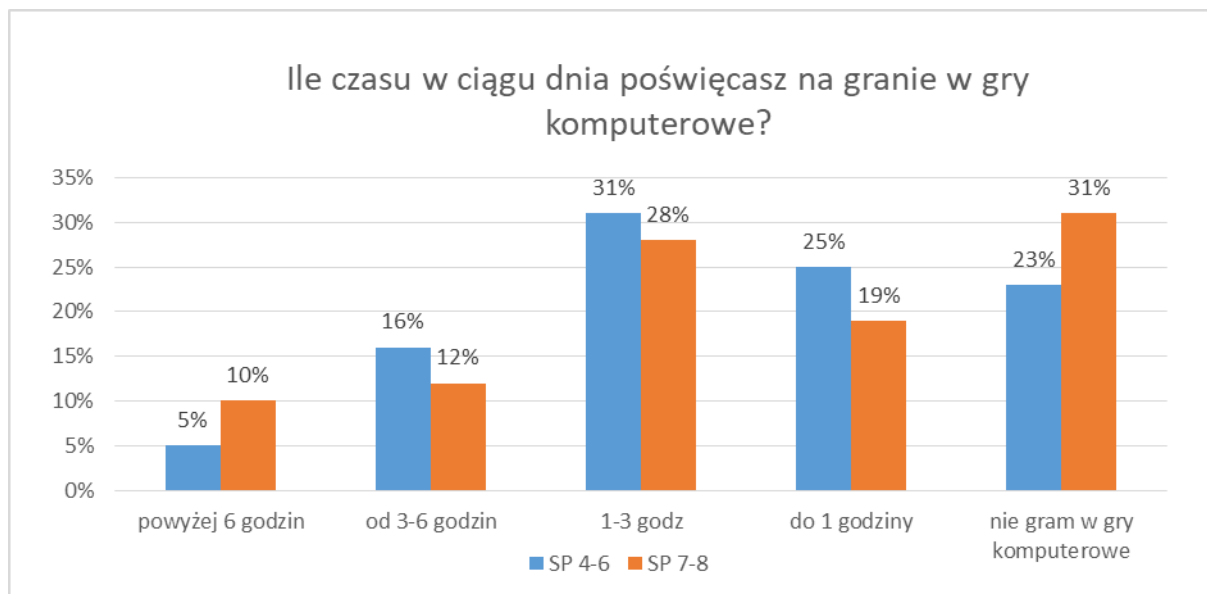

Najbardziej popularnymi formami aktywności ze smartfonem okazują się być czaty oraz portale społecznościowe – takie jak Facebook i Instagram (SP 4-6: 16%, SP 7-8: 32) oraz słuchanie muzyki (SP 4-6: 23%, SP 7-8: 24%)

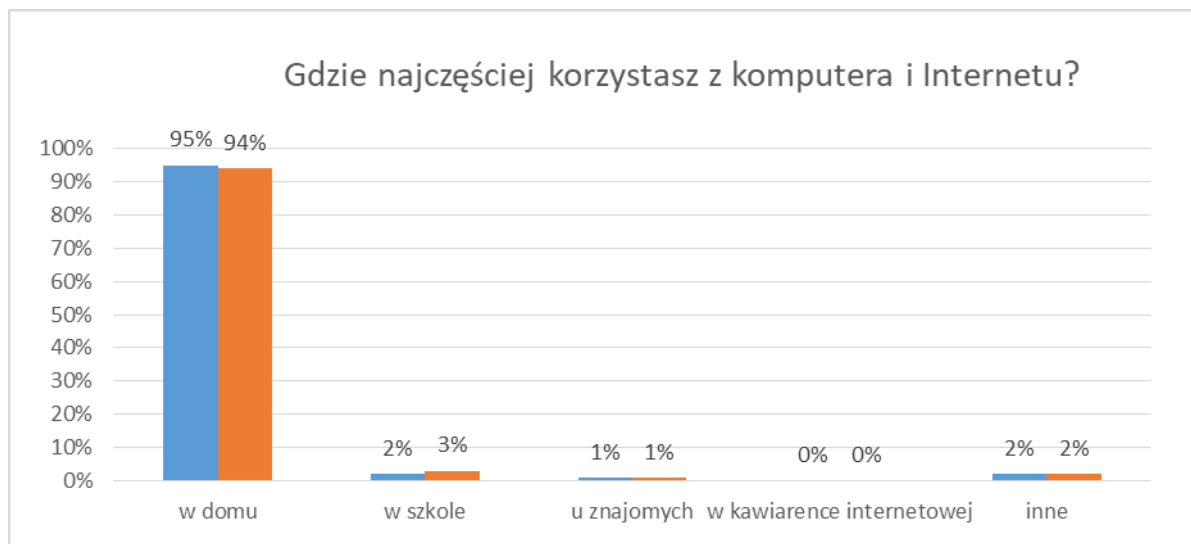

Zapytaliśmy uczniów, ile czasu w ciągu dnia poświęcają na granie w gry komputerowe. Optymistyczne są wskazania 23% uczniów klas 4-6 oraz 31% uczniów klas 7-8 mówiące, że nie grają w gry komputerowe. Z kolei warto zwrócić uwagę, że najwięcej czasu na gry komputerowe poświęcają uczniowie młodszych klas.

Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

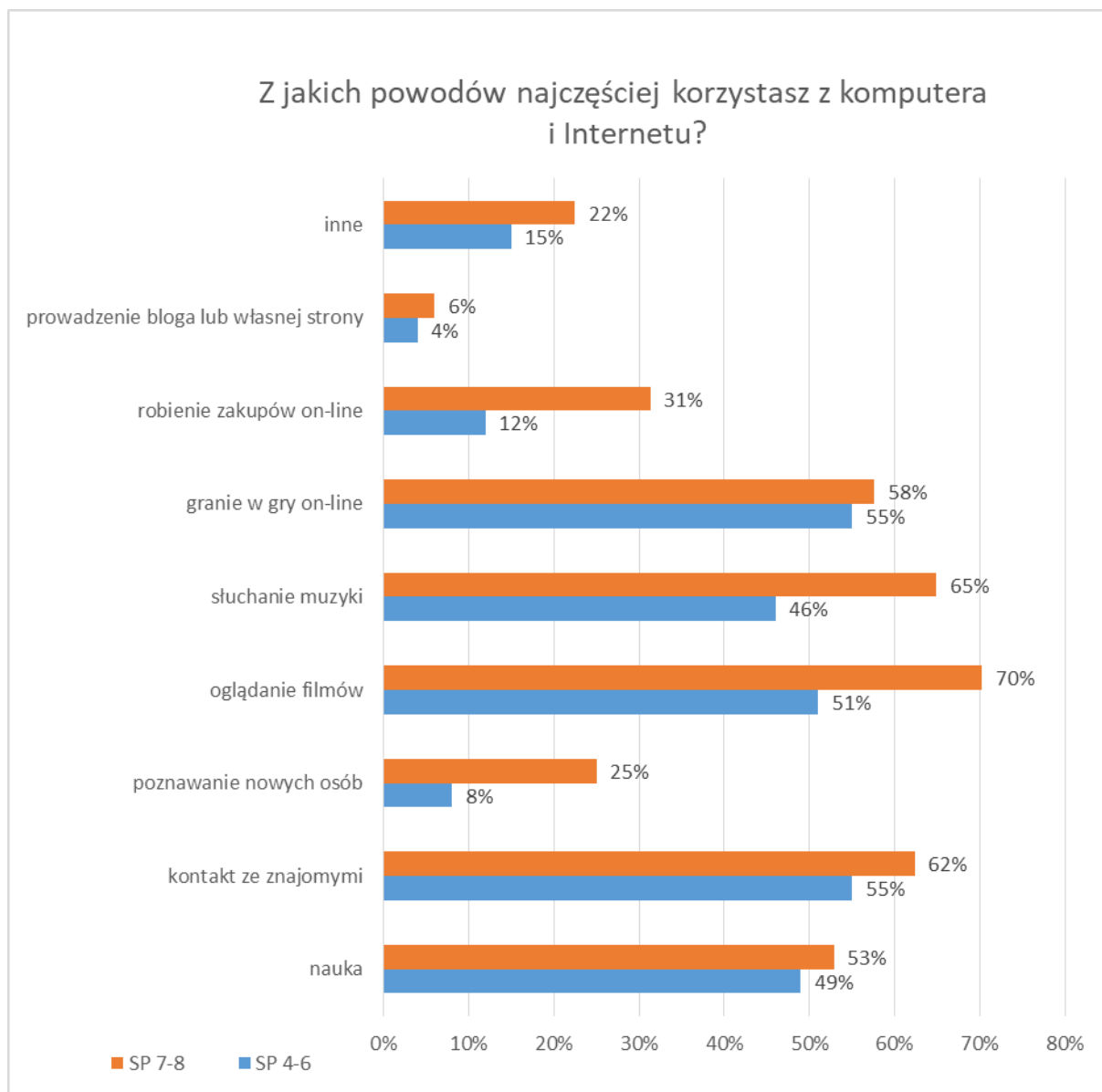

Według deklaracji uczniowie najczęściej korzystają z komputera i Internetu w domu (SP 4-6: 95%, SP 7-8: 94%).

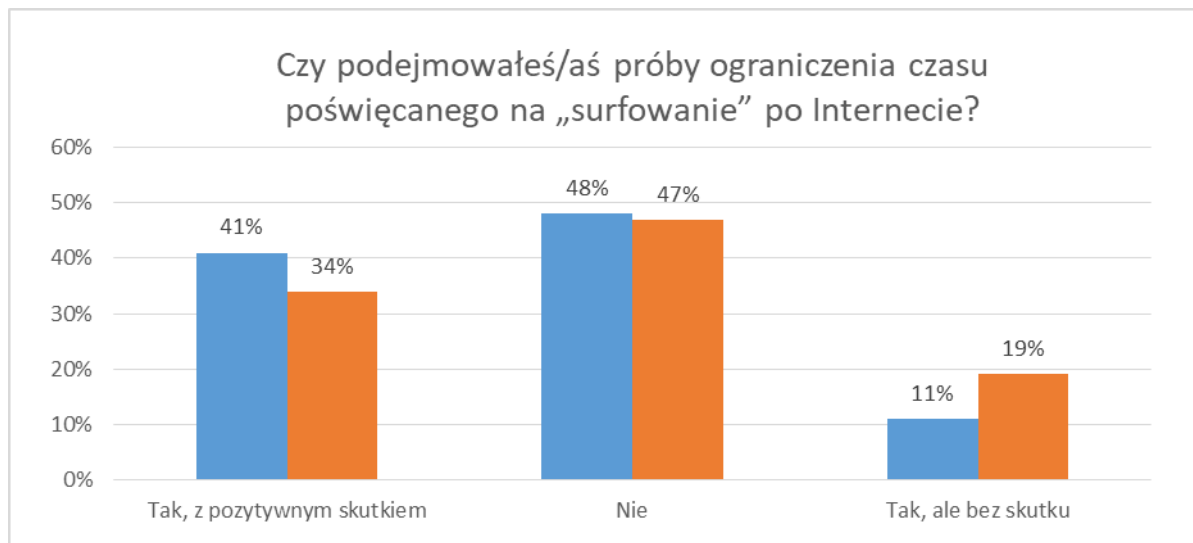

Jeżeli chodzi o **powody korzystania z komputera i Internetu** uczniowie wskazywali kolejno na:

- **SP 4-6:** kontakt ze znajomymi (55%), granie w gry on-line (55%) oraz oglądanie filmów (51%)
- **SP 7-8:** oglądanie filmów (70%), słuchanie muzyki (65%) oraz kontakt ze znajomymi (62%)

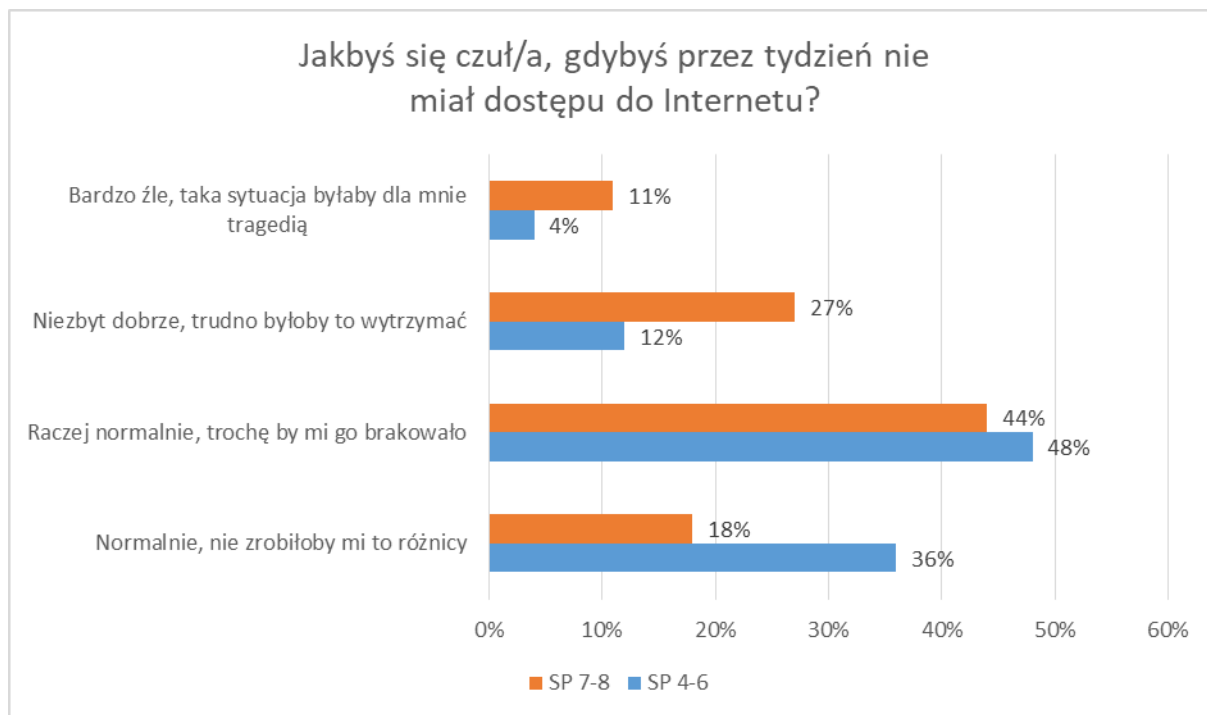

Samemu ciężko jest stwierdzić, czy czas spędzany przed ekranem komputera wymyka się spod kontroli. Najczęściej zauważają to najbliżsi i ich spostrzeżeń nie należy lekceważyć. **Zapytaliśmy uczniów, czy podejmowali próby ograniczenia czasu poświęcanego na surfowanie po Internecie.** Okazuje się, że 41% młodszych uczniów oraz 34% starszych z pozytywnym skutkiem ograniczyło czas poświęcany na korzystanie z Internetu.

Łącznie **84%** uczniów klas 4-6 oraz **62%** uczniów klas 7-8 deklaruje, że **brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki**. Aczkolwiek, spora część uczniów, szczególnie starszych przyznaje, że **odczuliby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 12%; SP 7-8 – 27%)**. Jednocześnie 4% uczniów klas 4-6 oraz 11% klas 7-8 stwierdziło, że **korzystanie z Internetu jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliby bardzo negatywnie**.

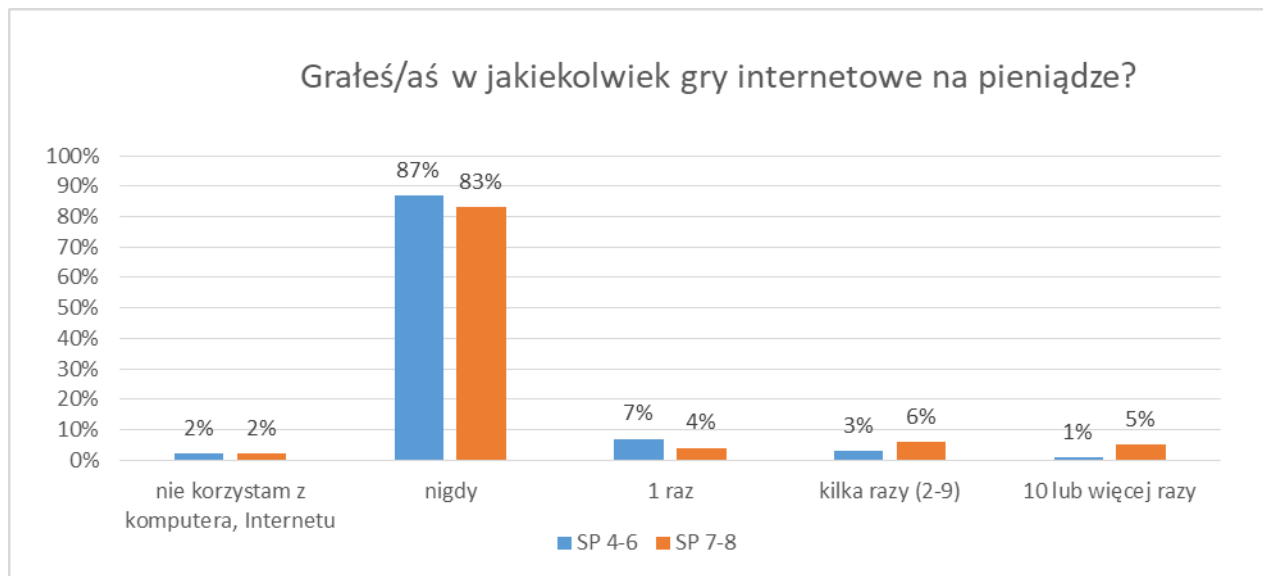

Hazard wydaje się być rozrywką zarezerwowaną dla dorosłych, jednakże w różnorodne gry hazardowe coraz częściej uwikłane są również dzieci i młodzież. Z badań przeprowadzonych w 2018 roku przez CBOS wynika, że w grupie młodzieży częściej narażeni na uzależnienie od gier hazardowych są chłopcy niż dziewczęta. Jednocześnie ponad połowa nieletnich nie rozmawia z rodzicami, o tym, że gra na pieniądze. Choć, w porównaniu z deklaracjami sprzed 2 lat, mniej młodych ludzi gra na pieniądze i mniej spośród nich jest zagrożonych uzależnieniem od hazardu, to w przypadku 10% chłopców zauważono symptomy wskazujące na wysoki stopień ryzyka uzależnienia od hazardu. Na tle danych zebranych w 2016 roku widoczny jest spadek zainteresowania hazardem. Jednocześnie poprzedni wynik był wyższy niż wykazany w badaniu w 2013 roku. Jak tłumaczą autorzy raportu „Młodzież 2018” – „to swego rodzaju „falowanie” zainteresowania hazardem wśród młodzieży charakterystyczne jest dla niemal wszystkich gier uwzględnionych w badaniu – wyjątek stanowią jedynie konkursy SMS-owe, w przypadku których od 2010 roku notujemy trwały trend

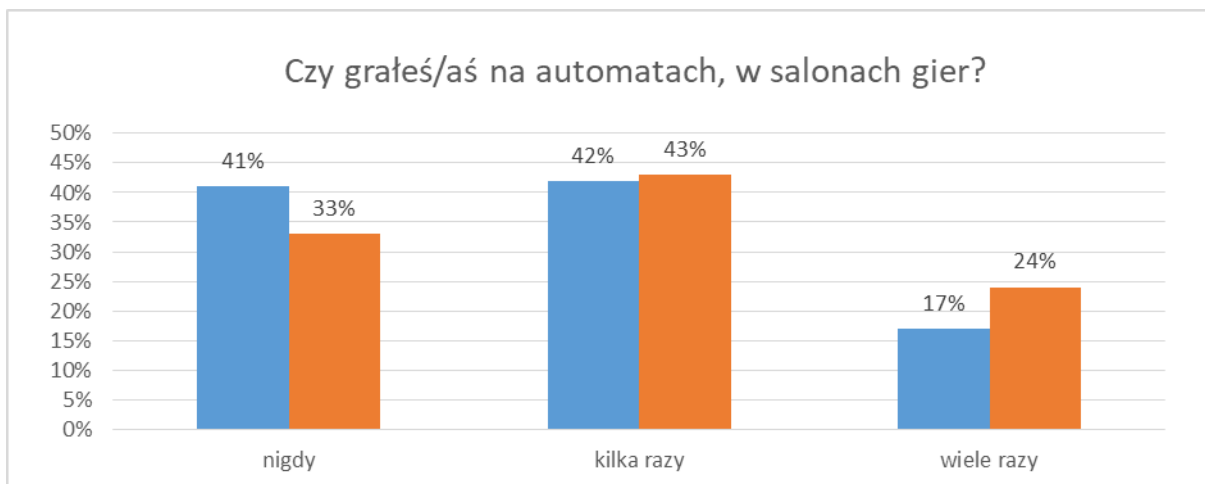
spadkowy”. Podobnie jak w latach ubiegłych, najpopularniejszą wśród młodzieży grą typu hazardowego jest Lotto, w które grywa więcej niż co czwarty młody człowiek (28%)¹¹.

Uczniowie z Gminy Miękinia w sporej większości (SP 4-6: 87%, SP 7-8: 83%) nie mają doświadczenia z internetowymi grami na pieniądze. Jednakże 13% uczniów młodszych oraz 17% starszych miało do czynienia z taką formą hazardu.

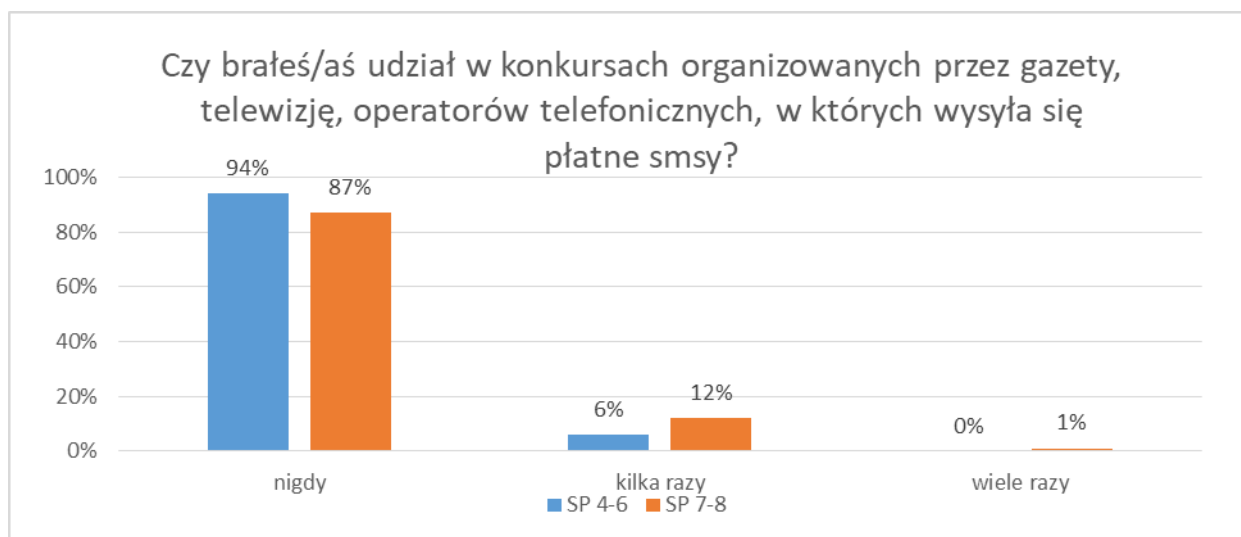

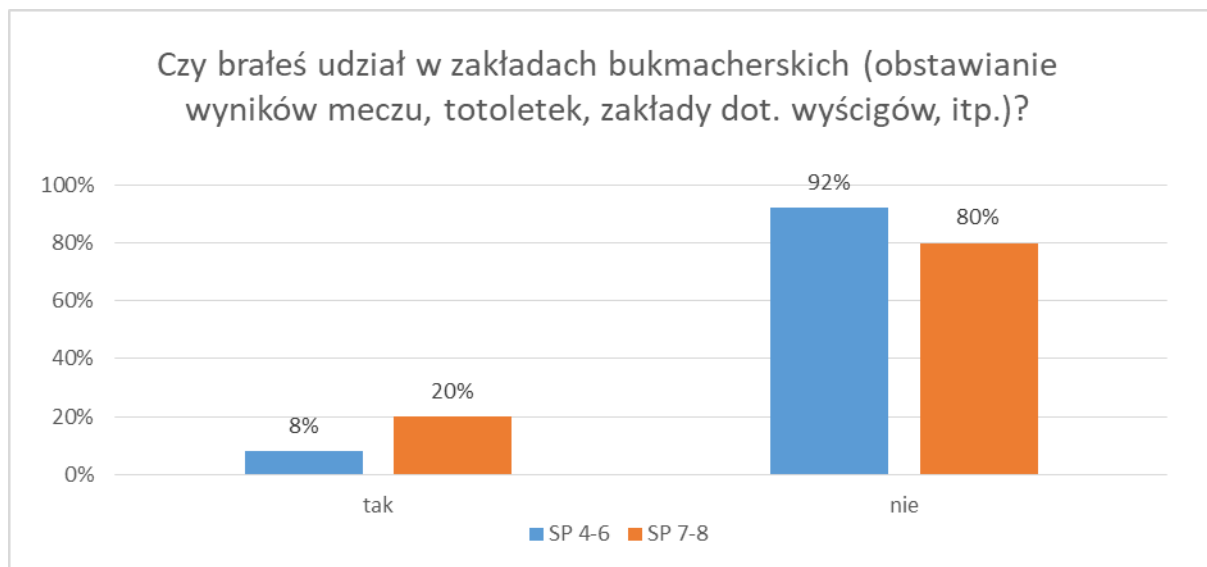
59% młodszych uczniów oraz 67% starszych uczniów deklaruje, że przynajmniej raz grało na automatach w salonach gier.

¹¹ CBOS, *Młodzież 2018*, Warszawa 2019.

Jeżeli chodzi o konkursy polegające na wysyłaniu płatnych smsów organizowane przez telewizję, gazety czy operatorów telefonicznych, badania wskazują, że wśród młodzieży Gminy Miękinia nie są one popularne – 94% uczniów klas 4-6 oraz 87% uczniów 7-8 nigdy nie brało w nich udziału. Większość uczniów (SP 4-6: 92%, SP 7-6: 80%) nigdy nie brała udziału w zakładach bukmacherskich.

Dorośli mieszkańcy Gminy Miękinia

W opinii mieszkańców Gminy Miękinia najistotniejszymi problemami społecznymi lokalnego środowiska są: **uzależnienie od alkoholu (80%), bezdomność (73%) oraz kryzys norm moralnych (67%).**

Warto wspierać różnego rodzaju akcje promujące rozpowszechnianie wiedzy w poruszanych przez mieszkańców tematach i poszukujące rozwiązań zauważonych problemów. Jednymi z prostszych i najbardziej ekonomicznych metod dotarcia do dużej liczby osób są plakaty oraz ulotki edukacyjne.

Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu wydawałoby się, że mieszkańcy **Gminy Miękinia odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o niskim poziomie ryzyka.** Mieszkańcy Gminy Miękinia stosunkowo rzadko spożywają alkohol, wypijając przy tym umiarkowane ilości. Wydaje się wskazane przeprowadzenie wśród mieszkańców Gminy Miękinia kampanii informacyjnej, mającej na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki spożywania alkoholu na organizm człowieka oraz konsekwencje społeczne związane z jego nadmiernym spożyciem. Kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach

mieszkańców, sięgających po alkohol. Dlatego, należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.

- **Palenie wyrobów tytoniowych** nie jest wśród dorosłych mieszkańców Gminy Miękinia rozpowszechnionym nałogiem. Zdecydowana większość mieszkańców nie pali papierosów ani e-papierosów okazjnie czy też nałogowo.
- Badani respondenci deklarują, że znają w swoim środowisku osoby przyjmujące substancje odurzające tj. **narkotyki i dopalacze. 18% z nich deklaruje, że zna, co najmniej jedną osobę przyjmującą te substancje.** Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się: **marihwana i haszysz.** Wskazane jest zwrócenie szczególnej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków i dopalaczy, a także rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach ich zażywania.
- Większość mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych (alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki) oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z tym związane.
- Problem uzależnienia od **gier hazardowych** na terenie Gminy Miękinia można określić na niskim poziomie ryzyka. Wśród przyczyn podejmowania gier na pieniądze badani wskazują, iż jest to „sposób na nudę”, oraz chęć zdobycia dodatkowych środków pieniężnych. Należałoby zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona od

hazardu, a także mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.

- Według ankietowanych zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Miękinia jest zauważalne. **6% mieszkańców ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 32% nie jest tego pewna**, lecz ma podejrzenia, że do tego dochodzi. Celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, należałoby, na przykład przeprowadzić na terenie gminy kampanię informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy.

Sprzedawcy napojów alkoholowych

- Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy niezbyt **odpowiedzialnie podchodzą** do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol **15% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek**, a 25% sprzedawców robi to często. Dodatkowo, zestawiając te wyniki z opiniami badanych uczniów w szkołach z terenu Gminy Miękinia, zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Kampania informacyjna może, zatem obejmować szkolenie dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach. Rekomenduje się także zapoznanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z procedurą skutecznej odmowy, wzmocnienie umiejętności asertywności oraz ukazanie sposobów wspomagających współpracę sprzedawców z Policją.

Dzieci i młodzież szkolna

- **Spożywanie napojów alkoholowych** przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Miękinia można określić na **średnim poziomie ryzyka**. Inicjację alkoholową ma za sobą 8% ankietowanych uczniów klas 4-6 oraz 35% klas 7-8. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia

się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

- Badania wykazały, że pewien odsetek badanych młodych mieszkańców Gminy Miękinia palił lub nadal pali wyroby papierosowe. Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 4% najmłodszych uczniów oraz 14% najstarszych uczniów. Najczęściej wskazywanymi powodami palenia papierosów przez uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową była chęć spróbowania czegoś nowego oraz namowa znajomych. Jednocześnie niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych oraz napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Rekomenduje się podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.
- Jak wynika z badań problem **zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze występuje** wśród uczniów szkół Gminy Miękinia. 25% najmłodszych ankietowanych uczniów potrafi ocenić, czy nabycie owych substancji jest w ich otoczeniu trudne czy łatwe. W związku z powyższym należy zwrócić uwagę na profilaktykę narkotykową wśród uczniów. W przypadku zażywania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zaleca się podjęcie obserwacji w placówkach oświatowych, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne.
- Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na **korzystaniu z komputera, telefonu komórkowego**. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób nawet powyżej 5-6

godzinnie dziennie. Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.

- Zauważalnym problemem wydaje się być skłonność uczniów do korzystania z **gier hazardowych**, a internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych lub krótkich pogadarek na lekcjach wychowawczych.
- Uczniowie w Gminie Miękinia deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami. Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców. Jednocześnie warto zauważyć, że większość uczniów nie ufa swoim nauczycielom i nie skorzystałoby z możliwości rozmowy z nimi na temat problemów z substancjami psychoaktywnymi.

ROZDZIAŁ III

ADRESACI I REALIZATORZY PROGRAMU

Program kierowany jest do mieszkańców gminy Miękinia, których dotyka problem alkoholizmu, a także wszystkich zainteresowanych tą tematyką.

Odpowiedzialnym za realizację zadań zawartych w Programie są:

- **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Miękini**
- **Pełnomocnik Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.**

Rozdział IV

Cele oraz zadania Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym na lata 2022 – 2025

4.1. Cele oraz zadania Programu

CELE GŁÓWNE

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania alkoholu, a także edukacja w zakresie przeciwdziałania narkomanii, działania profilaktyczne zmierzające do rozwijania i wspierania przedsięwzięć o charakterze informacyjnym, wychowawczym i edukacyjnym w zakresie uzależnień od substancji psychoaktywnych jak i uzależnień behawioralnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych i zagrożeń społecznych w Gminie Miękinia.
2. Ograniczenie populacji osób pijących ryzykownie i szkodliwie.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań w zakresie profilaktyki problemów alkoholowych.
4. Działania informacyjne, edukacyjne oraz szkoleniowe w zakresie uzależnień behawioralnych.
5. Poszerzanie wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki, w szczególności związanej z zażywaniem substancji psychoaktywnych i uzależniających.
6. Zwiększanie świadomości mieszkańców na temat negatywnych konsekwencji sięgania po środki psychoaktywne.

CELE SZCZEGÓŁOWE I ZADANIA DO REALIZACJI

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem.

ZADANIA:

1. Współpraca z instytucjami świadczącymi pomoc w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych, współuzależnionych, dzieci z rodzin patologicznych oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie – Poradnia Leczenia Uzależnień, Kluby AA, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.
2. Informowanie o dostępności usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin. Umożliwienie udziału w zajęciach terapeutycznych poprzez organizowanie spotkań ze specjalistami na terenie gminy.
3. Przeprowadzanie rozmów indywidualnych z osobami uzależnionymi, motywowanie do podjęcia leczenia, kierowanie do ośrodków leczenia uzależnień.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy społecznej, psychologicznej, pedagogicznej i prawnej, a także ochrony przed przemocą w rodzinie. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną.

ZADANIA:

1. Bezpłatna pomoc psychospołeczna i prawna dla rodzin, w których występują problemy uzależnień i przemoc domowa poprzez prowadzenie dyżurów w PUNKCIE KONSULTACYJNO-INFORMACYJNYM oraz organizowanie konsultacji specjalistycznych (psycholog, prawnik),
2. Wspieranie osób uzależnionych i członków ich rodzin poprzez prowadzenie różnego rodzaju szkoleń, warsztatów terapeutycznych oraz spotkań integracyjnych.
3. Finansowanie dożywiania dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, dysfunkcyjnych i ubogich.

4. Informowanie społeczeństwa o adresach instytucji niosących pomoc w sytuacjach kryzysowych w rodzinie (ulotki, broszury, poradniki)

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

ZADANIA:

1. Finansowanie programów i projektów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży realizowanych przez szkoły i placówki oświatowe oraz szkoleń dla nauczycieli i rodziców,
2. Organizowanie środowiskowych imprez profilaktycznych promujących zdrowy styl życia, integrujących społeczność lokalną, a w szczególności rodziny.
3. Zakup nagród dla uczestników imprez profilaktycznych, konkursów, zawodów sportowych promujących zdrowy styl życia oraz uwzględniający profilaktykę uzależnień.
4. Organizowanie lokalnych i włączanie się w ponadregionalne profilaktyczne kampanie edukacyjne uwzględniające problematykę uzależnień, zapobiegania agresji i przemocy.
5. Promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież poprzez finansowanie i prowadzenie zajęć profilaktycznych o różnym charakterze. Zajęć pozalekcyjnych sportowych, kulturalnych, turystyczno-krajoznawczych, rekreacyjnych, realizowanych przez różne podmioty; uczniowskie kluby sportowe, stowarzyszenia sportowe, placówki oświatowe, parafie i inne dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych w ramach profilaktyki uniwersalnej. Zakup sprzętu i materiałów pomocniczych do realizacji w/w zajęć.
6. Propagowanie pozytywnych wzorów zachowań poprzez wspieranie imprez bezalkoholowych.
7. Prowadzenie edukacji publicznej w zakresie profilaktyki uzależnień poprzez gazety :Echo Średzkie, Ekspres Średzki, Roland i strona internetowa gminy, a także zakup i dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych, organizowanie konkursów, turniejów, szkoleń, konferencji, warsztatów, pogadank.

8. Współpraca z nauczycielami i pedagogami w szkołach.
9. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.

IV. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

ZADANIA:

1. Promowanie inicjatyw społecznych i projektów z zakresu profilaktyki.
2. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji młodzieżowych, stowarzyszeń oraz parafii promujących zdrowy styl życia i abstynencje.
3. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

V. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Miękinii.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Miękinii została powołana Zarządzeniem Wójta Gminy Miękinia.

ZADANIA:

1. Podejmowanie działań zmierzających do podejmowania leczenia odwykowego osób uzależnionych, przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, dotyczących kierowania na obowiązkowe leczenia odwykowe, kompleksowe opracowanie dokumentacji wymaganej przy kierowaniu wniosków do Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej (zlecenie do wykonania opinii przez biegłych i wskazanie rodzaju zakładu leczniczego, opłata kosztów sądowych spraw dotyczących poddania się leczeniu odwykowemu).
2. Inicjowanie w środowisku lokalnym działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.
3. Popularyzowanie nowoczesnej wiedzy z zakresu profilaktyki uzależnień.

4. Prowadzenie lokalnej polityki wobec problemów związanych z alkoholizmem poprzez tworzenie i opiniowanie odpowiednich dokumentów w tym zakresie.
5. Przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem sprzedaży alkoholu nieletnim oraz kontrola zgodności lokalizacji punktów sprzedaży alkoholi z uchwałami podjętymi przez Radę Gminy Miękinia.
6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży (art. 13 i art.15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela posiłkowego.
7. Organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla członków Komisji.
8. Podejmowanie współpracy z Komendą Powiatową Policji w Środzie Śląskiej, Posterunkiem Policji w Miękini, Sądem Rejonowym, Prokuraturą Rejonową, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Miękini, Gminną Strażą w celu koordynacji działań w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania zjawisku uzależnienia alkoholowego oraz przemocy w rodzinie.
9. Opiniowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Miękinia.
10. Opiniowanie wniosków o przyznanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu lub poza miejscem sprzedaży w kwestii zgodności lokalizacji punktu sprzedaży, jak również liczby punktów sprzedaży na terenie gminy z odpowiednimi Uchwałami Rady Gminy Miękinia.

VI. Działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

ZADANIA:

1. Wypracowanie wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych racjonalnych postaw wobec narkotyków i innych substancji o działaniu odurzającym poprzez wdrażanie i realizację programów profilaktycznych.

2. Dystrybucja materiałów informacyjnych, edukacyjnych służących profilaktyce narkotykowej i promocji zdrowego stylu życia.
3. Organizacja konkursów dla dzieci i młodzieży szkolnej na temat profilaktyki narkotykowej.
4. Prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
5. Współpraca w zakresie realizacji programu z instytucjami, m.in. szkołami, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, Strażą Gminną.
- 6.

VII. Działania informacyjne, edukacyjne oraz szkoleniowe w zakresie uzależnień behawioralnych.

ZADANIA:

1. Prowadzenie w szkołach programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców, w tym programów rekomendowanych.
2. Prowadzenie kampanii społecznych i działań edukacyjnych na temat zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych.
3. Prowadzenie działań ukierunkowanych na zagospodarowanie czasu wolnego, rozwój społeczny i profilaktykę uzależnień.
4. Finansowanie programów i projektów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży realizowanych przez szkoły i placówki oświatowe oraz szkoleń dla nauczycieli i rodziców,
5. Organizowanie środowiskowych imprez profilaktycznych promujących zdrowy styl życia, integrujących społeczność lokalną, a w szczególności rodziny.
6. Zakup nagród dla uczestników imprez profilaktycznych, konkursów, zawodów sportowych promujących zdrowy styl życia oraz uwzględniający profilaktykę uzależnień.

Rozdział V

Realizacja Programu

5.1. Finansowanie Programu

Finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym na lata 2022 – 2025:

1. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnień Behawioralnych są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Limit wydatków gminnego programu określają obowiązujące przepisy prawa m.in. ustawa o finansach publicznych, ustawa o zamówieniach publicznych.

5.2 Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje ryczałtowe wynagrodzenie za:
  1. prace związane z inicjowaniem, opiniowaniem i monitorowaniem realizacji zadań Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień;
  2. opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;
  3. kontrolę przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na podstawie upoważnienia Wójta;
  4. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
  5. inicjowanie działań zmierzających do udzielania pomocy rodzinom, w których występuje przemoc.

2. Kwotę bazowa za udział w jej posiedzeniach określa się na 200 zł brutto.
3. W warunkach szczególnych, wynikających z trudności danego zadania kwotę określoną w pkt.2 można zwiększyć do 20%.
4. O zwiększeniu wynagrodzenia w stosunku do wynagrodzenia bazowego, decyduje Wójt Gminy na wniosek przewodniczącego komisji.
5. Podstawą wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 4, jest udział w pracach Komisji potwierdzony podpisem na liście obecności.

ROZDZIAŁ VI

Zasady finansowania Programu

Na wydatki związane z realizacją zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii będą przeznaczone środki finansowe uzyskane przez gminę z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wnoszonych przez przedsiębiorców, prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych. Na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zgodnie z uchwałą budżetową, planuje się wydatki w wysokości **336 000,00 zł**.

Realizatorzy

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Urząd Gminy Miękinia.

Wydatki związane z realizacją Gminnego Programu rozdział 85154 to:

§	Opis zadania	kwota
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne.	4000,00
4120	Składka na fundusz pracy.	1500,00
4170	Wynagrodzenia bezosobowe (umowy zlecenia na realizację programów profilaktycznych , wynagrodzenie prawnika , psychologa).	76 500,00
4190	Nagrody konkursowe	3000,00
4210	Zakup materiałów i wyposażenia w tym: zakup materiałów biurowych oraz materiałów na potrzeby komisji, środków czystości, zakup nagród na imprezy z profilaktyką, przygotowania imprez profilaktycznych, zakup broszur o tematyce profilaktycznej, zakup urządzeń rekreacyjno – wypoczynkowych, sprzęt alternatywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.	10000,00
4220	Zakup środków żywności	5500,00
4300	Zakup usług pozostałych (w tym: opłaty za szkolenia, zakup programów artystyczno – profilaktycznych, finansowanie punktu konsultacyjnego, finansowanie wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, organizacja miejsc rekreacyjno - wypoczynkowych)	50 000,00
4430	Opłaty i składki	500,00
6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych. (płace zabaw, boiska sportowe, siłownie zewnętrzne- budowa i modernizacja)	185000,00
	Ogółem	336 000,00

Dysponentem środków jest Wójt.

Wykazane wydatki w kwocie 336 000,00 zł są przeznaczone tylko na rok 2022, a każde wydatki związane z realizacją Gminnego Programu na następny rok, będą wykazywane z każdorazowym Budżetem Gminy na poszczególny rok.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ NA ROK 2022

<p>Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków</p>			
<p>1) prowadzenie punktu konsultacyjnego;</p>	<p>Cały rok</p>	<p>Osoby uzależnione i współuzależnione</p>	<p>Urząd Gminy</p>
<p>2) przyjmowanie wniosków o zastosowaniu obowiązku leczenia wobec osób uzależnionych od alkoholu;</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>Osoba uzależniona od alkoholu</p>	<p>Pełnomocnik</p>
<p>3) przeprowadzanie rozmów motywacyjno - interwencyjnych z osobami nadużywającymi alkoholu i narkotyków oraz ich rodzinami;</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>Osoba uzależniona i jej rodzina</p>	
<p>4) zwrócenie się z prośbą o sporządzenie wywiadów środowiskowych w sprawie osób wobec których zgłoszono wnioski o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>GOPS i Policja</p>	<p>GKds.PIRPU</p>
<p>5) kierowanie na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczniczego dla osób, które w związku z nadużywaniem napojów alkoholowych powodują rozkład pożycia rodzinnego, demoralizują małoletnie dzieci, systematycznie zakłócają spokój i porządek publiczny;</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>Osoba uzależniona od alkoholu</p>	<p>Pełnomocnik, Urząd Gminy</p>
<p>6) kierowanie do Sądu wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>Osoba uzależniona</p>	<p>GKds.PIRPU</p>

1	2	3	4	5
II	<p>Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie</p> <p>1) kierowanie do poradni odwykowych</p>	Wg potrzeb	Osoba uzależniona od alkoholu	GKds.PiRPU
III	<p>Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży .</p> <p>1) Realizacja programów w zakresie; profilaktyki dzieci i młodzieży;</p> <p>2) organizowanie lokalnych imprez i zajęć sportowych z programem profilaktycznym;</p> <p>3) organizowanie wypoczynku letniego;</p> <p>4) organizacja miejsc rekreacyjno – wypoczynkowych.</p>	<p>Cały rok</p> <p>Cały rok</p> <p>Cały rok</p> <p>Cały rok</p>	<p>Dzieci i młodzież z terenu gminy</p> <p>Dzieci i młodzież z terenu gminy</p> <p>Dzieci i młodzież z terenu gminy</p> <p>Dzieci i młodzież z terenu gminy</p>	<p>GKds.PiRPU, GOPS, Placówki szkolne, instytucja kultury</p> <p>GKds.PiRPU, Pełnomocnik,</p> <p>GOPS, Placówki szkolne, instytucja kultury</p> <p>GKds.PiRPU, Pełnomocnik</p> <p>GOPS,GKds.PiRPU, Pełnomocnik,</p>

1	2	3	4	5
IV.	<p>Wspomaganie działalności i stowarzyszeń służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz współdziałanie merytoryczne i finansowe instytucji i stowarzyszeń realizujących zadania gminne z zakresu przeciwdziałania narkomanii.</p> <p>1) Współpraca z pracownikami socjalnymi GOPS;</p> <p>2) Dofinansowanie instytucji i jednostek realizujących poszczególne elementy programu.</p>	<p>Wg potrzeb</p> <p>Wg potrzeb</p>		<p>GKds.PiRPU, Pełnomocnik, pracownicy punktu konsultacyjnego</p> <p>Urząd Gminy, GKds.PiRPU, Pełnomocnik</p>
V.	<p>Działania w zakresie kontrolowania prawidłowości stosowania zasad sprzedaży napojów alkoholowych</p> <p>1) Przeprowadzenie kontroli punktów sprzedaży alkoholu.</p>	<p>Cały rok</p>		<p>GKds.PiRPU</p>